

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS**

Karolina Miškinytė

**KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IŠLAIDŲ
MAŽINIMO, STEIGIANT IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGAS,
TYRIMAS**

Bakalauro darbas

Darbo vadovė lekt. Violeta Naraškevičiūtė

Kaunas 2015

**KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS**

**KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IŠLAIDŲ
MAŽINIMO, STEIGIANT IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGAS,
TYRIMAS**

Finansai

Bakalauro darbas

Studentė

Karolina Miškinytė, VFB-1/3

2015 m. gegužės 26 d.

Vadovė

Lekt. Violeta Naraškevičiūtė

2015 m. gegužės 26 d.

Recenzentė

Lekt. Dr. Aura Drakšaitė

2015 m.

Kaunas 2015

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS

Karolina Miškinytė

Finansai, 612N30001

Baigiamojo bakalauro darbo „Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų mažinimo, steigiant ikimokyklinio ugdymo įstaigas, tyrimas“

AKADEMINIO SĄŽININGUMO DEKLARACIJA

2015 m. gegužės 26 d.

Kaunas

Patvirtinu, kad mano **Karolinos Miškinytės** baigiamasis bakalauro darbas tema „Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų mažinimo, steigiant ikimokyklinio ugdymo įstaigas, tyrimas“ yra parašytas visiškai savarankiškai, o visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

(parašas)

SUMMARY

Bachelor thesis analyzes revenue collection and expenditure allocation of Kaunas City Municipality budget for 2012 – 2014 years. This is a relevant subject because the municipal budget expenses grow each year and excess income; moreover, growing economy is an obstacle in a way of establishing new pre-school educational institutions.

The *object* of the thesis – the expenditure of Kaunas City Municipality budget on establishing a pre-school educational institutions.

The *problem* of the thesis - Kaunas City Municipality's heavy expenses on education do not reduce the deficit of pre-school educational institutions.

The *aim* of thesis – to analyze revenue collection and expenditure allocation of Kaunas City Municipality budget for 2012 – 2014 years and compare alternatives that contribute to selecting the most effective option to increasing the number of pre-school institutions.

The *results* of the thesis. The Kaunas City Municipality budget expenditure exceeds revenue for 2012 – 2014, because the grand, and still growing, part of expenses falls on financing educational function, though the problem of the deficit of pre-school institutions does not decrease. In order to reduce education funding and increase the number of places in pre-school institutions, the alternatives were developed and the most appropriate option – the school-multifunctional center – was chosen.

The thesis contains of 97 pages, there are presented 47 pictures and 10 tables.

Keywords: education, budget, multifunctional center.

TURINYS

Įvadas	9
1. KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS 2012 – 2014 METŲ BIUDŽETO PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ SITUACIJOS ANALIZĖ	10
1.1. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamos	10
1.2. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų analizė.....	18
1.3. Kauno miesto savivaldybės biudžeto 2012 – 2014 metų balansavimas	26
2. TEORINIS KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ŠVIETIMO FUNKCIJOS SPRENDIMŲ PAGRINDIMAS	31
2.1. Švietimo sistema.....	31
2.2. Švietimo sistemos finansavimas	34
2.3. Mokyklos - daugiafunkcio centro reikšmingumas.....	40
3. ALTERNATYVŲ SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IŠLAIDŲ MAŽINIMUI NUSTATYMAS IR ĮVERTINIMAS.....	43
3.1. Švietimo finansavimas	43
3.2. Ikimokyklinių ugdymo įstaigų trūkumas Kauno mieste.....	48
3.3. Išlaidų mažinimo galimybės	53
3.3.1. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų naujų vietų sukūrimo išlaidos.....	54
3.4. Komunalinių paslaugų išlaidos	56
3.3.2. Darbo užmokesčio išlaidos	59
3.3.3. Gauti alternatyvų rezultatai.....	60
3.5. Švietimo funkcijos išlaidų prognozavimas	61
Išvados	64
Naudota literatūra	67
Priedai	71

Paveikslų sąrašas

1 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų plano ir įvykdymo kitimas 2007 – 2014 metais...	10
2 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų sudedamųjų dalių kitimas 2012 – 2014 metais....	11
3 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų lyginamųjų svorių dinamika 2012 – 2014 metais	12
4 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų kaita 2012–2014 metais.....	12
5 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų lyginamųjų svorių dinamika 2012 – 2014 metais.....	13
6 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų iš turto mokesčių sudedamųjų dalių kitimas 2012 – 2014 metais.....	14
7 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų iš prekių ir paslaugų mokesčių sudedamųjų dalių kitimas 2012 – 2014 metais.....	15
8 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto kitų pajamų sudedamųjų dalių kitimas 2012 – 2014 m. ..	15
9 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų iš dotacijų sudedamųjų dalių kitimas 2012 – 2014 metais.....	16
10 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų kitimas 2007 – 2014 metais.....	18
11 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidos pagal funkcijas 2012 – 2014 metais.....	19
12 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų darbo užmokestis pagal funkcijas 2012 – 2014 metais.....	20
13 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidos švietimui ir socialiniai apsaugai 2012 – 2014 metais.....	21
14 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų pagal funkcijas kitimas 2012 – 2014 metais.....	22
15 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų švietimo funkcijos dalies kitimas 2012 metais...	22
16 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų pagal programas kitimas 2012 metais.....	23
17 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų pagal programas kitimas 2013-2014 metais.....	24
18 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžetinių įstaigų įmokos į savivaldybės biudžetą, skiriamos programoms finansuoti, kitimas 2012 – 2014 metais.....	25
19 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidos pagal valdytojus 2012 – 2014 metais.....	25
20 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų palyginimas 2012-2014 metais.....	27
21 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto skolos, metinio grynojo skolinimosi ir garantijų sumų kitimas 2012-2014 metais.....	28
22 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto laisvo skolos ir garantijos limitų kitimas 2012-2014 metais.....	29
23 pav. Švietimo sistemos struktūra.....	31
24 pav. Švietimo valdymo etapai.....	33
25 pav. Strateginio valdymo etapai.....	34

26 pav. Savivaldybių funkcijos.....	36
27 pav. Lėšų poreikis ugdymui.....	39
28 pav. Valstybės lėšos ir Savivaldybės lėšos, skirtos švietimui 2010 – 2014 metais.....	43
29 pav. MK darbo užmokesčio ir įnašų socialiniam draudimui perskirstymas pagal tipus 2010 -2014 metais.....	43
30 pav. Kreditinių įsiskolinimų kaita 2010 – 2014 metais.....	44
31 pav. Vaikų skaičiaus vidurkių priešmokyklinio ugdymo grupėse normos vykdymo kaita 2010 – 2015 m. m.	45
32 pav. Švietimo įstaigoms iš valstybės investicijų programos (VIP) skirtos lėšos 2010 – 2014 m.	46
33 pav. ES paramos lėšų įsisavinimas 2010-2014 metais.....	46
34 pav. Valstybės ir savivaldybės skirtos lėšos švietimo įstaigoms 2010 – 2014 metais.....	47
35 pav. Įstaigų, pritraukiančių skirtingus investicijų šaltinius, dalies kaita 2011 – 2014 metais.....	47
36 pav. Priešmokyklinėse grupėse ugdomų vaikų skaičiaus mokyklose ir darželiuose kaita 2010-2014 metais.....	49
37 pav. Ikimokyklinių įstaigų vaikų ir vietų skaičiaus kaita 2010 – 2014 metais.....	50
38 pav. Ikimokyklinių ugdymo įstaigų 1 vaikui tenkantis vietų skaičius Kauno miesto ikimokyklinėse įstaigose 2010-2014 metais.....	50
39 pav. Seniūnijose esančių lopšelio ir darželio grupių užpildymas 2014 metais.....	51
40 pav. 2014 m. laukiančių eilėje į darželius vaikų skaičius pagal seniūnijas.....	51
41 pav. Vandens vartojimo tendencijos švietimo įstaigose 2011 – 2014 metais.....	56
42 pav. Vandens vartojimo daugiafunkciame centre ir ikimokyklinio ugdymo įstaigoje kaita 2011 – 2014 metais.....	56
43 pav. Elektros energijos naudojimo tendencijos švietimo įstaigose 2011 – 2014 metais.....	57
44 pav. Elektros energijos naudojimo daugiafunkciame centre ir ikimokyklinio ugdymo įstaigoje kaita 2011 – 2014 metais.....	58
45 pav. Šilumos energijos naudojimo tendencijos švietimo įstaigose 2011 – 2014 metais.....	58
46 pav. Šilumos naudojimo daugiafunkciame centre ir ikimokyklinio ugdymo įstaigoje kaita 2011 – 2014 metais.....	59
47 pav. Vandens, elektros, šilumos sunaudojimo ir darbo užmokesčio norma vienam vaikui mokykloje - daugiafunkciame centre 2015 metais.....	62

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Ugdymo programos.....	32
2 lentelė. Išlaidų švietimui klasifikacija.....	35
3 lentelė. Vaikų ir mokinių skaičiaus kaita 2008 – 2014 metais.....	48
4 lentelė. Įstaigų kaita 2009 – 2014 metais.....	52
5 lentelė. Alternatyvų išskyrimas.....	53
6 lentelė. Švietimo funkcijos pagrindinių veiklos sąnaudų prognozavimas 2015 metams.....	54
7 lentelė. Darbo užmokesčio, I ir II alternatyvų, sąnaudos.....	60
8 lentelė. Alternatyvų gautų rezultatų palyginimas.....	60
9 lentelė. Projekto išlaidų finansavimo šaltiniai.....	61
10 lentelė. I ir II alternatyvos įsteigimo sąnaudos.....	62

IVADAS

Kauno miestas yra antrasis pagal dydį Lietuvos miestas, svarbus pramonės, transporto, mokslo ir kultūros centras, siekiantis kurti, tobulinti ir pertvarkyti ekonominę, kultūrinę ir finansinę teritorijos sandarą. Kiekvienais metais vis didesnis dėmesys skiriamas švietimo finansavimui ir lėšų paskirstymui švietimo įstaigoms.

Ikimokyklinis ugdymas yra švietimo sistemos pradinė grandis, kurios paskirtis tenkinti prigimtinius, socialinius ir kultūrinius vaiko poreikius, tačiau tikslus įgyvendinti trukdo vietų stygius ikimokyklinėse įstaigose. Nors ikimokyklinis ugdymas nėra privalomas, tačiau kiekvienas turi turėti galimybę pasinaudoti šia paslauga, nes įstaigų plėtra leidžia vaiko tėvams sėkmingai derinti darbą ir vaiko priežiūrą, o tai sudaro prielaidas darbinių pajamų, kurių mokesčiai didina savivaldybės biudžetą, atsiradimui.

Temos aktualumas. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidos kiekvienais metais viršija pajamas, o didėjantis taupymas neleidžia įkurti naujų ikimokyklinio ugdymo įstaigų, kuriose esantis vietų trūkumas kelia nepasitenkinimą dirbantiems ir mokantiems mokesčius tėvams dėl neturėjimo kur palikti savo vaiko.

Darbo problema – Kauno miesto savivaldybės didelės išlaidos švietimo funkcijai ir vietų trūkumas ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Darbo tikslas – ištirti išlaidų mažinimo alternatyvas Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidoms, parenkant efektyviausią variantą ir numatant vietų skaičiaus ikimokyklinio ugdymo įstaigose didinimą.

Darbo uždaviniai:

- 1) išanalizuoti Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto pajamų struktūrą ir jos pokyčius;
- 2) išanalizuoti Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto išlaidų pasiskirstymą ir pokyčius pagal valstybės funkcijas ir programas;
- 3) apibrėžti švietimo sistemos sampratą;
- 4) atskleisti teorinį švietimo sistemos finansavimą ir daugiafunkcio centro reikšmingumą;
- 5) atlikti švietimo funkcijos finansavimo ir ikimokyklinių įstaigų trūkumo analizę;
- 6) išanalizuoti išlaidų mažinimo alternatyvas: kurti naują darželį ar steigti mokyklą – daugiafunkcij centrą;
- 7) palyginti alternatyvas ir pateikti rekomendacijas.

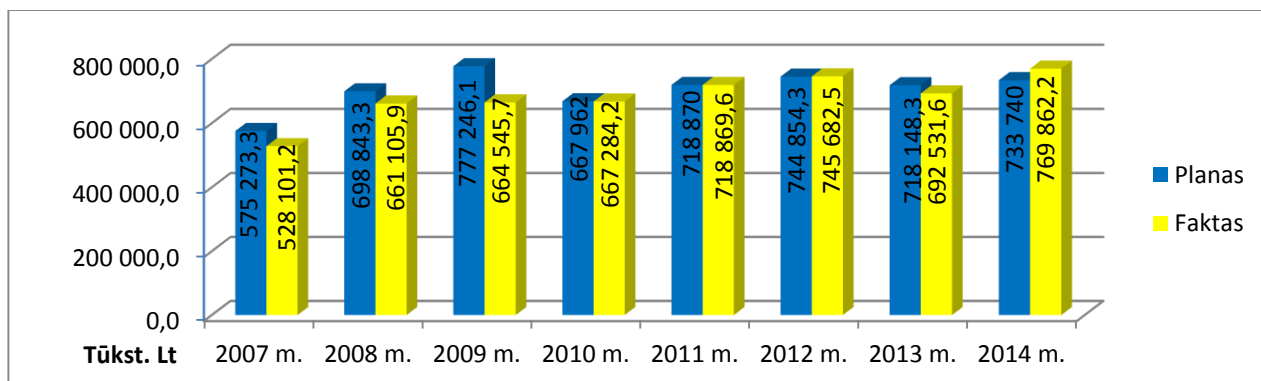
Darbo objektas – Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidos, steigiant naujas ikimokyklinio ugdymo įstaigas.

Darbo metodai. Rengiant darbą, naudojama Lietuvos ir užsienio autorių mokslinės literatūros bei teisinių dokumentų analizė, vertikali, horizontali ir palyginamoji analizė bei grafinis modeliavimas.

1. KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS 2012 – 2014 METŲ BIUDŽETO PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ SITUACIJOS ANALIZĖ

1. 1. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamos

Lietuvos Respublikos (toliau LR) biudžeto sandaros įstatymas apibrėžia šalies biudžetą, išskirdamas pajamas, kaip įplaukas, gautas iš mokesčių, turto ar finansinės paramos, ir kitų įstatymų tvarka nustatytų pajamų šaltinių. Atliktas Kauno miesto savivaldybės biudžeto 2007 – 2014 metų pajamų planavimo ir įvykdymo kitimas pateiktas 1 paveiksle.

1 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų plano ir įvykdymo kitimas 2007 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

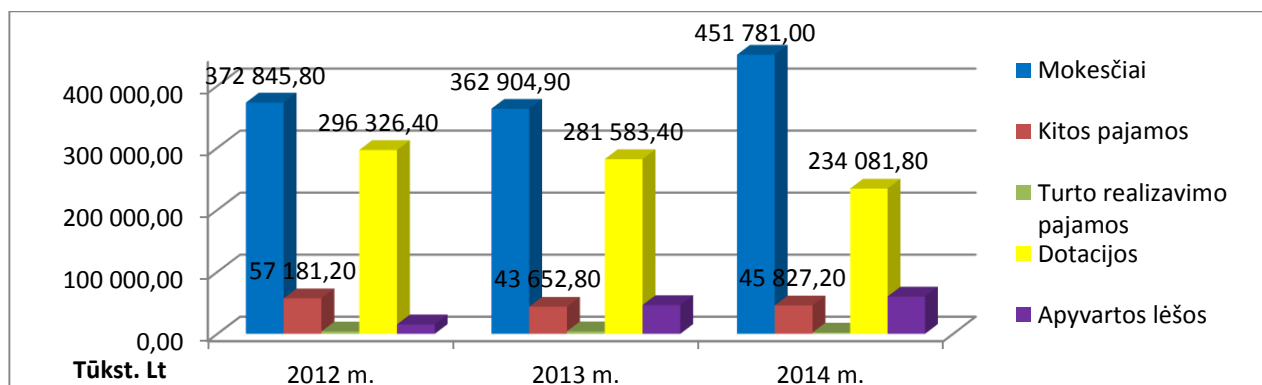
Kauno miesto savivaldybės biudžeto 2007 – 2014 metų pajamos sudarė mokesčiai, kitos įstatymu nustatytos pajamos, materialiojo ir nematerialiojo turto pajamos, dotacijos ir apyvartos lėšos. Nuo 2007 iki 2014 metų biudžeto pajamų planas nebuvo įvykdytas, išskyrus 2012 metus, kai pajamos buvo surinktos didesnės 828,2 tūkst. Lt nei planuota. 2014 metų įvykdymo duomenys buvo patvirtinti Kauno miesto savivaldybės tarybos 2015 metų gegužės 20 dieną, ir įvykdymas viršijo planą 36,12 mln. Lt, tam įtakos turėjo mokestinių pajamų surinkimas ir didesnių nei planuota dotacijų gavimas.

Atliktus biudžeto pajamų analizę, kuri pateikta 1 priede, matome, kad patvirtintų 2009 metų biudžeto pajamų planas buvo 777,24 mln. Lt, kuris yra didžiausias visu analizuojamu laikotarpiu. Remiantis biudžeto pajamų plano ir įvykdymo horizontaliosiomis veiklos rezultatų analizėmis, kurios pateiktos 2 ir 3 priede, galime teigti, kad 2012 metais planas buvo 744,85 mln. Lt, o 2013 metais planas sumažėjo 3,59 proc., t.y. 26,70 mln. Lt ir siekė 718,14 mln. Lt, o 2014 metais planuojamas 2,17 proc., t.y. 15,59 mln. Lt padidėjimas lyginant su 2013 metais ir planuojama, kad sieks 733,74 mln. Lt.

Faktiškai biudžeto pajamos 2012 – 2013 metais sumažėjo 7,13 proc., t.y. 53,15 mln. Lt negu planuota. Pagal Kauno miesto savivaldybės biudžeto vykdymo veiklos rezultatų analizę pateiktą 4 priede matome, jog 2012 metų planas buvo įvykdytas 100,11 proc., o mažesnis, nei 2012 metų suplanuotas 2013 metų pajamų planas įvykdytas tik 96,43 proc., t.y. nesurinkta 41,20 mln. Lt pajamų. 2014 metais planuota gauti 733,74 mln. Lt pajamų, o gauta 769,86 mln. Lt.

Kauno miesto savivaldybės faktinės biudžeto pajamos išaugo ir lyginant 2012 – 2013 metus, savivaldybės biudžeto pajamos sumažėjo 3,59 proc., o 2014 metus lyginant su 2013 metais planuojamas pajamų padidėjimas 2,17 proc.

Remiantis LR Biudžeto sandaros įstatymu, savivaldybės biudžetas formuojamas iš planuojamų surinkti pajamų ir valstybės biudžeto dotacijų. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų paskirstymas pateiktas 2 paveiksle.

2 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų sudedamųjų dalių kitimas 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Atlikus horizontalią analizę, kuri pateikta 5 priede, matome, kad didžiausią biudžeto pajamų dalį sudarė *mokestinės pajamos*, kurios 2012 metais sudarė 372,84 mln. Lt, o 2013 metais sumažėjo 2,67 proc. t.y. 9,94 mln. Lt ir siekė 362,90 mln. Lt. Didžiausios mokestinės pajamos planuojamos 2014 metais 451,78 mln. Lt, kurios lyginant su 2013 metais, išaugs 24,49 proc., t.y. 88,87 mln. Lt.

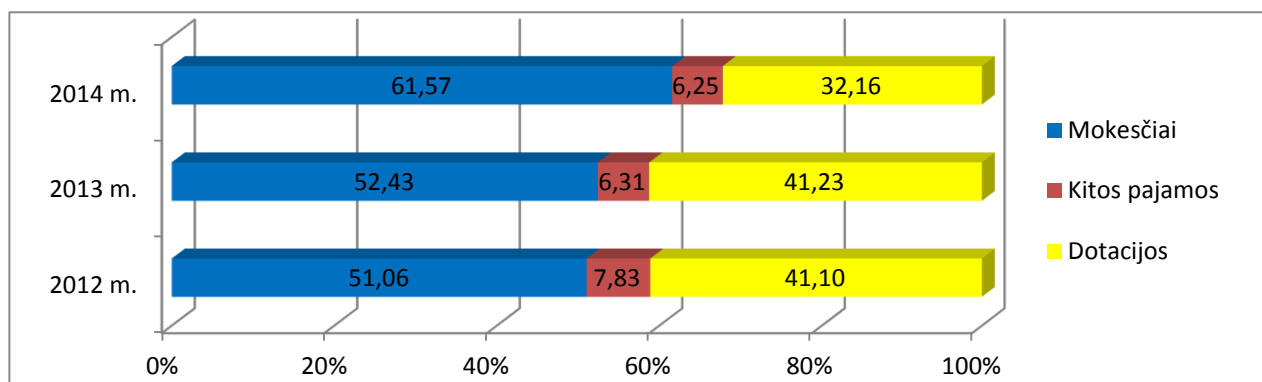
Dotacijos taip pat užėmė didelę dalį biudžete, ir 2012 metais dotacijų suma buvo didžiausia – 296,32 mln. Lt, o 2013 metais sumažėjo 4,98 proc., t.y. 14,74 mln. Lt ir siekė 281,58 mln. Lt. 2014 metais planuojama, jog dar sumažės lyginant su 2013 metais – 16,87 proc., t.y. 47,50 mln. Lt.

Kitas pajamas sudaro turto pajamos, pajamos už prekes ir paslaugas, pajamos iš baudų ir konfiskacijos, bei neišvardytos pajamos. 2012 metais kitų į savivaldybės biudžetą gaunamų pajamų buvo surinkta 57,18 mln. Lt, o 2013 metais sumažėjo 23,66 proc., t.y. 13,52 mln. Lt. Tačiau 2014 metais planuojamas 4,98 proc., t.y. 2,17 mln. Lt padidėjimas lyginant su 2013 metais.

Turto realizavimo pajamos visu analizuojamu laikotarpiu nebuvo didelės, jas sudarė pajamos už žemę, kito ilgalaikio turto realizavimo pajamos ir atsargų realizavimo pajamos. 2012 metais pajamų buvo surinkta 3,85 mln. Lt, 2013 metais jos išaugo 5,73 proc., t.y. 220 tūkst. Lt, tačiau 2014 metais planuojamas 49,65 proc., t.y. 2,02 mln. Lt sumažėjimas lyginant su 2013 metais.

Apyvartos lėšos analizuojamu laikotarpiu augo, jas sudarė lėšos biudžeto lėšų stygiui padengti ir įmokėtų į savivaldybės biudžetą, bet nepanaudotų biudžetinių įstaigų skolos likučiams padengti. Mažiausios apyvartos lėšos buvo 2012 metais 15,17 mln. Lt, o 2013 metais išaugo 205 proc., t.y. 31,22 mln. Lt. 2014 metais planuojamas 29,47 proc., t.y. 13,67 mln. Lt augimas lyginant su 2013 metais.

Atlikta Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto pajamų vertikali analizė pateikta 6 priede, o lyginamųjų svorių pasiskirstymas pavaizduotas 3 paveiksle.

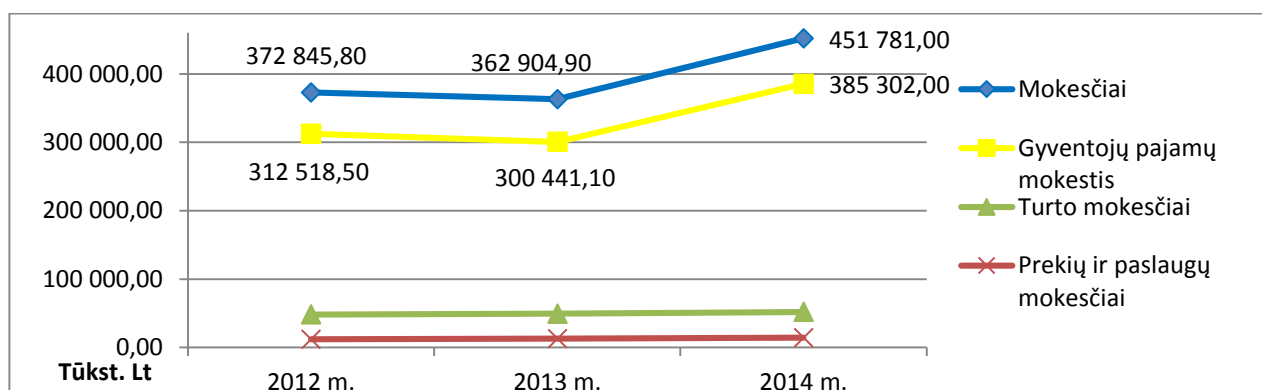
3 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų lyginamųjų svorių dinamika 2012 – 2014 metais, proc. (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Atlikta vertikali analizė parodė, kad *mokestinės pajamos* 2012 – 2014 metais sudaro didžiąją dalį biudžeto pajamų, mažiausiai pajamos sudarė 51,06 proc. 2012 metų biudžete, o daugiausiai planuojama, kad sudarys 61,57 proc. 2014 metų biudžete. 2014 metus lyginant su 2013 metais planuojamas 9,14 proc. mokestinių pajamų didėjimas.

Dotacijų dalis biudžeto pajamose 2012 metais sudarė 41,10 proc., 2013 metais padidėjo 0,13 proc. punktu ir siekė 41,23 proc. lyginant su 2012 metais, nors absoliučiu dydžiu sumažėjo 14,74 mln. Lt. Dotacijų lyginamojo svorio struktūros pokyčiui įtakos turėjo kitų pajamų sumažėjimas. 2014 metais lyginant su 2013 metais planuojamas 8,76 proc. punkto dotacijų mažėjimas.

Kitų pajamų lyginamasis svoris analizuojamu laikotarpiu turėjo tendenciją mažėti. 2012 metais pajamos sudarė 7,83 proc., o 2013 metais sumažėjo 1,52 proc. punktu. 2014 metais lyginant su 2013 metais planuojamas 0,06 proc. punkto mažėjimas, nors absoliutus dydis padidėjo 2,17 mln. Lt.

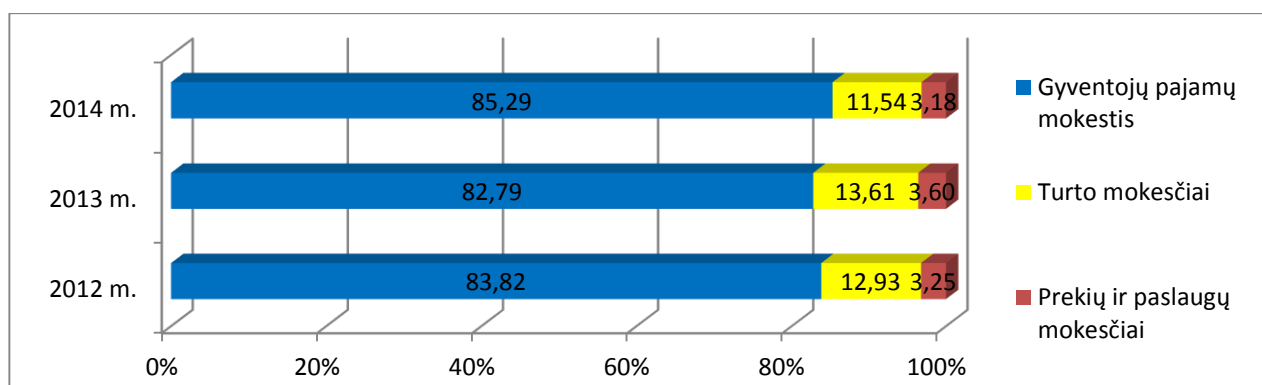
Kauno miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų kitimui didžiausią įtaką darė gyventojų pajamų mokesčio (toliau GPM) kitimas, kuris matomas 4 paveiksle.

4 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų kaita 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Kauno miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų kitimas priklauso nuo gyventojų pajamų mokesčio. 2012 metais gyventojų pajamų mokesčio pajamos savivaldybės biudžete sudarė 312,51 mln. Lt, o 2013 metais sumažėjo 3,86 proc., t.y. 12,07 mln. Lt, tai pakeitė ir mokestines pajamas, kurios sumažėjo 9,94 mln. Lt. GPM mažėjimui įtakos turėjo gyventojų pajamų mokesčio dalies, tenkančios visų savivaldybių biudžetams nuo pajamų į nacionalinį biudžetą, sumažėjimas. 2014 metais planuojama, kad GPM išaugs 84,86 mln. Lt, t.y. net 23 proc. iki 385,30 mln. Lt, todėl turėtų išaugti ir mokestinės pajamos 88,87 mln. Lt ir siekti 451,78 mln. Lt.

Detaliau analizuojant mokestines biudžeto pajamas, kurių struktūra pateikta 7 priede, o procentinis pasiskirstymas pavaizduotas 5 paveiksle, matome, kad gyventojų pajamų mokesčio pajamos yra svarbiausias mokestinių pajamų šaltinis.

5 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto mokestinių pajamų lyginamųjų svorių dinamika 2012 – 2014 metais, proc. (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

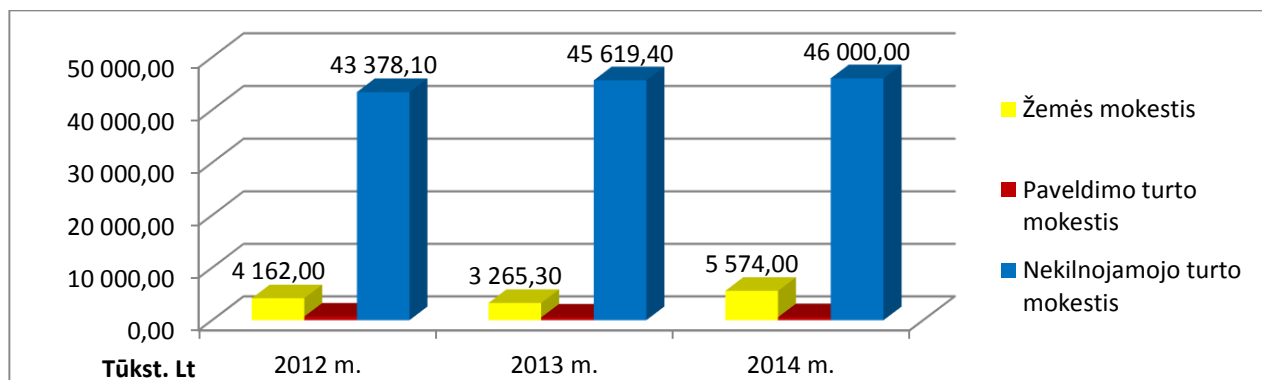
Atlikta biudžeto mokestinių pajamų vertikali analizė parodė, kad *gyventojų pajamų mokesčio dalis* pajamose išaugo. 2012 metais GPM sudarė 83,82 proc., o 2013 metais sumažėjo 1,03 proc. punktu. 2014 metais lyginant su 2013 metais planuojamas 2,5 proc. punkto padidėjimas.

Pagal Lietuvos Respublikos 2012 – 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 2 str. 1 d. 1 p. nuostatą gyventojų pajamų mokesčio dalis, tenkanti visų savivaldybių biudžetams nuo pajamų į nacionalinį biudžetą, 2012 metais sudarė 57,08 proc., o 2013 metais skirta 57,34 proc., t.y. 2,45 mln. Lt, lyginant su 2012 metais. 2014 metais planuojama skirti 67,78 proc. GPM dalies t.y. 72,03 mln. Lt, lyginant su 2013 metais. Gyventojų pajamų mokesčio didėjimui manoma, kad įtakos turi vidutinio bruto darbo užmokesčio augimas.

Turto mokesčiai, kuriuos sudaro pajamos gautos iš žemės mokesčio, paveldimo turto mokesčio ir nekilnojamo turto mokesčio, 2012 metais sudarė 12,93 proc., o 2013 metais sudarė 13,61 proc. 2014 metais lyginant su 2013 metais planuojamas 2,07 proc. punkto sumažėjimas iki 11,54 proc. Turto mokesčių mažėjimas planuojamas dėl 2013 metų savivaldybių tarybų sprendimais ir įstatymo numatyta tvarka suteiktų žemės ir nekilnojamojo turto mokesčio lengvatų taikytinų nuo 2014 metų.

Prekių ir paslaugų mokesčiai, kurie sudaromi iš mokesčių už aplinkos teršimą ir rinkliavų, 2012 metais sudarė 3,25 proc., o 2013 metais išaugo 0,35 proc. punktu. Pagrindinę pajamų padidėjimo dalį sudarė įplaukos iš vietinių rinkliavų. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 0,43 proc. punkto sumažėjimas. Prekių ir paslaugų mokesčių pajamoms geriausi buvo 2013 metai.

Analizuojant pajamų iš turto mokesčių kitimą, kuris pateiktas 5 priede, o sudedamųjų dalių pasiskirstymas pavaizduotas 6 paveiksle, matome, kad nekilnojamojo turto mokestis yra svarbiausia biudžeto pajamų iš turto mokesčių sudedamoji dalis.

6 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų iš turto mokesčių sudedamųjų dalių kitimas 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

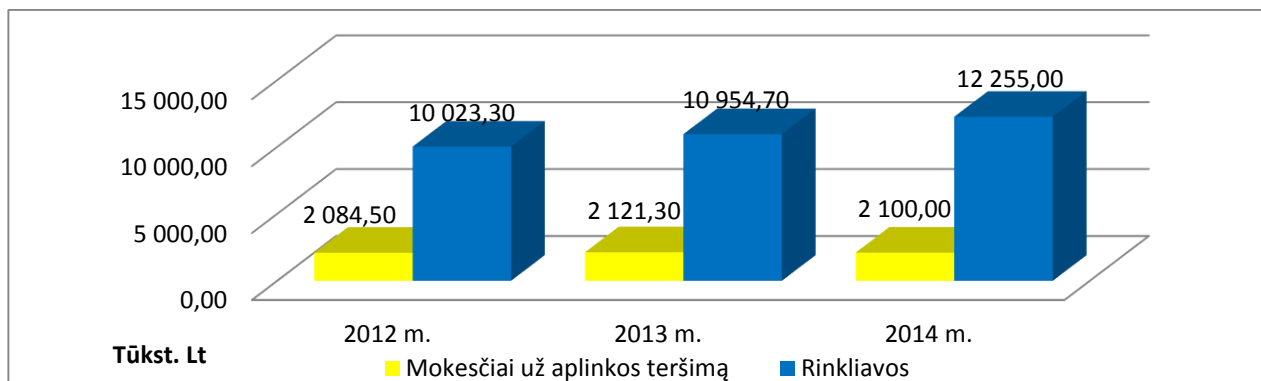
Atlikus biudžeto pajamų horizontalią analizę matome, kad *nekilnojamojo turto pajamos* visą laikotarpį augo. 2012 metais pajamos sudarė 43,37 mln. Lt, o 2013 metais gauta 5,17 proc., t.y. 2,24 mln. Lt daugiau pajamų lyginant su 2012 metais. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 0,83 proc., t.y. 380 tūkst. Lt padidėjimas iki 46 mln. Lt.

Žemės mokesčio pajamos 2012 metais sudarė 4,16 mln. Lt, o 2013 metais pajamos buvo mažiausios ir sudarė 3,26 mln. Lt, tai 21,54 proc. mažiau nei 2012 metais. Tam įtakos turėjo 2013 metais sausio 1 dieną pakeistos LR Žemės mokesčio įstatyme įtvirtintos esminės žemės apmokestinimo tvarkos, kad žemės mokestis apskaičiuojamas nuo vidutinės rinkos vertės, o mokesčio tarifus tvirtina savivaldybių tarybos. Nors 2013 metais apskaičiuota 4,06 mln. Lt daugiau žemės mokesčio pajamų, tačiau 2013 metais pajamos buvo mažiausios, nes deklaracijų duomenimis žemės mokesčio įmokų sumokėjo mažiau. Didžiausios pajamos planuojamos 2014 metais, kurios sudarys 5,57 mln. Lt, t.y. 2,30 mln. Lt daugiau nei 2013 metais.

Paveldimo turto mokesčio pajamos analizuojamu laikotarpiu kito netolygiai ir davė nedideles pajamas. Mokestis apskaičiuojamas procentais nuo paveldimo turto apmokestinamosios vertės, kai taikomi tarifai iki 0,5 mln. Lt – 5 procentai, o jei viršija 0,5 mln. Lt – 10 procentų. 2012 metais paveldimo turto mokesčio pajamos sudarė 679,4 tūkst. Lt, o 2013 metais sumažėjo 25,95 proc. t.y. 176,30 tūkst. Lt dėl sumažėjusio mirtingumo. Remiantis Kauno visuomenės sveikatos biuro statistikos

duomenimis, Kauno mieste 2013 metais mirė 3907 žmonės, t. y. 113 asmenų mažiau negu 2012 metais. Planuojama, kad 2014 metais planuojamas paveldimo turto mokesčio pajamos išaugs 9,32 proc., t.y. 46 tūkst. Lt daugiau nei 2013 metais.

Analizuojant pajamų iš prekių ir paslaugų mokesčių kitimą, kuris pavaizduotas 7 paveiksle, matome, kad rinkliavos yra svarbiausia sudedamoji dalis.

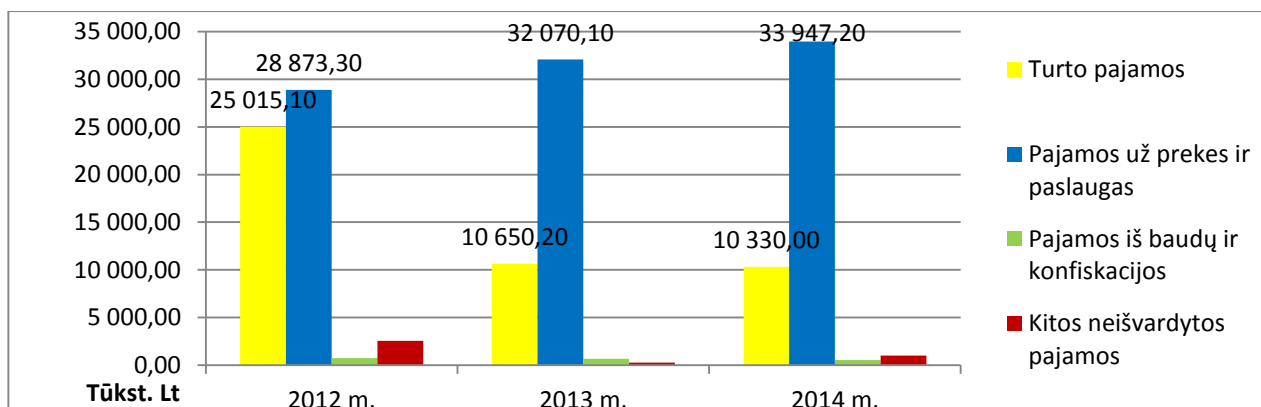

7 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų iš prekių ir paslaugų mokesčių sudedamųjų dalių kitimas 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Rinkliavų pajamos visu analizuojamu laikotarpiu turėjo tendenciją didėti. 2012 metais sudarė 10,02 mln. Lt, 2013 metais padidėjo 9,29 proc., t.y. 931 tūkst. Lt. 2014 metais lyginant su 2013 metais planuojamas 11,87 proc. padidėjimas iki 12,25 mln. Lt.

Mokesčio už aplinkos teršimą pajamos analizuojamu laikotarpiu keitėsi nežymiai ir 2012 metais sudarė 2,08 mln. Lt, o 2013 pajamos padidėjo 1,77 proc., t.y. 36 tūkst. Lt. 2014 metais lyginant su 2013 metais planuojamas 1 proc., t.y. 21 tūkst. Lt sumažėjimas.

Nemokestines pajamas sudaro turto pajamos, pajamos už prekes ir paslaugas, ir iš baudų ir konfiskacijos, bei kitos neišvardintos pajamos. Nemokestinių biudžeto kitų pajamų sudedamųjų dalių pasiskirstymas pavaizduotas 8 paveiksle.

8 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto kitų pajamų sudedamųjų dalių kitimas 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

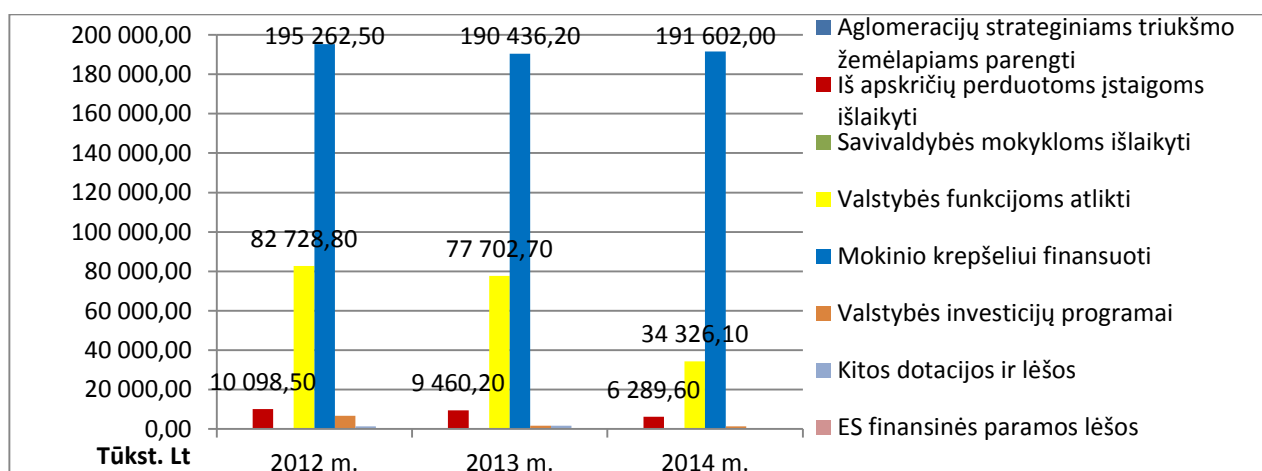
Atlikus biudžeto pajamų horizontalią analizę, kuri pateikta 5 priede, matome, kad didžiausią kitų pajamų dalį sudaro *pajamos už prekes ir paslaugas*, t.y. biudžetinių įstaigų pajamų įmokos į Kauno miesto savivaldybės biudžetą, kurios skiriamos programoms finansuoti. Šios pajamos turėjo tendenciją augti visu analizuojamu laikotarpiu. Jei 2012 metais įmokų surinkta 28,87 mln. Lt, tai 2014 planuojama surinkti 33,94 mln. Lt, tai yra 17,57 proc. daugiau.

Kitų pajamų *turto pajamas* sudaro pajamos gautos už dividendus, nuomos mokesčių už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius bei mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius. Turto pajamos 2012 metais buvo didžiausios ir siekė 25,01 mln. Lt. 2013 metais pajamos sumažėjo 57,42 proc., t.y. 14,16 mln. Lt, o 2014 metais lyginant su 2013 metais planuojamas 3,01 proc., t.y. 320 tūkst. Lt sumažėjimas. Kasmetiniam turto pajamų mažėjimui įtakos turėjo iš dividendų surenkamų pajamų mažėjimas, nes 2012 metais gautos 14,21 mln. Lt dividendų pajamos, o 2013 metais šios pajamos siekė 53 tūkst. Lt. 2014 metais dividendai visai neplanuojami gauti.

Pajamos iš baudų ir konfiskacijos mažėjo visu analizuojamu laikotarpiu. 2012 metais sudarė 731 tūkst. Lt, 2013 metais sumažėjo 7,99 proc., t.y. 58 tūkst. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 18,24 proc. sumažėjimas. Remiantis finansų ministerijos duomenimis pajamos iš baudų ir konfiskacijos mažėjo dėl didesnių baudų, kurios sumažino kelių eismo taisyklių pažeidimų skaičių.

Kitos neišvardintos pajamos kito netolygiai. 2012 metais sudarė 2,56 mln. Lt, o 2013 metais sumažėjo 89,86 proc., t.y. 2,3 mln. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 284,91 proc., t.y. 740 tūkst. Lt padidėjimas.

Dotacijos yra labai svarbios savivaldybių biudžetams. Konkrečioms savivaldybių išlaidoms finansuoti numatytos specialios tikslinės dotacijos iš valstybės biudžeto. Atlikta savivaldybės biudžeto pajamų analizė parodė, kad dotacijų struktūroje dominuoja specialios tikslinės dotacijos. Specialių tikslinių dotacijų struktūra pateikta 9 paveiksle.

9 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų iš dotacijų sudedamųjų dalių kitimas 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti yra didžiausia sudaranti 65 proc. dotacijų rūšis. 2012 metais sudarė 195,26 mln. Lt, 2013 metais sumažėjo 2,47 proc., t.y. 4,82 mln. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 0,61 proc., t.y. 1,16 mln. Lt padidėjimas. Dotacijų mokinio krepšeliui finansuoti kitimas susijęs su švietimo sistemos pertvarka, mokyklų reorganizavimu, švietimo finansavimo keitimu ir mokinių skaičiaus mažėjimu. Įtakos galėjo turėti ir mokinio krepšelio sumos pasikeitimas, nes 2012 – 2013 metais jis buvo 3310 Lt, o 2014 metais jis padidėjo 38 Lt ir siekė 3348 Lt. Dėl sumažėjusio mokinių skaičiaus nuo 2013 m. rugsėjo 1 d. nepanaudota specialios tikslinės dotacijos dalis mokinio krepšeliui finansuoti buvo grąžinama į valstybės biudžetą.

Antra dotacijų rūšis yra susijusi su *valstybinių funkcijų* atlikimu, kurios yra perduotos savivaldybėms. Iki 2012 metų finansavimo didėjimas valstybinėms funkcijoms atlikti buvo susijęs su pasiruošimu būsto ir gyventojų surašymui ir jo organizavimui, civilinės saugos organizavimui ir kitomis veiklomis. Tačiau valstybinių funkcijų atlikimui dotacijos 2012 – 2014 metais kasmet mažėjo, jei 2012 metais buvo skirta 82,72 mln. Lt, tai 2014 metais planuojama skirti 55,93 proc., t.y. 34,32 mln. Lt mažiau nei 2013 metais. Šioms funkcijoms priskiriama: LR gyventojų registro tvarkymas ir duomenų teikimas valstybės registrams, savivaldybės priešgaisrinių tarnybų organizavimas, gyvenamosios vietos deklaravimo duomenų ir neturinčių asmenų vietos apskaitos tvarkymas.

Iš apskričių perduotoms įstaigoms išlaikyti dotacijos skiriamos švietimui (be mokinio krepšelio), socialiniai apsaugai, kultūrai ir sveikatos apsaugai. Šios dotacijos turėjo tendenciją mažėti 2012 – 2014 metais nuo 10,09 mln. Lt 2012 metais iki planuojamų 6,28 mln. Lt 2014 metais.

Valstybės investicijų programoje numatytiems projektams finansuoti dotacijos turėjo tendenciją mažėti, tai susiję su deficitiniais biudžetais ir sumažėjusiais investiciniais projektais. Valstybės investicijų 2013–2015 metų programoje numatytoms kapitalo investicijoms finansuoti, pervedama atsižvelgiant į faktiškai atliktus darbus. 2012 metais programos dotacijos sudarė 6,76 mln. Lt, 2013 metais sumažėjo 76,37 proc., t.y. 5,16 mln. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 10,49 proc., t.y. 167,5 tūkst. Lt sumažėjimas.

Dotacijos *aglomeracijų strateginiams triukšmo žemėlapiams parengti* ir įvertinti Lietuvos aglomeracijose, šalia pagrindinių kelių, pagrindinių geležinkelių ir pagrindinių oro uostų, tik 2012 metais gautos ir sudarė 108,4 tūkst. Lt.

Savivaldybės mokykloms (klasėms), skirtoms mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, išlaikyti buvo tik 2013 metais ir planuojamais 2014 metais. Šios lėšos 2013 metais sudarė 413,3 tūkst. Lt, o 2014 metais planuojamas augimas 5,03 proc., t.y. 20,8 tūkst. Lt. Šios pajamos skirtos aštuonių mokyklų specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams ir penkioms klasėms specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams.

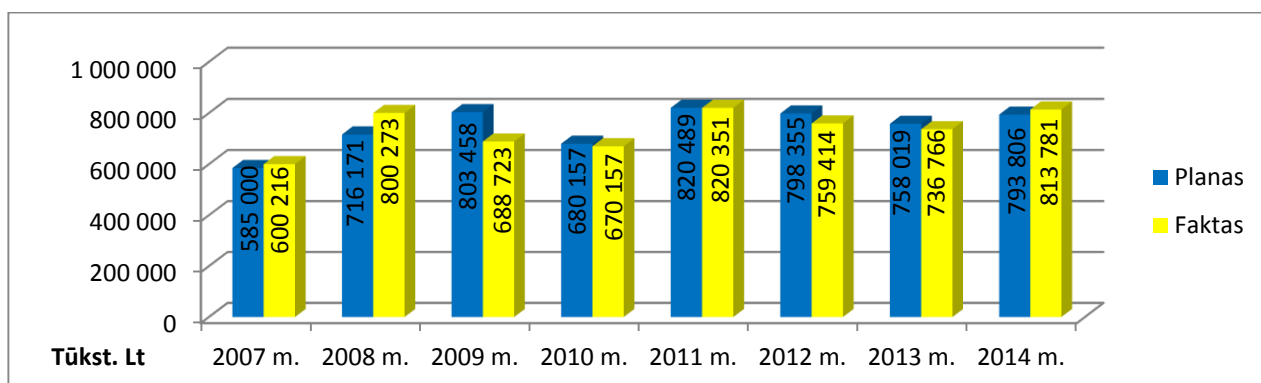
Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių 2012 metais sudarė 1,36 mln. Lt, o 2013 metais išaugo 18,46 proc., t.y. 252,4 tūkst. Lt. 2014 metais kitų dotacijų neplanuojama gauti.

Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos, kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos tik 2013 metais sudarė 353,7 tūkst. Lt, nes jos skiriamos projektams, kurie atrenkami regioninio planavimo būdu, pagal laukiamą pirmumą ir projekto svarbą.

Apibendrinant Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų analizę galima teigti, kad pajamų surinkimo planas buvo neįvykdytas, išskyrus 2012 metų biudžeto surinkimą. Analizuojamu laikotarpiu daugiausia pajamų, virš 50 proc., į biudžetą pritraukiama iš mokestinių pajamų ir virš 30 proc. iš dotacijų. Mokestinės pajamos 2012 – 2013 metais mažėjo 2,67 proc., o 2014 metais planuojamas pajamų padidėjimas 24,49 proc. dėl didėjančio gyventojų pajamų mokesčio 23 proc. Daugiausia dotacijų t.y. 65 proc. gaunama mokinio krepšeliui finansuoti. Dotacijos bendroje savivaldybės biudžeto pajamų struktūroje turi tendenciją mažėti ir analizuojamais metais sumažėjo 21 proc. dėl sumažintų dotacijų iš valstybės biudžeto.

1. 2. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų analizė

Biudžeto išlaidos planuojamos ir vykdomos vadovaujantis Kauno miesto savivaldybės patvirtintu miesto biudžeto planu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais biudžeto sudarymą ir vykdymą. Atlikta Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų analizė 2012 – 2014 metais pateikta 1 priede, o išlaidų planavimo ir įvykdymo kitimas pateiktas 10 paveiksle.

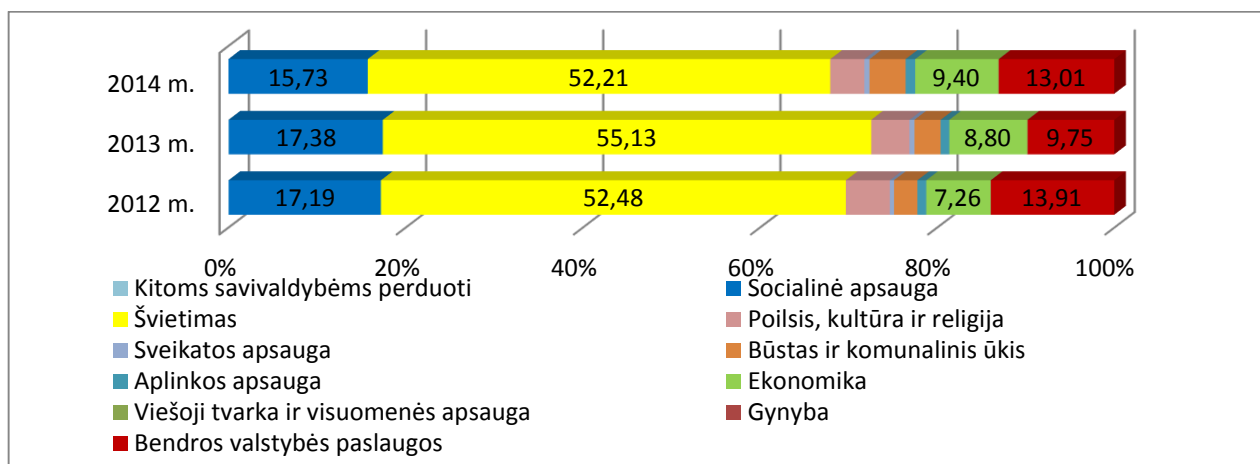

10 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų kitimas 2007 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Atlikus biudžeto išlaidų analizę matome, kad 2011 metais biudžeto išlaidų planas buvo 820,35 mln. Lt, ir yra didžiausias visu analizuojamu laikotarpiu. Remiantis biudžeto išlaidų plano ir įvykdymo horizontaliosiomis veiklos rezultatų analizėmis, kurios pateiktos 2 ir 3 priede, galime teigti, kad 2013 metais planas sumažėjo 5,05 proc., t.y. 40,33 mln. Lt, lyginant su 2012 metais, o 2014 metais planuojamas 4,72 proc., t.y. 35,78 mln. Lt padidėjimas, lyginant su 2013 metais. 2014 metų išlaidų įvykdymo duomenys buvo patvirtinti Kauno miesto savivaldybės tarybos 2015 metų gegužės 20 dieną, ir matomas įvykdymas viršijo planą 19,97 mln. Lt, tam įtakos turėjo didesnės išlaidos nei planuota aplinkosaugai, ekonomikai ir švietimui.

Biudžeto išlaidos 2012 metais buvo 759,41 mln. Lt, o 2013 metais sumažėjo 2,98 proc., t.y. 22,64 mln. Lt. Pagal biudžeto vykdymo veiklos rezultatų analizę, pateiktą 3 priede, matome, jog 2012 metų planas buvo įvykdytas tik 95,12 proc. o didesnis, nei 2012 metų suplanuotas 2013 metų išlaidų planas įvykdytas tik 97,2 proc. Tačiau 2013 metų biudžeto ataskaitinio laikotarpio planuojamuose ir įvykdytose išlaidose, skirtingai nei ankstesniais metais, nebuvo įvertintas 2013 metų biudžeto likutis. Vadovaujantis LR 2013 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 14 straipsnio nuostatomis, pagal Tarybos sprendimą Nr. T-84, buvo naudojamas įsiskolinimas už sutektas paslaugas, atliktus darbus ir įsigytas prekes dengti, o tikslinės paskirties lėšų likutis – pagal jų tikslinę paskirtį.

Remiantis LR Biudžeto sandaros įstatymu, savivaldybės biudžetas yra formuojamas iš planuojamų išlaidų pagal funkcijas. Atlikus Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto išlaidų pagal funkcijas vertikalią analizę, kuri pateikta 8 priede, matome, kad savivaldybė vykdo 11 funkcijų, kurias reglamentuoja įstatymai. Funkcijų paskirstymas pateiktas 11 paveiksle.

11 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidos pagal funkcijas 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

2012 – 2014 metais savivaldybės biudžeto išlaidos nukreipiamos svarbiausioms miesto bendruomenės reikmėms tenkinti. *Švietimo funkcijai*, kaip prioritetiniai sričiai, tenka didžiausia išlaidų dalis. 2012 metais švietimo funkcijai skirta 52,48 proc., o 2013 metais išlaidos padidėjo 2,65 proc. punktu. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 3,05 proc. punkto mažėjimas iki 52,21 proc. Švietimo funkcijos išlaidų kitimui didžiausią įtaką daro išlaidos darbo užmokesčiui.

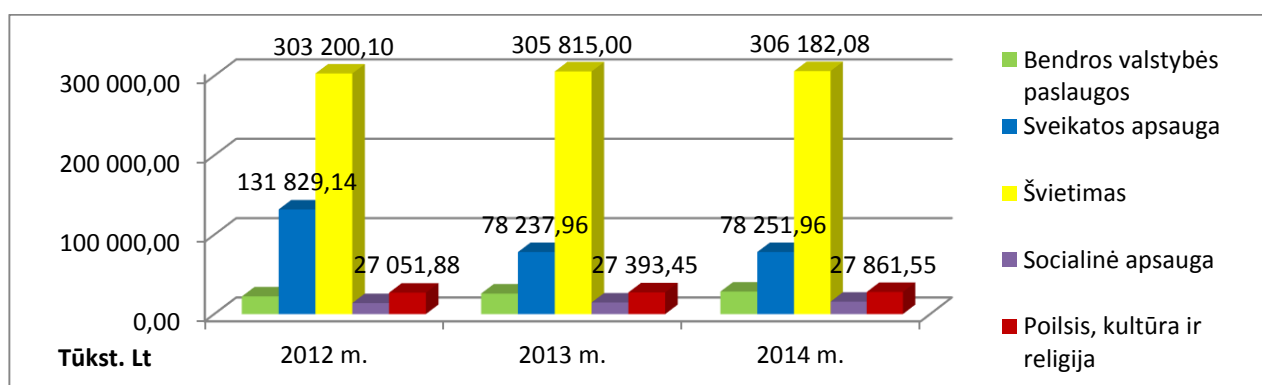
Antroji svarbi *socialinės apsaugos funkcija*, kuri 2012 metais sudarė 17,19 proc., 2013 metais padidėjo 0,2 proc. punktu, o 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 1,7 proc. punkto mažėjimas iki 15,73 proc. dėl ženkliai mažesnių lėšų darbo užmokesčiui skyrimo.

Trečioji yra *bendros valstybės paslaugų funkcija*, kuri 2012 metais sudarė 13,91 proc., 2013 metais sumažėjo 4,16 proc. punktu, o 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 3,22 proc.

punkto padidėjimas iki 13,01 proc., dėl pasikeitusių proporcijų tarp valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičiaus ir kvalifikacinių klasių pasikeitimo.

Ketvirtoji funkcija – *ekonomika*, kuri 2012 metais nuo 7,26 proc. planuojama, kad išaugs iki 9,4 proc. 2014 metais, nes didžiausia Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų dalis atiteko būtent ekonomikos išlaidų funkcijai.

Pastebėta, kad Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto išlaidų pagal funkcijas pokyčiui įtaką turi darbo užmokesčio finansinių ataskaitų straipsnis. Didžiausią įtaką daro 5 funkcijoms, kurių kitimas pateiktas 12 paveiksle.

12 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų darbo užmokesčio pagal funkcijas 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

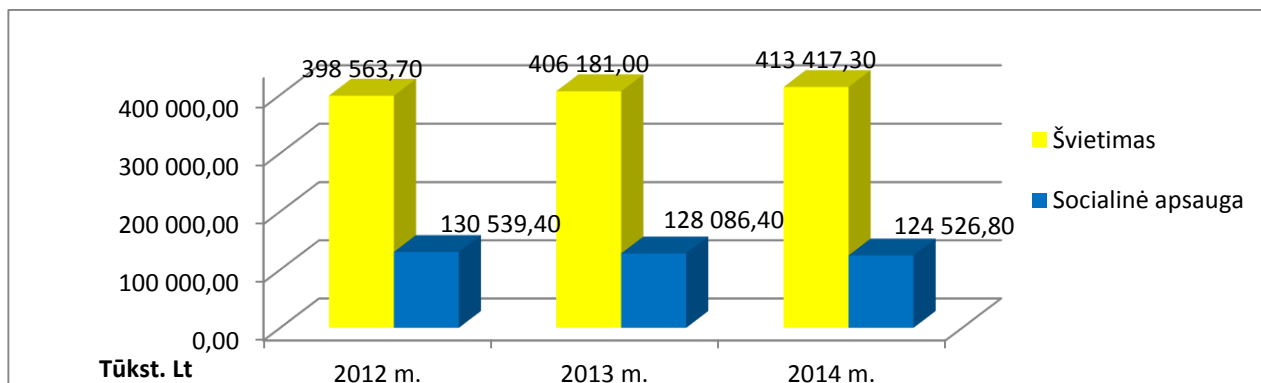
Atlikus Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto išlaidų, pagal funkcijas analizę, kuri pateikta 9 priede, buvo išskirtos labiausiai priklausančios funkcijos nuo darbo užmokesčio, kurių horizontali analizė pateikta 10 priede. Didžiausias biudžeto išlaidas pagal funkcijas sudaro išlaidos *švietimo funkcijai* atlikti, kurios 2012 metais sudarė 305,18 mln. Lt, o 2013 metais padidėjo 0,86 proc., t.y. 2,614 mln. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 0,12 proc., t.y. 367,08 tūkst. Lt darbo užmokesčio išlaidų padidėjimas. Švietimo įstaigų darbo užmokesčio fondas savarankiškoms funkcijoms atlikti didėja dėl planuojamų pokyčių švietimo įstaigose, kurios 2014 metais planuojama, kad padidins darbo užmokesčio išlaidas, o numatytų lėšų darbo užmokesčiui turėtų užtekti tik 11 mėnesių.

Antroji išlaidų dalis darbo užmokesčiui skiriama *sveikatos apsaugos funkcijai* atlikti. 2012 metais sudarė 131,82 mln. Lt, 2013 metais sumažėjo 40,65 proc., t.y. 53,59 mln. Lt. Šiam sumažėjimui manoma, kad įtakos turi 2013 metais mažinami slaugytojų pareigybių etatai ir jų darbo užmokesčio. 2014 metais lyginant su 2013 metais planuojamos 0,02 proc., t.y. 14 tūkst. Lt darbo užmokesčio išlaidų padidėjimas.

Trečioji didėjanti išlaidų dalis darbo užmokesčiui skiriama *socialinės apsaugos funkcijai* atlikti. 2012 metais sudarė 13,90 mln. Lt, 2013 metais padidėjo 5,26 proc., t.y. 731,87 tūkst. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 7,16 proc., t.y. 1,04 mln. Lt padidėjimas. Šiam padidėjimui

įtakos turi Kauno neįgaliojo jaunimo užimtumo centras, kuriame 2014 metų pradžioje pradėjo funkcionuoti Socialinių paslaugų žmonėms su proto negalia skyrius ir Kauno miesto socialinių paslaugų centre pradėjo veikti dienos centras pagyvenusiems asmenims.

Analizuojant savivaldybės biudžeto išlaidas pagal funkcijas išskirtos dvi didelės išlaidų funkcijos, tai švietimui ir socialiniai apsaugai, kurių kitimas pavaizduotas 13 paveiksle.

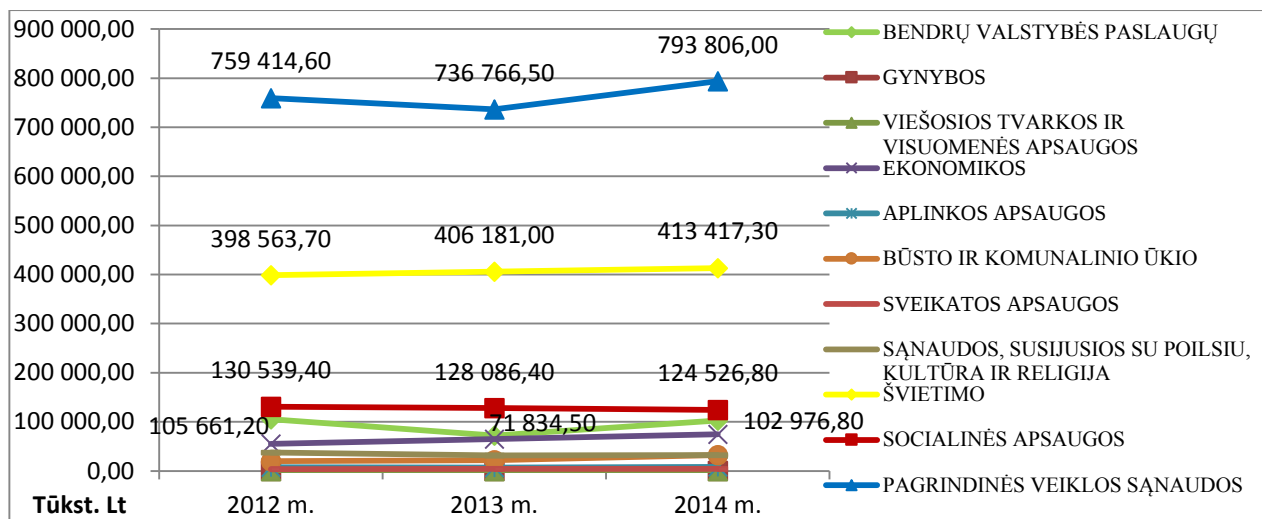

13 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidos švietimui ir socialiniai apsaugai 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Atlikus analizę matome, kad *švietimo išlaidos* 2012 metais sudarė 398,56 mln. Lt, 2013 metais padidėjo 1,91 proc., t.y. 7,61 mln. Lt ir siekė 406,18 mln. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 1,78 proc., t.y. 7,23 mln. Lt padidėjimas. Šis augimas susijęs su augančiomis darbo užmokesčio, komunalinių paslaugų ir ryšių, bei nusidėvėjimo ir amortizacijos išlaidomis.

Savivaldybių funkcijų tarpe svarbi ir *socialinės apsaugos funkcija*. Savivaldybės teikia socialinę paramą gyventojams, moka socialines pašalpas ir kompensuoja tikslines išlaidas. Biudžeto asignavimai socialinei apsaugai 2012 metais siekė 130,53 mln. Lt, o 2013 metais išlaidos sumažėjo 1,88 proc., t.y. 2,45 mln. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 2,78 proc., t.y. 3,55 mln. Lt išlaidų sumažėjimas. Visą analizuojamą laikotarpį šios išlaidos mažėjo ir susiję su išlaidomis šilumai ir karštam vandeniui, sumažėjusiam šeimų ir atskirų gyventojų skaičiui, kuriems reikia socialinės paramos ir pašalpų.

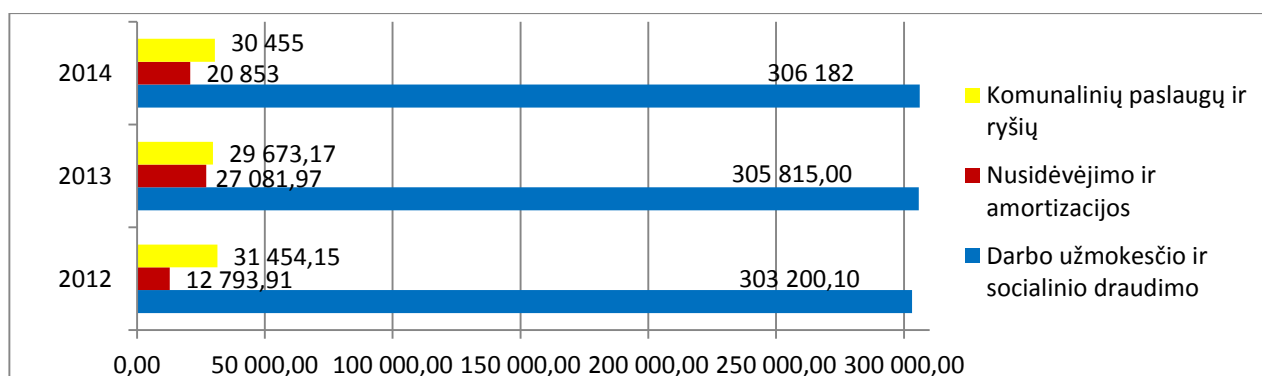
Išanalizavus dvi didelės išlaidų funkcijas, palyginsime, kaip išaugo ir jų lyginamasis svoris, kuris pateiktas 14 paveiksle. Asignavimams vykdyti pagal valstybės funkcijas finansų ministerija nustato pajamų ir išlaidų klasifikaciją, kuri yra vienoda valstybės biudžetui ir savivaldybių biudžetams. Valstybės biudžeto išlaidų funkcinė klasifikacija susijusi su Lietuvos valstybės vykdomomis funkcijomis.

14 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų pagal funkcijas kitimas 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenimis, 2015)

Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų pagal funkcijas kitimas priklauso nuo švietimo, socialinės apsaugos ir bendrų valstybės paslaugų. 2012 metus lyginant su 2013 metais išlaidos sumažėjo, kaip ir bendros valstybės paslaugų ir socialinės apsaugos išlaidos, kurių bendra suma 36,27 mln. Lt. 2014 metais planuojamas išlaidų didėjimas, kuriems turės įtakos švietimo išlaidų ir bendrų valstybės paslaugų didėjimas bendroje sumoje 38,37 mln. Lt.

Išanalizavus visas savivaldybės išlaidas ir išskyrus didžiausią dalį – švietimo funkciją, 11 priede pateiktas Kauno miesto savivaldybės švietimo funkcijos išlaidos, o trijų didžiausių išlaidų dalių kitimas pavaizduotas 15 paveiksle.

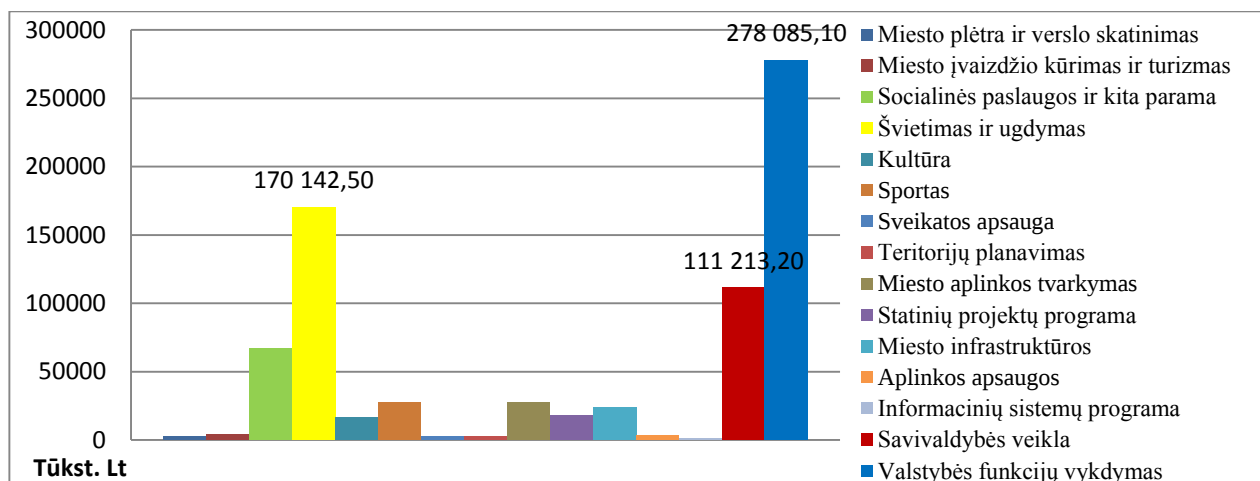

15 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų švietimo funkcijos dalies kitimas 2012 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Atlikus analizę matome, kad didžiausią švietimo išlaidų dalį sudaro išlaidos darbo užmokesčiui, nusidėvėjimui ir amortizacijai, bei komunalinėms paslaugoms. Išlaidos darbo užmokesčiui augo visu analizuojamu laikotarpiu. Jei 2012 metais sudarė 303,2 mln. Lt, tai 2014 metais lyginant su 2013 metais buvo planuojamos 306,18 mln. Lt. Išlaidos komunalinėms paslaugoms 2012 metais siekė 31,45 mln. Lt, o 2013 metais sumažėjo iki 29,67 mln. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas

padidėjimas iki 30,45 mln. Lt. Nusidėvėjimo ir amortizacijos išlaidos 2012 metais siekė 12,79 mln. Lt, o 2013 metais padidėjo iki 27,08 mln. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas sumažėjimas iki 20,85 mln. Lt

Savivaldybės biudžeto išlaidos skirstomos ne tik pagal funkcijas, bet ir pagal programas, pagal asignavimų valdytojus bei pagal funkcinę klasifikaciją. Kauno mieste išlaidų programų yra penkiolika, atlikta 2012 metų analizė pateikta 12 priede, o programų pasiskirstymas pateiktas 16 paveiksle.

16 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų pagal programas kitimas 2012 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

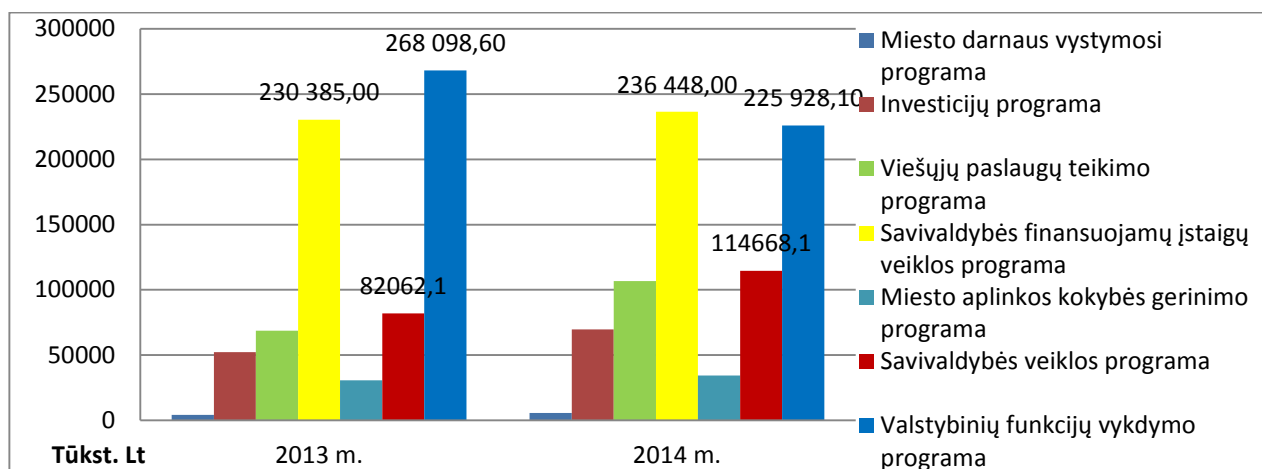
Atlikus Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 metų biudžeto išlaidų pagal programas analizę matome, kad didžiausią dalį t.y. 37 proc. užėmė *valstybės funkcijų vykdymo programa*, kuri sudarė 278,08 mln. Lt, už jos lėšas buvo įgyvendinti trys investicijų projektai. Šios programos tikslai: valstybės funkcijų vykdymas, mokinio krepšelio finansavimas, didinti Kauno, kaip švietimo ir mokslo centro svarbą. Daugiausia lėšų skiriama įvairių kompensacijų ir išmokų mokėjimui. Dideliu lėšų poreikiu išsiskiria socialinės išmokos, bei pašalpos ir kompensacijos už būsto šildymo išlaidas, vandens išlaidas, dujas, elektros energiją, laidinio telefono abonentinį mokestį ir kitas išlaidas nepasiturintiems gyventojams.

Antrą didelę dalį t.y. 22 proc. vykdomų programų užėmė *švietimo ir ugdymo programa*, kuriai 2012 metais skirta 170,14 mln. Lt, iš šios sumos iš dalies buvo suremontuoti 7 darželiai, 7 mokyklos, 3 gimnazijos, Lietuvos Kolpingo fondas, UAB „Stebuklų šalis“ ir Kūrybinės raiškos centras „Unikum“.

Savivaldybės veiklos programoms buvo skirta 15 proc., t.y. 111,21 mln. Lt. Programa orientuota į savivaldybės institucijų išlaikymą, skolinių įsipareigojimų vykdymą, bei visas Vietos savivaldos įstatyme nustatytas savivaldybių funkcijas. Likusioms programoms skiriama nedidelė dalis lėšų.

Nuo 2012 metų, pasibaigus 2010 – 2012 metų Kauno miesto savivaldybės strateginiam planui, buvo parengtas naujas 2013 – 2015 metų strateginis planas, kuriame pasikeitė ir savivaldybės išlaidų programos, kurios pateiktos 13 ir 14 priede. Naujas planavimo būdas leidžia tinkamiau organizuoti

savivaldybės darbą, išvengti vykdomų programų ir padeda taupyti lėšas. Kauno miesto savivaldybės biudžetui svarbu, kad išlaidos būtų skiriamos konkrečioms strateginiams plėtros veikloms įgyvendinti. 2013 – 2014 metų programų pasiskirstymas pavaizduotas 17 paveiksle.

17 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų pagal programas kitimas 2013-2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

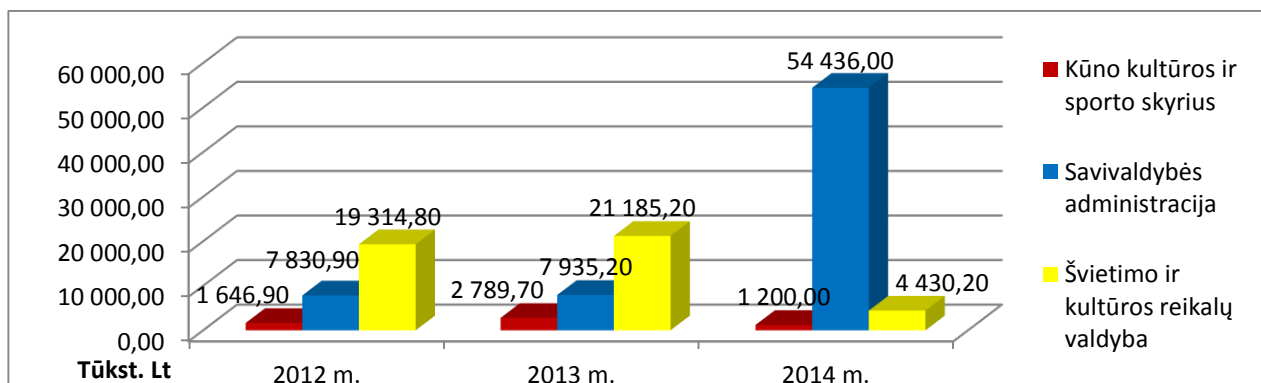
Pasikeitus 2012 metų strateginiam planui Kauno miesto savivaldybės išlaidų programų liko tik septynios. 2013 metais didžiausią dalį t.y. 36 proc. užėmė *valstybės funkcijų vykdymo programa*, kurią sudaro ir mokinio krepšelis. 2013 metais programos išlaidas sudarė 268,09 mln. Lt, iš šių asignavimų buvo suremontuoti 7 darželiai, 8 mokyklos, 4 gimnazijos, Lietuvos Kolpingo fondas, UAB „Stebuklų šalis“ ir Kūrybinės raiškos centras „Unikum“. 2014 metais planuojama, kad valstybių funkcijų vykdymo programa sudarys 28 proc., tai planuojamas sumažėjimas iki 225,92 mln. Lt.

Antrą didelę dalį t.y. 31 proc. užėmė *savivaldybės finansuojamų įstaigų veiklos programa* parengta siekiant užtikrinti savivaldybės finansuojamų kultūros, sporto, socialinių paslaugų, švietimo, sveikatos priežiūros įstaigų veiklą bei stiprinti šių įstaigų infrastruktūrą. 2013 metais programos išlaidos sudarė 230,38 mln. Lt, o 2014 metais planuojamas padidėjimas iki 30 proc. struktūroje, t.y. iki 236,44 mln. Lt dėl didesnių socialinių pašalpų ir darbo užmokesčio atkūrimo.

Valstybių funkcijų vykdymo ir savivaldybės finansuojamų įstaigų veiklos programose didžiausią dalį išlaidų sudaro švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba, kurios 2013 metų išlaidas sudaro socialinės draudimo įmokos, mokinio krepšelio lėšos, socialinės išmokos, mokinių vežiojimo kompensacijos.

Aktyviai veikė ir *savivaldybės veiklos programa*, kuria siekiama didinti miesto veiklos patrauklumą, prižiūrint ir pertvarkant miesto viešąsias teritorijas, atsižvelgiama į kultūros paveldo objektų autentiškumo išsaugojimą. 2013 metais savivaldybės veiklos programos sudarė 11 proc. programos išlaidų t.y. 82,06 mln. Lt, o 2014 metais planuojamas padidėjimas iki 11,66 mln. Lt.

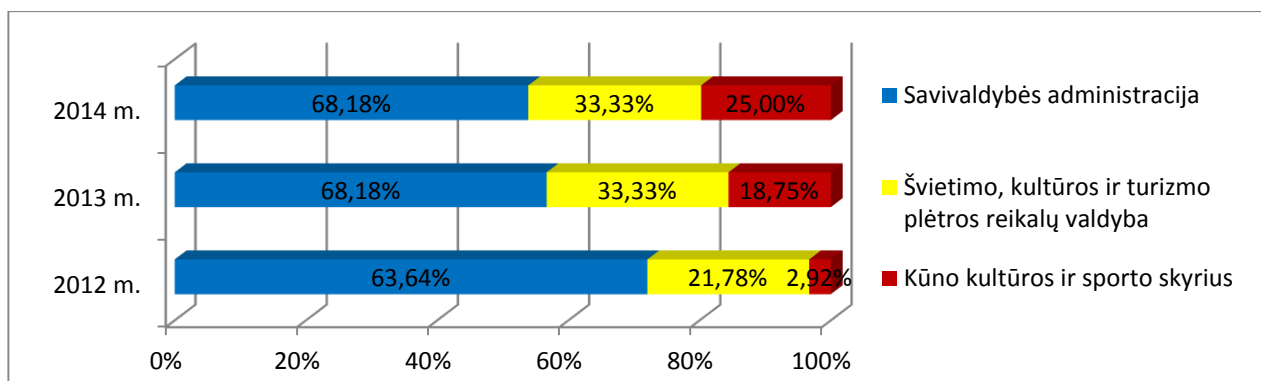
Išanalizavus Kauno miesto savivaldybės išlaidų programas, svarbu žinoti, kokia surinktų pajamų dalis, iš prekių ir paslaugų mokesčių, patenka iš biudžetinių įstaigų. Savivaldybės biudžetinių įstaigų įmokos į savivaldybės biudžetą, skiriamos programoms finansuoti, pateiktos 18 paveiksle.

18 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžetinių įstaigų įmokos į savivaldybės biudžetą, skiriamos programoms finansuoti, kitimas 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenimis, 2015)

Atliktus biudžetinių įstaigų įmokų į savivaldybės biudžetą, skiriamos programoms finansuoti analizę, matome, kad didžiausius įnašus atliko švietimo ir kultūros reikalų valdyba, kuri sudarė 67 proc. įnašų. 2012 metais sudarė 19,31 mln. Lt, 2013 metais įmokų suma padidėjo 9,68 proc., t.y. 1,87 mln. Lt ir siekė 21,18 mln. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 79,09 proc., t.y. 16,75 mln. Lt padidėjimas, lyginant su 2013 metais. 2014 planuojama, kad didžiausią dalį t.y. 91 proc. įmokų į savivaldybės biudžetą, skiriamos programoms finansuoti, atliks savivaldybės administracija, planuojamas padidėjimas 46,5 mln. Lt.

Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidos skirstomos trimis asignavimų valdytojams, kurių procentinis pasiskirstymas pateiktas 19 paveiksle. Asignavimai pagal asignavimų valdytojus kinta priklausomai nuo to, kiek lėšų skiriama priskirtoms programoms įgyvendinti.

19 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidos pagal valdytojus 2012 – 2014 metais, proc. (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Atlikus analizę, kuri pateikta 15 priede matome, kad pagal asignavimų valdytojus didžiausią išlaidų valdytojams dalį 2012 – 2014 metais sudaro *Savivaldybės administracijai* skiriamos lėšos,

kurios 2012 metais sudarė 63,64 proc., 2013 metais pasikeitus strateginiam planui buvo skiriama 4,54 proc. daugiau, t.y. 68,18 proc. ir planuojama, kad 2014 metais ši dalis nekis. Savivaldybės administracija yra pagrindinis savivaldybės struktūrinis dalinys, nes įgyvendina elektroninio miesto projektų rengimą ir plėtoja ryšius su užsienio valstybėmis.

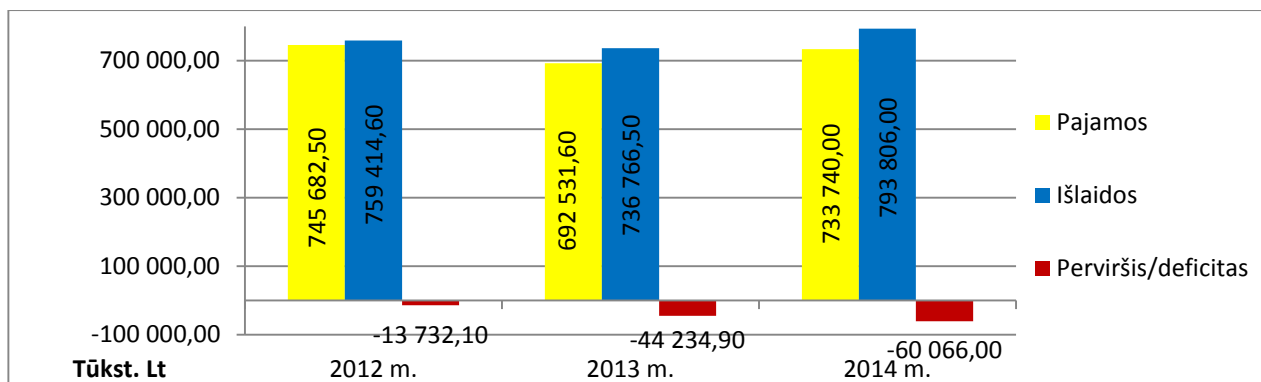
Lėšos skiriamos *švietimo, kultūros ir turizmo reikalų valdybai* taip pat užima didelę dalį savivaldybės biudžete. 2012 metais jos sudarė 21,78 proc., o 2013 metais sudarė 11,55 proc., t.y. 33,33 proc. daugiau. 2014 metais planuojama, kad valdybos dalis struktūroje nekis. Ši valdyba formuoja ir įgyvendina švietimo, kultūros ir meno bei turizmo politiką Kauno mieste. Per šią valdybą finansuojamas mokinio krepšelis, socialinių pedagogų, bibliotekininkų darbo užmokestis, mokyklų, darželių, papildomo ugdymo įstaigų, turizmo centro išlaikymas.

Lėšos *kūno kultūros ir sporto skyriui* užima mažiausią, bet vis didėjančią išlaidų dalį biudžete. 2012 metais išlaidos sudarė 2,92 proc., tačiau 2013 metais išaugo 15,83 proc. ir sudarė 18,75 proc., o 2014 metais planuojama, kad didės 6,25 proc. ir sudarys 25 proc.

Apibendrinant Kauno miesto savivaldybės biudžeto išlaidų analizę galima teigti, kad miesto savivaldybės biudžeto išlaidų pagal funkcijas kitimas priklauso nuo švietimo, socialinės apsaugos ir bendrų valstybės paslaugų funkcijų, nes daugiausia savivaldybės biudžeto išlaidų pagal funkcijas skiriama švietimo funkcijai t.y. apie 53 proc. visų biudžeto lėšų ir socialinės apsaugos apie 16 proc., o mažiausia – apie 0,07 proc. gynybos funkcijai. Švietimo ir socialinės apsaugos funkcijos išlaidos yra labiausiai priklausančios nuo darbo užmokesčio išlaidų. Biudžeto išlaidų pasiskirstyme pagal programas daugiausia lėšų skiriama valstybės funkcijų vykdymo programai, tai mokinio krepšeliui apie 30 proc. ir savivaldybės finansuojamų įstaigų veiklos programai - švietimui apie 30 proc. išlaidų, o mažiausiai miesto darnaus vystymosi programai t.y. 1 proc. išlaidų. Didžiausią dalį t.y. 67 proc. biudžetinių įstaigų įmokų į savivaldybės biudžetą, skiriamų programoms finansuoti, 2012 – 2013 metais įnešė švietimo ir kultūros reikalų valdyba, kuri pagal išlaidų valdytojus sudaro 33 proc. o 2014 metais planuojama, kad 91 proc. pajamų įneš savivaldybės administracija, kuri sudaro 68,18 proc. pagal išlaidų valdytojus.

1. 3. Kauno miesto savivaldybės biudžeto 2012 – 2014 metų balansavimas

Atliekant analizę labai svarbus pajamų ir išlaidų subalansavimas, tačiau Kauno miesto savivaldybės biudžeto sudarymas nėra subalansuotas, t.y. išlaidos nėra lygios gaunamų pajamų sumai. Kauno miesto savivaldybės pajamų ir išlaidų palyginimas, bei skirtumu gaunamas deficitas, pateiktas 20 paveiksle.

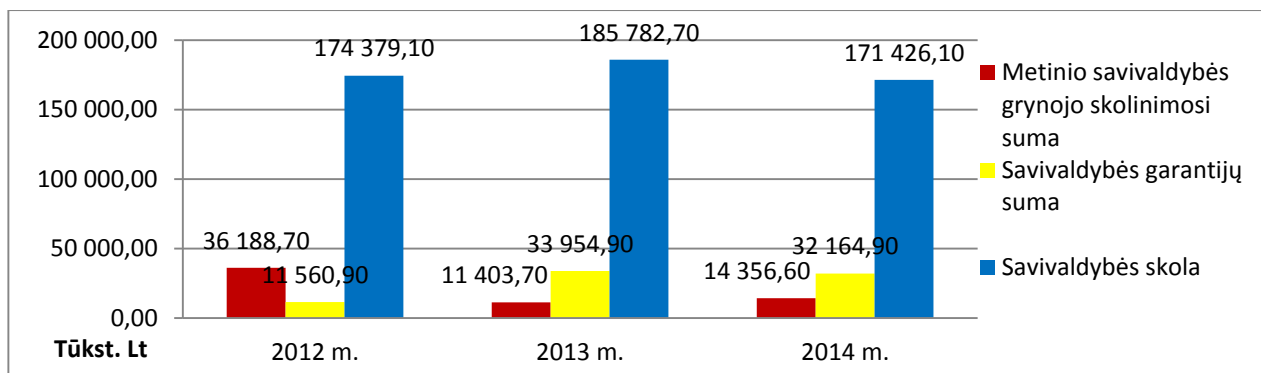
20 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų palyginimas 2012-2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Atlikus Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto veiklos rezultatų horizontalią analizę, kuri pateikta 10 priede, matome, kad 2012 – 2014 metais biudžetas buvo nesubalansuotas ir išaugo 77,14 proc., nors subalansavimas yra vienas svarbiausių savivaldybių biudžetų sudarymo principų. Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaitoje 2012 metais matomas mažiausias 13,73 mln. Lt deficitas. Laikinajam biudžeto apyvartos lėšų trūkumui dengti 2013 metais buvo paimta 20 mln. Lt trumpalaikė paskola, kuri metų pabaigoje nebuvo grąžinta. Taigi, 2013 metais deficitas dar išaugo ir sudarė 44,23 mln. Lt. Didžiausia biudžeto subalansavimo problema stebima 2014 metais, kai deficitas pasieks aukščiausią tašką 60,06 mln. Lt.

Savivaldybės finansuodamos savo veiklą gali skolintis lėšas. Skolinantis svarbu apsvarstyti skolinimosi galimybes ir dydį. Savivaldybės vadovaujantis, patvirtintų vyriausybės skolinimosi limitų tvarka, gali:

- imti ilgalaikes vidaus ir užsienio paskolas investicijų projektams finansuoti, nesunaudojamiesiems kilnojamiesiems ir nekilnojamiesiems daiktams įsigyti, skoloms dengti;
- imti trumpalaikes vidaus ir užsienio paskolas biudžetiniais metais laikinam pajamų trūkumui padengti, kai nepakanka šiam tikslui savivaldybės biudžeto apyvartos lėšų;
- suteikti garantijas dėl savivaldybės kontroliuojamų įmonių paskolų, naudojamų investicijų projektams finansuoti.

Kiekvienais metais Lietuvos Respublikos 2012 – 2013 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatomi savivaldybių skolos, garantijų ir metinio grynojo skolinimosi limitai. Remiantis LR finansų ministerijos duomenimis Kauno miesto savivaldybės patvirtintų 2012 – 2014 metų skolos, metinio grynojo skolinimosi ir garantijų sumų pokyčiai pateikti 16 priede, o jų kitimas pavaizduotas 21 paveiksle.

21 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto skolos, metinio grynojo skolinimosi ir garantijų sumų kitimas 2012 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal LR finansų ministerijos duomenis, 2015)

Savivaldybės skola 2012 metais negalėjo viršyti 70 procentų, t.y. 279,22 mln. Lt patvirtintų tų metų savivaldybės biudžeto pajamų, neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui grąžinamų bendrosios dotacijos kompensacijų, o Kauno miesto savivaldybės skola sudarė 45,4 procentų, t.y. 174,37 mln. Lt. 2013 metais negalėjo viršyti 75 procentų t.y. 319,95 mln. Lt, o Kauno miesto savivaldybės skola sudarė 43,5 procentų, t.y. 185,78 mln. Lt. 2014 metais skola negali viršyti 70 procentų, o Kauno miesto savivaldybės planuojama, kad skola sudarys 37,9 procentų, t.y. 171,42 mln. Lt. 2012 – 2013 metais savivaldybės, kurių skola sudarė daugiau kaip 45 procentus patvirtintų biudžeto pajamų, neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui grąžinamų bendrosios dotacijos kompensacijų, galėjo skolintis tik projektams, finansuojamiems iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos, įgyvendinti. Tačiau į skolinimosi limitus nebuvo įskaitomos iš valstybės biudžeto suteiktos trumpalaikės paskolos laikinam pajamų trūkumui padengti. O 2014 metais savivaldybės, kurių skola sudarys daugiau kaip 40 procentų (Kauno miesto savivaldybės sudarė daugiau kaip 50 procentų), prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijų savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti sumos, 2014 metais galėjo skolintis tik projektams, finansuojamiems iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos, įgyvendinti ir paimtoms paskoloms grąžinti. Tačiau į skolinimosi limitus neįskaitomos iš valstybės biudžeto suteiktos trumpalaikės paskolos laikinam pajamų trūkumui padengti ir trumpalaikės arba ilgalaikės paskolos, kai dėl kredito įstaigų veiklos apribojimo atšaukimo savivaldybės negali disponuoti savo lėšomis ir dėl to trūksta apyvartos lėšų.

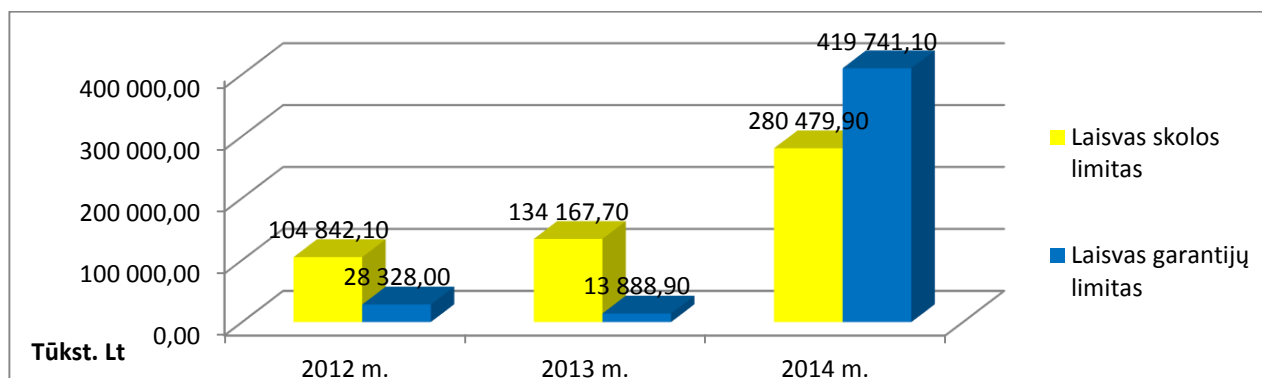
Metinio savivaldybės grynojo skolinimosi suma 2012 metais negalėjo viršyti 20 procentų, t.y. 79,77 mln. Lt patvirtintų tų metų savivaldybės biudžeto pajamų neįskaitant iš valstybės biudžeto savivaldybei skiriamų specialiųjų tikslinių dotacijų ir valstybės biudžetui grąžinamų bendrosios dotacijos kompensacijų, o Kauno miesto savivaldybės skolinimosi suma sudarė 9,4 procento, t.y. 36,18 mln. Lt, tai parodo didžiausią skolinimąsi. 2013 metais metinio grynojo skolinimosi suma negalėjo

viršyti 20 procentų, t.y. 85,32 mln. Lt, o Kauno miesto savivaldybės sudarė 2,7 procento, t.y. 11,4 mln. Lt, tai 6,7 proc. mažiau lyginant su 2012 metais. 2014 metais skola negali viršyti 15 procentų, o Kauno miesto savivaldybės planuojama, kad sudarys 3,2 procento, t.y. 14,35 mln. Lt.

Savivaldybės garantijų limitu suma 2012 metais negalėjo viršyti 10 procentų, t.y. 39,88 mln. Lt, patvirtintų savivaldybės biudžeto pajamų neįskaitant specialiųjų tikslinių dotacijų ir grąžinamų bendrosios dotacijos kompensacijų, o Kauno miesto savivaldybės sudarė 3 procentus, t.y. 11,56 mln. Lt. 2013 metais negalėjo viršyti 10 procentų, t.y. 42,66 mln. Lt, o Kauno miesto savivaldybės sudarė 8 proc., t.y. 33,95 mln. Lt. 2014 metais skola negali viršyti 10 procentų, o Kauno miesto savivaldybės planuojama, kad sudarys 7,1 procentų, t.y. 32,16 mln. Lt, tai 0,9 proc. mažiau nei 2013 metais.

Savivaldybėms, kurių investicijų projektai įtraukti į Valstybės investicijų 2010 – 2013 metų ar 2014 – 2016 metų programą, Vyriausybės sprendimu gali būti nustatyti didesni skolinimosi limitai, išskyrus tas savivaldybes, kurios nemažina kreditinių įsiskolinimų.

Kiekvienais metais Lietuvos Respublikos 2012 – 2013 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatomi laisvi skolos ir garantijų limitai. Remiantis LR finansų ministerijos duomenimis, Kauno miesto savivaldybės laisvo skolos ir garantijos limitu sumų pokyčiai pateikti 22 paveiksle.

22 pav. Kauno miesto savivaldybės biudžeto laisvo skolos ir garantijos limitu kitimas 2012-2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal LR finansų ministerijos duomenis, 2015)

Atlikus Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto laisvo skolos ir garantijų limitu horizontalią analizę, kuri pateikta 17 priede, matome, kad laisvas skolos ir garantijų limitas didžiausias planuojamas 2014 metais.

Laisvas skolos limitas 2012 metais sudarė 104,84 mln. Lt, o 2013 metais padidėjo 27,97 proc., t.y. 29,32 mln. Lt. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 109,05 proc., t.y. 146,31 mln. Lt padidėjimas, lyginant su 2013 metais.

Laisvas garantijų limitas 2012 metais sudarė 28,32 mln. Lt, 2013 metais padidėjo 50,97 proc., t.y. 14,43 mln. Lt. Šį padidėjimą lėmė atsiradusios garantijos iš AB „Kauno energija“, AB „Autrolis“ ir UAB „Kauno gatvių apšvietimas“. 2014 metais, lyginant su 2013 metais, planuojamas 2922,13 proc., t.y. 405,85 mln. Lt padidėjimas, lyginant su 2013 metais.

Atlikus Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų analizę, pateikiamos išvados, kad 2012 – 2014 metais daugiausia pajamų į biudžetą pritraukia virš 50 proc. iš mokestinių pajamų ir virš 30 proc. iš dotacijų. Planuojamos augančios mokestinės pajamos 2014 metas sudarys 24,49 proc., tai parodo gerėjantį mokesčių surinkimą, o ypač didėjantį gyventojų pajamų mokesčio surinkimą, kuris analizuojamu laikotarpiu didėjo 23 proc. ir priklauso nuo vidutinio bruto darbo užmokesčio augimo. Mažėjančios valstybės dotacijos 21 proc., kurių didžiausią dalį t.y. 65 proc. sudarė dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti. Valstybės dotacijos yra susietos su įpareigojimais, jų mažėjimas parodo savivaldybės finansinio savarankiškumo didėjimą, tačiau dotacijos yra skiriamos įstatymu nustatyta tvarka ir jų mažėjimas priklauso nuo valstybės finansavimo skyrimo.

Išanalizavus Kauno miesto savivaldybės 2012 - 2014 metų biudžeto išlaidos pagal programas, funkcijas, asignavimų valdytojus ir valstybės funkcijas matome, kad Kauno miesto savivaldybės prioritetinė sritis yra švietimas, kuriai skiriama daugiau nei 53 proc. visų biudžete patvirtinamų išlaidų. Švietimas apima net tik mokinio krepšėlį, bet ir ugdymą, užimtumą, nevalstybinių švietimo įstaigų bei švietimo ir kultūros centrų rėmimą, mokslo įstaigų plėtimą, aptarnavimo kokybę. Dar viena iš prioritetinių sričių yra socialinė apsauga, kuriai skiriama daugiau nei 16 proc. biudžeto lėšų. Socialinė apsauga apima socialinės politikos įgyvendinimą, paslaugų organizavimą ir teikimą, kompensacijų ir lengvatų išmokėjimą. Išlaidų pasiskirstyme pagal programas daugiausia lėšų skiria valstybės funkcijų vykdymo programai ir savivaldybės finansuojamų įstaigų veiklos programai, kurioms tenka po 30 proc. mokinio krepšeliui ir švietimui, o mažiausiai 1 proc. išlaidų skiriama miesto darnaus vystymosi programai. 2012 – 2013 metais biudžetinių įstaigų įmokų į savivaldybės biudžetą, skiriamų programoms finansuoti didžiausią dalį t.y. 67 proc. įnešė švietimo ir kultūros reikalų valdyba, kuri sudaro 33 proc. kaip išlaidų valdytoją. o 2014 metais planuojama, kad 91 proc. įneš savivaldybės administracija, kuri sudaro 68 proc. pagal išlaidų valdytojus. Biudžeto išlaidos didėja, švietimo funkcijos išlaidos taip pat, tačiau biudžeto išlaidų vykdymas atliekamas vadovaujantis reglamentuojančiais biudžeto teisės aktais, ir išlaidų pakeisti negalima, tik stengtis jas sumažinti.

2012 – 2014 metais biudžetas buvo nesubalansuotas, nes biudžeto deficitas analizuojamu laikotarpiu išaugo 77,14 proc. Deficitas toliau didėja, nes surenkama per mažai pajamų išlaidoms padengti ir savivaldybė yra priversta skolintis. Analizuojamu laikotarpiu savivaldybė programų išlaidų perviršį turėjo dėl skolos švietimo įstaigų šilumos tiekėjams, socialinei paramai mokėti, už ilgalaikio materialiojo turto einamąjį remontą, maisto produktų ir paslaugų švietimo įstaigoms tiekėjams. Kauno miesto savivaldybė nuolat susiduria su trūkstamu lėšų poreikiu švietimui, nes iki 2014 metų vis didėjantis biudžetas yra deficitinis ir tikėtina, kad 2014 metais patvirtintas biudžetas viršis pajamas 60,06 mln. Lt., nes švietimas ir socialinė apsauga reikalauja vis didesnių išlaidų.

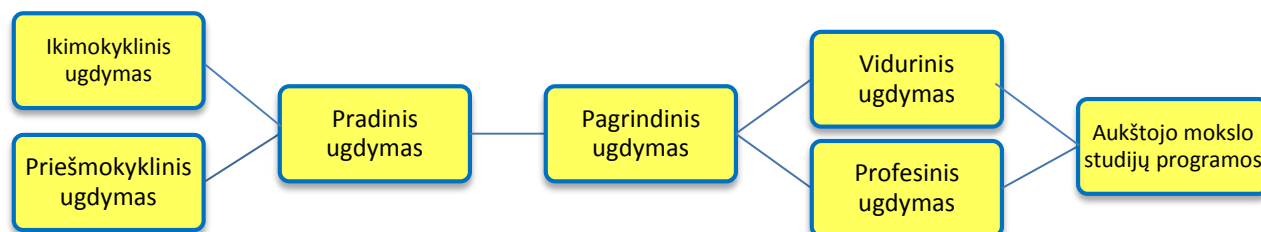
2. TEORINIS KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ŠVIETIMO FUNKCIJOS SPRENDIMŲ PAGRINDIMAS

2.1. Švietimo sistema

Švietimo sistema yra prioritetinė ir valstybės remiama sritis, atsakinga už kiekvieno žmogaus lavinimą ir kompetencijų ugdymą. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (2013) teigia, kad „švietimas – veikla, kuria siekiama suteikti asmeniui visaverčio savarankiško gyvenimo pagrindus ir padėti jam nuolat tobulinti savo gebėjimus“. Švietimas – tai mokymo vyksmas, padedantis realizuoti žmogaus žinias, suvokimą ir kompetencijas, bei visuomenės ugdymo tikslus – apibrėžiamas Lietuvos Švietimo Konceptijoje (2015). Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras (2015) švietimą apibūdina, kaip išsimokslinimo įgijimą ir saviugdos tobulinimą.

Mokslininkai švietimą apibūdina kaip „pagrindinę ugdymo funkciją, kurios realizavimo esmė - žmonijos patirties bei fundamentaliųjų vertybių perteikimas, įvertinant kiekvienos asmenybės ir visuomenės poreikius, individui kaupiant asmeninį šios srities lobyną bei formuojant vertybes“ (p.95; Jucevičienė, 1994). Laužikas (1993) švietimą apibūdina kaip svarbiausią ugdymo funkciją, kurios tikslas išlavinti jaunų žmonių sielą, kad pajautų kultūros svarbą ir dalyvautų jos dabarties ir ateities kūrime. Jovaiša (2002) teigia, kad švietimas padeda žmonėms pasiruošti visuomeniniam gyvenimui, perteikdamas kultūrinės žinias. Wood (2011) švietimą vertina plačiau ir teigia, kad švietimas yra mūsų gyvenimas, jo pilna aplinkui mus, nes mes mokomės, mūsų vaikai mokosi, politikai mokosi; visur aplink mus tvyro švietimas (p. 11). Apibendrinant galima teigti, kad švietimas tai nenutrūkstantis, visą gyvenimą galintis trukti ugdymosi procesas, kurio metu įgyjamos žinios, lavinami įgūdžiai ir kaupiama patirtis.

LR švietimo įstatymas apibrėžia švietimo sistemos struktūrą, kurią sudaro septynios programos, kurios pateikiamos 23 paveiksle.

23 pav. Švietimo sistemos struktūra (sudaryta pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, 2013)

Švietimo sistemos struktūros ugdymo programos yra patvirtintos LR švietimo ir mokslo ministro pagal Tarptautines standartizuotas švietimo klasifikacijas. Struktūra keturis ugdymo etapus yra

nuosekli, tačiau nuo pagrindinio ugdymo galimi pasirinkimai išskaidomi pagal ugdymo programų pasirinkimą. Ugdymo programų ypatumai pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė. Ugdymo programos (sudaryta pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, 2013)

Ugdymo programa	Trukmė	Vieta	Ypatumai
Ikimokyklinio ugdymo programa	5 metai	lopšeliai – darželiai	Neprivaloma, ugdymas teikiamas tėvams pageidaujant
Priešmokyklinio ugdymo programa	1-2 metai	darželiai arba mokyklos	Neprivaloma, ugdymas teikiamas tėvams pageidaujant
Pradinio ugdymo programa	4 metai	bendrojo ugdymo mokyklos	privaloma, baigus programą yra įgyjamas pradinis išsilavinimas
Pagrindinio ugdymo programa	6 metai	bendrojo ugdymo mokyklos	privaloma, baigus programą yra įgyjamas pagrindinis išsilavinimas
Vidurinio ugdymo programa	2 metai	bendrojo ugdymo mokyklos	neprivaloma, baigę šią programą ir išlaikę brandos egzaminus, įgyja vidurinį išsilavinimą
Profesinio ugdymo programos	1-2-3 metai	profesinio ugdymo mokyklos	neprivaloma, trukmė priklauso nuo mokinio išsilavinimo
Aukštojo mokslo studijų programos	3 ir daugiau metų	aukštosios mokyklos	trunka individualiai ir priklauso nuo pasirinktos specialybės

Lietuvoje mokymasis nuo 7 iki 16 metų yra privalomas. Privalomas ugdymas prasideda pradinio ugdymo programos ir baigiamas vidurinio arba profesinio ugdymo programa.

Švietimo sistema apima ir neformalųjį ugdymą, suaugusiųjų švietimą bei švietimo priežiūrą vykdančias institucijas. Pavienių švietimo organizacijų ir visos švietimo sistemos funkcionavimas paremtas skirtingais ypatumais.

Švietimo organizacijų ypatumai. Nuolat besikeičiančiame pasaulyje dauguma dalykų siekiama supaprastinti, nematyti jų išskirtinumų, taikyti kitoms sritims įprastus principus ar veiklos metodus. Vadyba į švietimo organizacijas atėjo iš verslo struktūrų apie 1960 metus ir ilgainiui vis daugiau verslo vadybos terminų atsirado apibūdinant švietimo organizacijų veiklą. Tačiau taikant verslo organizacijų veiklos principus, būtina atsižvelgti į švietimo organizacijos išskirtinumą. Pasak Pearce, Manz, Sims (2009) kokybiškas paslaugų teikimas yra aktualus visose verslo srityse, siekiant išlikti konkurencingais rinkoje. Švietimo sistemoms taip pat yra keliami reikalavimai užtikrinti kokybiškų švietimo paslaugų teikimą, tačiau reikia atkreipti dėmesį į svarbiausius švietimo organizacijos ypatumus, pateikiamus Želvio (2012):

1) švietimo institucijų uždavinius sunkiau apibrėžti. Verslo ar pramonės organizacijų tikslai yra apibrėžiami aiškiai ir konkrečiai, tuo metu kai švietimo organizacijos tikslai susiję su žinių ir dvasinių vertybių perdavimu, asmenybės ugdymu yra sunkiai apibrėžiami ir suskaidomi į uždavinius.

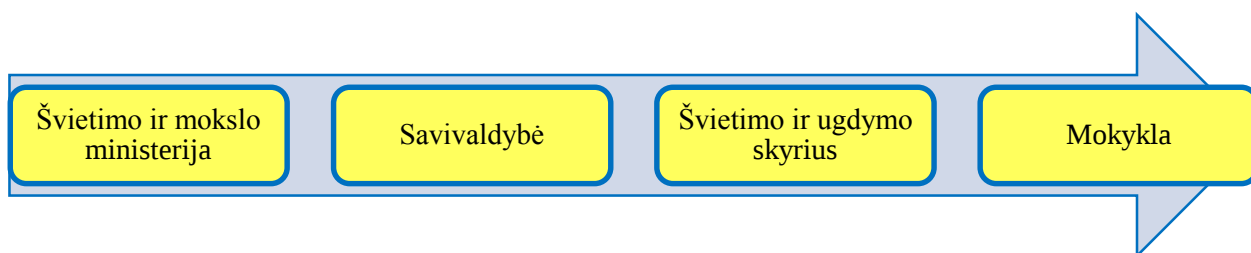
2) švietime daug sudėtingiau nustatyti tikslų pasiekiamumą. Gautą ugdymo rezultatą sunku išmatuoti ir įvertinti. Dažnai mokyklos sėkmingumas yra vertinamas pagal mokinių egzaminų ar testų rezultatus, tačiau asmenybės brandą ar karjeros sėkmingumą galima pamatuoti labai greitai.

3) sudėtinga įvertinti švietimo organizacijos veiklos pobūdį, lyginant su verslo ar pramonės organizacijomis – kas yra tikrieji klientai, kokias paslaugas teikia mokykla, kas moka už suteiktas paslaugas; jei klientų keli, kuris iš jų svarbiausias?

4) švietimo organizacijos – tai specialistų organizacijos. Ir vadovai, ir darbuotojai yra panašaus išsilavinimo ir turi panašią darbo patirtį, todėl vadovavimas, tinkantis verslo organizacijoms, netinka mokykloms. Be to mokyklose yra ribotos karjeros galimybės.

5) dauguma švietimo įstaigos vadovų nenori, o kartais ir negali skirti pakankamai dėmesio savo vadybinių gebėjimų tobulinimui. Nors švietimo organizacijų vadovų veikla susideda iš vadybinio ir pedagoginio darbo sričių, didesnę dėmesį jie skiria pedagoginiam darbui. Dažnai vadovai per mažai gilinasi į vadybinės veiklos aspektus, kas daro įtaką vadovavimui nepakankamai užtikrinančiam mokyklos veiklos efektyvumą.

Apibendrinant, galima teigti, kad švietimo organizacija nuo verslo organizacijos skiriasi tikslų iškėlimu ir jų įgyvendinimu, mokyklos veiklos kokybės vertinimu, vadovų funkcijomis ir finansinių išteklių valdymu. Jei veiklos kokybės vertinimas ir vadovų veikla yra viena vadybos sritis, tai tikslų formulavimas ir jų įgyvendinimas, apimantis ir finansinius išteklius yra strateginio organizacijos valdymo dedamosios dalys. Todėl tikslinga toliau nagrinėti švietimo organizacijos strateginio valdymo sampratą. Švietimo valdymo etapai pateikti 24 paveiksle.

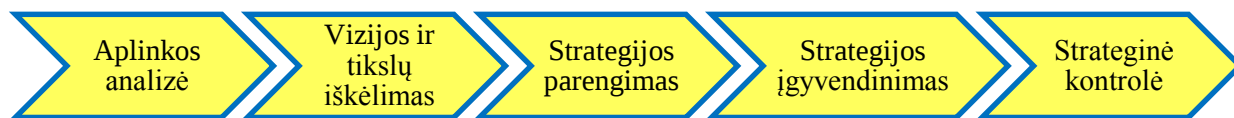

24 pav. Švietimo valdymo etapai (sudaryta pagal Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos duomenis, 2015)

Strateginio valdymo samprata švietimo organizacijoje. Strateginis valdymas sudėtinga švietimo vadybos sritis. Vasiliauskas (2010) teigia, kad „strateginis valdymas – tai nuolatinis, dinaminis ir nuoseklus procesas, kuriuo remdamasi organizacija laiku prisitaiko prie išorinės aplinkos pokyčių ir efektyviau išnaudoja savo turimą potencialą.“ (p. 21). Jucevičius, Jucevičienė ir kt. (2003) strateginį valdymą apibrėžia kaip „vadybinę veiklą, kuria yra numatomos veiklos kryptys ir tikslai, atspindintys išorės procesus, sukuriama organizacijos strateginiai ištekliai ar numatomi aprūpinimo jais būdai, parengiama ir realizuojama strategija, geriausiai įvertinanti veiklos aplinkybes bei šiuos išteklius.“ (p. 54). Želvys (2012) teigia, kad švietimo valdymas yra „veikla, kuria organizuotai siekiama užsibrėžtų švietimo sistemos ir atskirų organizacijų tikslų.“ (p. 10). Galima teigti, kad strateginis valdymas, tai organizacijos veiklos planavimas, organizavimas, iškeltų tikslų įgyvendinimas

ir veiklos kontrolė. Jucevičius (1998) išskiria keturis pagrindinius strateginio valdymo elementus: strateginę analizę; išteklių paiešką; organizacinę struktūrą ir strateginę kontrolę.

Strateginio valdymo proceso rezultatas – parengta ir įgyvendinama strategija, kuri yra sprendimų visuma, apimanti veiklos tikslus ir uždavinius, veiksmus bei priemones užsibrėžtiems siekiams pasiekti. (Vasiliauskas, 2010). Strateginis valdymas apima penkis etapus pateiktus 25 paveiksle.

25 pav. Strateginio valdymo etapai (sudaryta pagal Vasiliauską, 2010)

Strateginio valdymo pradžia – mokyklos misijos apibrėžimas, kuriame yra mokyklos paskirties esmė. Atsižvelgiant į mokyklos paskirtį yra atliekama išorės ir vidaus situacijos analizė, kurios rezultatai daro įtaką mokyklos vizijos formulavimui. Misijos ir vizijos aiškumas leidžia formuluoti mokyklos strateginius tikslus. Mokyklos sėkmei užtikrinti būtina parengti mokyklos strateginį planą, kuriame numatyti strateginiams tikslams įgyvendinti reikalingi uždaviniai ir priemonės.

Mokyklos strateginio valdymo esminis elementas yra strateginė analizė. Kokybiškai atlikta strateginė analizė leis organizacijai pasinaudoti išorėje ir viduje esančiomis galimybėmis bei savo stiprybėmis, sustiprinti savo silpnąsias puses, ir tinkamai įvertinus grėsmes laiku jų išvengti. Siekiant pasinaudoti galimybėmis, būtina teisingai numatyti reikalingus išteklius. Nuo išteklių suplanavimo, kaip jie bus sukaupiti, iš kokių šaltinių gauti, kaip pritraukti, priklauso strategijos įgyvendinimo sėkmė.

Apibendrinant galima teigti, kad švietimo sistema rūpinasi asmens lavinimo ir ugdymo poreikio tenkinimu, ją sudaro 7 ugdymo programos, kurios teikiamos švietimo organizacijose. Švietimo organizacija turi vadybos sritį, kuri rūpinasi veiklos kokybės vertinimu ir vadovų veikla, bei strateginio organizacijos valdymo sritį, kuri rūpinasi tikslų formulavimu, įgyvendinimu ir finansinių išteklių valdymu. Nuo tinkamo veiklos planavimo priklauso ir organizacijos finansavimas.

2.2. Švietimo sistemos finansavimas

Švietimo finansavimas. Kiekvienais metais vis didesnis dėmesys kreipiamas į švietimo finansavimą. LR Vyriausybės programoje teigiama, kad kiekvienais metais vis daugiau reikia investuoti į švietimą. Valstybinės švietimo 2003 – 2012 metų strategijos analizėje (2013) teigiama, kad „švietimo finansavimas priklauso nuo daugelio aspektų – valstybės švietimo biudžeto dydžio, skirstymo principų ir būdų, dotacijų gavėjų pasirinkimo, dotacijų paskirties ir naudojimo reglamentavimo konkretumo, priežiūros ar atskaitomybės“ (p. 1).

Ališauskas (2009), atlikęs duomenų analizę teigia, kad švietimo finansavimas yra skirtingai kintantis, tačiau viešosios išlaidos švietimui, kaip bendrojo vidaus produkto dalis, Lietuvoje beveik visada buvo didesnės negu Europos Sąjungoje. Švietimo sistemos pagrindiniai finansavimo šaltiniai yra valstybės ir savivaldybių biudžetai. Išlaidų švietimui klasifikacija pateikta 2 lentelėje.

2 lentelė. Išlaidų švietimui klasifikacija (sudaryta pagal Education at a Glance, 2011)

	Išlaidos švietimo įstaigoms (pvz.: mokykloms, universitetams, administracijai ir studentų gerovei)	Išlaidos švietimo įstaigos išorinėms reikmėms (pvz.: privatiems pirkimams švietimo prekėms ir paslaugoms, įskaitant privatų konsultavimą)
Išlaidos pagrindinėms švietimo paslaugoms	Pvz.: viešojo sektoriaus išlaidos mokymo paslaugoms švietimo įstaigoms	Pvz.: subsidijuojamos privataus sektoriaus išlaidos knygoms
	Pvz.: subsidijuojamos Privataus sektoriaus išlaidos mokymo paslaugoms švietimo įstaigose	Pvz.: privataus sektoriaus išlaidos knygoms ir kitoms mokyklos medžiagoms ar privačios pamokos
	Pvz.: privataus sektoriaus išlaidos mokesčiams už mokslą	
Išlaidos tyrimams ir plėtrai	Pvz.: viešojo sektoriaus išlaidos universiteto tyrimams	
	Pvz.: lėšų iš privataus sektoriaus mokslinių tyrimų ir plėtros švietimo įstaigose	
Išlaidos švietimo paslaugoms, kitokioms nei dėstyto	Pvz.: viešojo sektoriaus išlaidos dėl papildomų paslaugų: valgio, transporto iki mokyklų, ar būsto dėl universiteto	Pvz.: subsidijuojamos privataus sektoriaus išlaidos studentų gyvenimo išlaidoms arba sumažinti kainas transporto
	Pvz.: privataus sektoriaus išlaidos mokesčiams už papildomas paslaugas	Pvz.: privataus sektoriaus išlaidos studento apgyvendinimo ir transporto išlaidoms
Viešojo sektoriaus lėšų šaltiniai (šviesiai mėlyna); Privataus sektoriaus lėšų šaltiniai (mėlynai); Viešojo sektoriaus subsidijuojamos privačios lėšos (violetiniai)		

Moksliniame leidinyje Education at a Glance (2011) švietimo išlaidos skirstomos į tris aspektus:

- Pirmasis susijęs su vieta, kurioje naudojamos išlaidos. Tai išlaidos mokykloms ir universitetams, mokslo ministerijų ir kitų institucijų, tiesiogiai dalyvaujančių teikiant ir remiant švietimą (pavaizduota horizontalioje ašyje).

- Antrasis aspektas - klasifikuoja prekes ir paslaugas, kurios yra perkamos. Ne visos išlaidos švietimo įstaigoms, gali būti klasifikuojamos kaip tiesioginės švietimo ar mokymo išlaidos. Švietimo įstaigos siūlo įvairias papildomas paslaugas - pavyzdžiui, maitinimą, transportą, apgyvendinimą. O išlaidos moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai gali būti labai reikšmingos. Ne visos išlaidos švietimo prekėms ir paslaugoms susidaro per švietimo įstaigas. Pavyzdžiui, šeimos gali įsigyti vadovėlių ir medžiagos sau ar siekti privačios pamokos savo vaikams (pavaizduota vertikalioje ašyje).

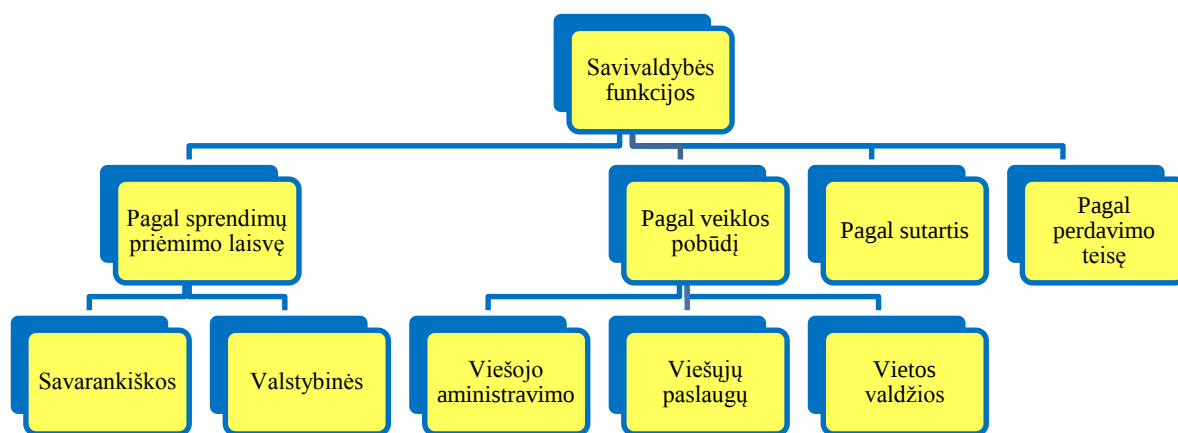
- Trečiasis aspektas – pavaizduotas lentelėje pagal spalvas, kurios išskiria šaltinius, iš kurių finansavimas yra kilęs. Tai apima viešąjį sektorių ir tarptautinių agentūrų (šviesiai mėlyna spalva), namų ūkių ir kitų privačių subjektų (mėlyna spalva). O švietimo privačioms išlaidoms yra subsidijuojamos iš viešojo sektoriaus lėšų (violetinė spalva). (p. 2004)

Finansų ministerijos duomenimis Lietuva 2012–2013 metais patvirtino Valstybinę švietimo 2013–2022 metų strategiją ir Valstybinę studijų, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros

programą, kurioms įgyvendinti bus skirti pagrindiniai šios srities valstybės asignavimai, įskaitant ES struktūrinę paramą. Daromos prielaidos, kad sąlygiškai švietimo finansavimo rodikliai pagerės, jei bus, nors ir lėčiau, bet didinama mokytojų atlyginimų programa ir aktyviau panaudojama ES parama. Prognozės kiekvienais metais būna teigiamos, tačiau ankstesnių prognozių ir tikros padėties palyginimas leidžia teigti, kad, realybė yra ne tokia palanki švietimui kaip prognozės. Taigi švietimo finansavimas yra atsidūręs kryžkelėje – ar švietimas taps tikrai prioritetine sritimi (Ališauskas, 2009).

Orientacija į rezultatus, planuojant valstybės ir savivaldybių biudžetus, leidžia švietimo funkcijai savarankiškai atlikti sprendimus ir garantuoti išlaidų efektyvumą. O savivaldybių išlaidos apima visas išlaidas, skiriamas mokyklų pastatams, mokytojams, mokymo priemonėms, vadovėliams ir administravimui mokyklose.

Savivaldybės finansai švietimui. LR vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas (2015) nustato, kad „savivaldybė – įstatymo nustatytas valstybės teritorijos administracinis vienetas, kurio bendruomenė turi Konstitucijos laiduotą savivaldos teisę, įgyvendinamą per to valstybės teritorijos administracinio vieneto nuolatinių gyventojų išrinktą savivaldybės tarybą, kuri sudaro jai atsakingas vykdomąją ir kitas savivaldybės institucijas ir įstaigas įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir savivaldybės tarybos sprendimams tiesiogiai įgyvendinti“. (p. 1) LR Savivaldos įstatymo išskirtos savivaldybių funkcijos, nuo kurių priklauso finansavimas, yra pateiktos 26 paveiksle.

26 pav. Savivaldybių funkcijos (sudaryta pagal Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymą, 2015)

Savivaldybė atlieka dvi pagrindines funkcijas, kurios atspindi švietime – tai sprendimų priėmimo laisvė ir veiklos pobūdis. Pirmąją savivaldybės funkciją *sprendimų priėmimo laisvę* LR savivaldos įstatymas (2015) skirsto į:

Savarankiškas funkcijas, kurios atlieka pagal įstatymų suteiktą kompetenciją, įsipareigojimus savo bendruomenei ir jos interesams, įgyvendinimo laisvę ir yra atsakingos už savarankiškų funkcijų atlikimą. 2013 – 2014 metais nustatyta 44-ios funkcijos, keletas jų:

- savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas;

- švietimo pagalbos teikimo mokiniui, mokytojui, šeimai, mokyklai, vaiko minimaliosios priežiūros priemonių vykdymo organizavimas ir koordinavimas;

- bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių, gyvenančių kaimo gyvenamosiose vietovėse, neatlygintino pavėžėjimo į mokyklas ir į namus organizavimas;

- ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas;

- vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas;

- maitinimo paslaugų organizavimas teisės aktų nustatyta tvarka švietimo įstaigose, įgyvendinančiose mokymą pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo lavinimo programas ir kt.

Davulis (2006) teigia, kad „visi savivaldybių finansiniai ištekliai apskaitomi savivaldybių biudžetuose bei nebiudžetiniuose fonduose. Pagrindinė savivaldybių lėšų dalis yra kaupiamos savivaldybių biudžetuose, kurie pagal šalies įstatymus yra savarankiški“ (p.1). Nors savivaldybės ir turi teisę savarankiškai sudaryti ir vykdyti biudžetus, tačiau savivaldybių pajamos nėra pastovios ar tolygiai paskirstomos, nes jų dydis priklauso nuo gyventojų pajamų lygio ir savivaldybės politikos.

Valstybinės funkcijos. Tai funkcijos pagal įstatymus perduotos savivaldybėms, atsižvelgiant į gyventojų interesus. Savivaldybės, įgyvendindamos šias funkcijas, turi įstatymų nustatytą sprendimų priėmimo laisvę ar gali būti perduotos įgyvendinti sutarčių pagrindu nutartu tarybos, tačiau jas riboja valstybės institucijų ar pareigūnų sprendimai. 2013 – 2014 metais nustatyta 37-ios funkcijos, keletas:

- priešmokyklinio ugdymo, lavinimo, profesinio mokymo ir orientavimo organizavimas;

- savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas, mokiniams, turintiems išskirtinių gabumų ar specialiųjų poreikių, išlaikymas;

- mokinių nemokamo maitinimo savivaldybės teritorijoje įsteigtose valstybinėse ir nevalstybinėse mokyklose administravimas ir nepasiturinčių šeimų mokinių, deklaravusių gyvenamąją vietą arba gyvenančių savivaldybės teritorijoje, aprūpinimo mokinio reikmenimis administravimas.

Valstybės biudžeto dotacijos yra labai svarbios vietiniams biudžetams, kad finansiniai ištekliai būtų lygūs priskirtoms funkcijoms atlikti, nes dotacijos gali būti skiriamos tiesioginiai, kaip bendrosios arba tikslinės dotacijos per dalijamų mokesčių mechanizmą (Davulis, 2006). Dotacijos ir specialiosios tikslinės dotacijos yra skiriamos įstatymu nustatyta tvarka pagal poreikius. Specialiosios tikslinės dotacijos valstybinėms ir savivaldybėms, perduotoms funkcijoms atlikti, priskirtoms bendrojo lavinimo organizavimo funkcijoms atlikti nustatomos, taikant specializuotas lėšų skaičiavimo metodikas, kurių esmė normatyvinis metodas, o Seimo ir Vyriausybės patvirtintoms programoms vykdyti – pagal tų programų įgyvendinimo sąmatas (Bivainis, Butkevičius, 2003).

Civinskas, Tolvaišis (2006) teigia, kad „siekiant mažinti savivaldybių priklausomybę nuo valstybės biudžeto dotacijų, reikėtų didinti savivaldybių galias savarankiškai telkti pajamas ir skatinti

jų raidą (p. 97). Specialios tikslinės dotacijos, kaip pajamos, taip ir specialios tikslinės dotacijos savivaldybės kasmet pasiekia skirtingo dydžio. Jos skiriamos valstybinėms funkcijoms atlikti, mokinio krepšeliui finansuoti ir patvirtintoms programoms ar priimtiems sprendimams vykdyti.

Antroji savivaldybės funkcija *pagal veiklos pobūdį* nėra tokia svarbi švietimo finansavimui, tačiau jos raiška stebima švietimo raidoje, nes apima viešąjį administravimą, viešųjų paslaugų teikimą ir vietos valdžią. Ši funkcija svarbi, kad užmokestis padengtų paslaugos teikimo bei kitas su teikimu susijusias teikėjo išlaidas ir nevirstų pelno siekiančia veikla.

Trečioji savivaldybės funkcija yra *bendrų tikslų siekimas*, kai savivaldybė gali sudaryti sutartis jungtinei veiklai arba viešiesiems pirkimams su valstybės institucijomis ir kitomis savivaldybėmis.

Ketvirtoji savivaldybės funkcija – administracinių ir viešųjų paslaugų *funkcijų perdavimas* kitoms savivaldybėms abipusiu savivaldybių tarybų sutarimu sutarčių pagrindu. Už funkcijų įgyvendinimą atsakinga yra perduodanti funkcijas savivaldybė.

Apibendrinant galime teigti, kad LR biudžeto sandaros įstatymas ir LR Konstitucija užtikrina savivaldybių biudžetų nepriklausomumą, tačiau patirtis parodo, kad savivaldybių biudžetai labai priklauso nuo centrinės valdžios. Daugiausia sukauptų nuosavų savivaldybės lėšų ir gautų valstybės biudžeto dotacijų atitenka švietimo funkcijai finansuoti, tačiau pajamų šaltinių panaudojimas ir paskirstymas vienoms ar kitoms sąnaudoms padengti išlaidų plane nėra pateikiamas.

Švietimo įstaigų finansavimas. Kiekvienais metais didžiausią nepasitenkinimą, planuojant ir skirstant valstybės biudžetą, kelia švietimo įstaigų finansavimas.

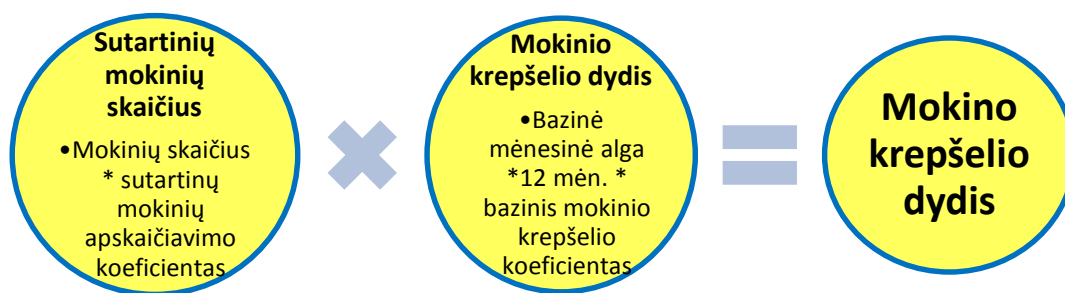
Leidinyje Švietimo raidos Lietuvoje įžvalgos (2013) teigiama, kad „vienam besimokančiam asmeniui tekusi valstybės lėšų suma pastaraisiais metais šiek tiek svyruoja, tačiau apskritai, išskyrus studijas universitetuose, kinta nežymiai“. (p.18)

Valstybinės švietimo 2003 – 2012 metų strategijos analizėje (2013)) įvardijami keletas veiksnių, nuo kurių priklauso lėšos tenkančios vieno asmens mokymuisi, tokios kaip politiniai prioritetai, kai atliekama daug investicijų reikalaujančios reformos, ar yra poreikis gerinti mokymo kokybę. Minimas ir gyventojų tankumas, mokyklų tinklo ypatumai ir klasių ar grupių dydis. Valstybės našta finansuojant švietimą palengvina ir privataus kapitalo indėliai, kuriuos pritraukia švietimo įstaigos.

Valstybinės švietimo 2003 – 2012 metų strategijos analizėje (2013)) teigiama, kad „*ikimokyklinio ugdymo krepšelio*, skiriamo neatsižvelgiant į tai, kokio pavaldumo – valstybinėje ar privačioje – įstaigoje ugdomas vaikas, įdiegimas stabilizavo finansavimą ir sudarė ekonomines paskatas privatiems darželiams steigti [...]“ (p.6). Purvaneckienė (2005) teigia, kad „Lietuvos švietimo politikoje daugiausia dėmesio skiriama edukacinei ikimokyklinio ugdymo funkcijai [...]“. Visuomeninė vaikų priežiūra sudaro galimybes abiem ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvams, ir ypač motinoms, dirbti. O tai savo ruožtu stiprina šalies ekonominę ir intelektualinę galią, materialinę šeimų padėtį, skatina gimstamumą“ (p.185).

Taip buvo išspręsta opi vietų darželiuose problema, tačiau šis sprendimas ne tik nesumažino lėšų trūkumo, bet ir dar labiau jį padidino. Žinoma, pinigai, skirti ikimokyklinio ugdymo vaikams, padidino paslaugos patrauklumą ir prieinamumą, tačiau Lietuvos savivaldybių asociacija (2014) teigia, kad ugdymas sumažina savivaldybių biudžetus, nes lėšos ikimokyklinuko krepšeliui kasmet paimamos iš savivaldybių biudžetų ir perskirstomos pagal ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičių. Galima teigti, kad savivaldybei didesnis ugdomų vaikų skaičius yra naudingas, tačiau tai didina savivaldybės lėšų poreikį ugdymui. Lėšų stoka jaučiama ir dėl nepagrįstų vaikų ugdymo įstaigose skaičiaus augimo prognozių – dėl to atsiranda poreikis papildomai skirti pinigų iš valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos Fondo lėšų.

Pagal valstybinės švietimo 2003 – 2012 metų strategijos analizės (2013) rezultatus, lėšų poreikio *ugdymui mokykloje*, remiantis mokinio krepšelio metodika, apskaičiavimas pateiktas 27 paveiksle.

27 pav. Lėšų poreikis ugdymui (sudaryta pagal Valstybinės švietimo 2003 – 2012 metų strategijos analizę, 2013)

Lėšos mokykloms skiriamos ne pagal realų, bet pagal mokslo metų pradžios mokinių skaičių, šis gaunamas mokinių skaičių padauginus iš koeficientų, skirtų kompensuoti privalomo pamokų skaičiaus, klasių dydžio ir specialiųjų ugdymosi poreikių lemiamus skirtumus. Mokinių skaičius dauginamas iš mokinio krepšelio dydžio, kurį lemia Vyriausybės tvirtinamas bazinės mėnesinės algos dydis ir bazinis mokinio krepšelio koeficientas, kurio pagrindas – vidutinis pedagogo tarifinis atlygis.

Remiantis valstybinės švietimo 2003 – 2012 metų strategijos analize (2013), „mokinio krepšelio“ finansavimo modelio dedamosios dalys lemia jo poveikį:

- mokiniui skiriama tokia pati suma, tai krepšelis garantuoja vienodą valstybės lėšų švietimui paskirstymą ir sąlygoja švietimo prieinamumą visiems;
- krepšelį skiriant specifinėms grupėms, dažniausiai siekiama padidinti švietimo prieinamumą būtent joms – taip kompensuojama tam tikra socialinė rizika;
- finansavimo užtikrinimas pasirenkantiems mokiniams tinkamą mokymosi vietą ar būdą, reiškia kai kurių švietimo teikėjų rėmimą ar valstybės pageidaujamų švietimo paslaugų vartojimo skatinimą;
- krepšelio metodika didina mokyklų konkurenciją dėl mokinių, gerinant savo veiklos kokybę, tik tuo atveju, jei mokiniai gali rinktis mokyklas;

- krepšelių indeksavimas – mokiniui skiriamos sumos padidinimas remiantis tam tikrais kriterijais, pavyzdžiui, specialieji ugdymosi poreikiai, tuomet padengiamos didesnės išlaidos ugdymui ir padidinamas specifinių poreikių mokinių patrauklumas mokykloms;

- krepšelio skyrimo mokyklai būdas – tiesioginis ar per steigėją (savivaldybę) – rodo centrinės ir vietos valdžios santykį, lemiant švietimo politiką, o kartu ir atsakomybę už švietimo kokybę (p.5).

Pagal LR profesinio mokymo įstatymą profesinis mokymas finansuojamas iš: valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, užimtumo fondo, socialinių partnerių lėšų ir kitų teisėtai gautų lėšų. Aptariant profesinio mokymo finansavimo sistemą būtina atsižvelgti į dvejų statusų profesinį mokymą:

1) pirminis – mokymas, skirtas pirmajai kvalifikacijai įgyti, kuris yra finansuojamas iš valstybės biudžeto – kai valstybė garantuoja pirmosios profesinės kvalifikacijos įgijimą visiems norintiems;

2) tęstinis, kuris gali būti formalus arba neformalus, tai mokymas, skirtas asmens turimai kvalifikacijai tobulinti ar kitai kvalifikacijai įgyti ir už ją yra mokama ji užsakančios įmonės ar įstaigos arba ji pasirinkusio asmens lėšomis, išskyrus bedarbių arba įspėtų apie atleidimą asmenų mokymą, kurį valstybė finansuoja per užimtumo fondą.

Lėšos, skiriamos profesinio mokymo programoms, apskaičiuojamos vieno mokinio vienos profesinio mokymo valandos kainą padauginant iš formaliojo mokymo programai skirtų valandų skaičiaus ir mokinių skaičiaus. Statistinės ataskaitos atskleidžia, kad profesinio ugdymo įstaigos gauna labai mažai pajamų iš mokesčio už mokslą.

Studento krepšelis švietimo sistemoje buvo įdiegtas 2009 metais. Jo paskirtis skiriasi nuo mokinio krepšelio: mokinio krepšelio paskirtis yra užtikrinti švietimo prieinamumą ir teisingą lėšų mokymuisi paskirstymą kiekvienam mokiniui, o studijų krepšelių skaičius yra ribotas, ir pagrindinė jų paskirtis – suteikti valstybės paramą geriausiems abiturientams, siekiantiems aukštojo mokslo diplomo ir tobulinti studijų kokybę.

Apibendrinant galima teigti, kad valstybės ir savivaldybių biudžetai yra pagrindiniai švietimo sistemos finansavimo šaltiniai. Didėjantis ugdymo lėšų poreikis švietimui leidžia dvejoti mokinio krepšelio taikymo sąžiningumu, taip pat svarbu optimizuoti mokyklų tinklą ir peržiūrėti jų finansavimą ir skiriamas tikslines dotacijas.

2.3. Mokyklos - daugiafunkcio centro reikšmingumas

Švietimo institucijų modernizavimas dažniausia siejamas su švietimo reforma, atsiradusia dėl tam tikrų problemų sprendimo būtinybės. Vis didėjantis švietimo finansavimo poreikis, neracionalus ugdymo įstaigų pastatų panaudojimas ir ikimokyklinio ugdymo vaikų skaičiaus didėjimas turėjo įtakos mokyklų – daugafunkčių centrų steigimui. Tačiau mokyklų – daugafunkčių centrų pradininkais buvo universalūs daugiafunkčiai centrai, įkurti kaimo vietovėse ir vykdančys keletą funkcijų – švietimo, kultūros ar sveikatos priežiūros.

UAB „Eurointegracijos projektai“ atlikta universalių daugiafunkcinių centrų (UDC) steigimo ir plėtros atlikta analizė (2008) universalų daugiafunkcinį centrą apibūdina kaip „švietimo, kultūros ir socialines paslaugas vaikams bei vietos bendruomenei teikianti įstaiga [...]“.

Apie šių centrų įkūrimo svarbą Merfeldaitė, Petronienė (2009) sako, kad jų „būtinybę pagrindžia liberalėjanti visuomenė, vis plačiau pasireiškianti viešojo ir privataus sektorių partneryste, bei tradicinių institucijų, tokių kaip ikimokyklinio ugdymo įstaigų, mokyklų, bibliotekų, kultūros centrų, policijos komisariatų, poliklinikų, ligoninių ir kitų viešajam sektoriui priklausančių institucijų kaita bei sociokultūrinių funkcijų plėtra“ (p. 129). Bučys (2009) teigia, kad „centrų pokyčiai gali būti skirstomi į dvi kategorijas: rekonstruojami – modernizuojami ir naujai formuojami. Plėtojant esamus centrus susiduriama su problemomis, tokiomis kaip: investicijų skatinimo, centro įvaizdžio ir savitumo stiprinimo, vertingųjų savybių išsaugojimo, centro ribų išplėtimo ir kt.“ (p.18). Tačiau šios problemos yra lengviau išsprendžiamos, nei ribotas valstybės ir savivaldybių biudžetas. Pagal visus teisinius dokumentus pirmiausia atliekama turimų pastatų rekonstrukcija, pakeičiamas jų galimas panaudojimas, ir jei šių pokyčių nepakanka, tada ieškoma naujų plėtros galimybių (Planning Policy Statement 6, 2005). Nes tai ne tik mažesnės išlaidos, bet ir gamtos ir kultūros išsaugojimas.

Apskaičiuojant projekto investicijų išlaidų dydį, pasak Jenkins, Kuo, Harberger (2011) būtina įvertinti:

- esamą turto būklę. Jei numatoma turto rekonstrukcija, labai svarbu kritiškai įvertinti esamą turto būklę ir ją detalai išdėstyti investicijų projekte ir suskirstyti etapais.
- investavimo patirtį organizacijoje. Visi anksčiau įgyvendinti viešieji paslaugų, darbų ar prekių pirkimai ir juose užfiksuotos vertės yra tinkami duomenys suplanuoti investicijas.
- reikalingų darbų, prekių, paslaugų rinkos tendencijas. Numatomos investicijų vertės gali būti tikslinamos dėl situacijos rinkos segmentuose: natūralu, kad esant statybų bumui, statybų kainos išaugs, todėl būtina numatyti investicijų išlaidų sumą, arba dėl paslaugos specifiškumo, kai tik vienas paslaugos teikėjas, tikėtina, kad kainos pasiūlymas bus didesnis nei planuojamą investicijų vertę.
- tarptautinės konkurencijos atsiradimą. Kai projektų vertė viršija 15 mln. eurų ar perkamos specifinės prekės, paslaugos ar darbai, galima numatyti, kad viešuosiuose pirkimuose dėl teisės vykdyti projekto veiklas dalyvaus ir tarptautinės organizacijos, o jų dalyvavimas viešuosiuose pirkimuose gali reikšti mažesnės kainos pasiūlymą, todėl nustatant investicijų vertę svarbu tai įvertinti.
- terminų apribojimus. Svarbu kiekviename projekto etape apskaičiuoti, ar numatyta įgyvendinimo trukmė yra geriausia tokio tipo, apimties ir sudėtingumo projektui įgyvendinti. Rengiant labai įtemptą projekto įvykdymo planą, svarbu numatyti, kad rangovai ar paslaugų teikėjai, suprasdami veiklų įgyvendinimo laiku riziką, kels paslaugų ar darbų kainą, todėl investicijų vertė gali būti didesnė nei planuojama per ilgesnį laikotarpį.

- sezoniškumą. Tai susiję su laiko apribojimo veiksmu, nes dažnai dėl netinkamo darbams sezono ar darbų atlikimo tam tikru sezonu, galimybių atlikti darbus laiku mažėja, todėl darbai ar paslaugos pabrangsta. Ir atvirkščiai, esant pakankamai laiko ir leidžiant rangovui ar paslaugų teikėjui pačiam planuoti atitinkančius sezoną darbus ar technologinius sprendimus, galima tikėtis mažesnės darbų ar paslaugų kainos.

Nustatant ikimokyklinio ugdymo įstaigos reikšmingumą, Kauno miesto savivaldybė 2015 – 2019 metų strateginio plano nuostatomis įvertina tris pagrindinius aspektus:

- 1) socialinis aspektas – ikimokyklinio amžiaus vaikų vystymas, dalyvavimas asmenybės socializacijos procese, kai užtikrinamos vietos grupėse;
- 2) ekonominis aspektas – kai įvertinamas komunalinių paslaugų, darbo užmokesčio ar vaiko išlaikymo įstaigoje finansinio ryšio užtikrinimas;
- 3) finansinis aspektas – kai įvertinamos visos optimaliausios finansavimo išlaidos reikalingos ikimokyklinio ugdymo įstaigai.

Atlikus teorinį Kauno miesto savivaldybės švietimo funkcijos sprendimų pagrindimą pateikiamos išvados, kad švietimo sistemos finansavimas yra sudėtingas procesas ir gali būti klasifikuojamas trimis pagrindiniais aspektais: 1) pagal išlaidas, susijusias su vieta, kurioje naudojamos išlaidos, 2) pagal klasifikuojamas prekes ir paslaugas, kurios yra perkamos ir reikalingos mokymosi reikmėms, 3) išlaidos klasifikuojamos pagal šaltinius, iš kurių finansavimas yra kilęs.

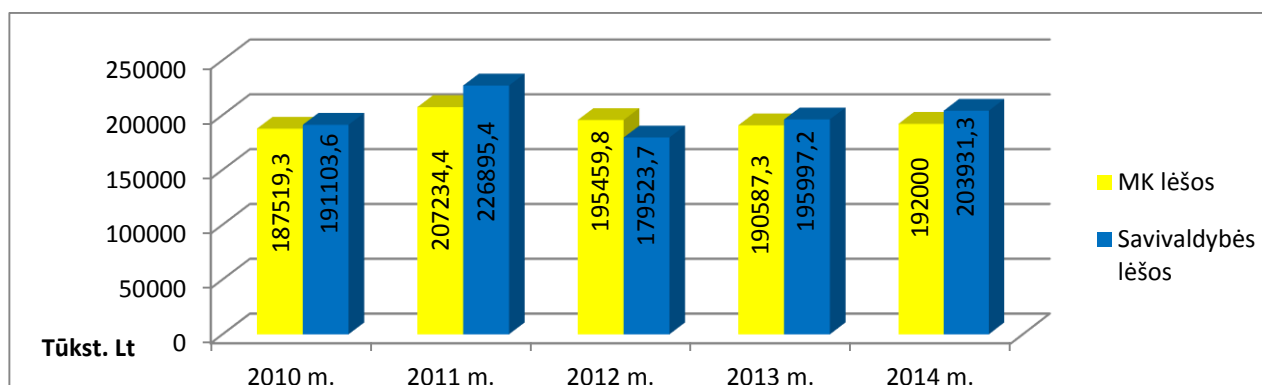
Pagrindiniai finansavimo šaltiniai švietimo sistemai yra valstybės ir savivaldybių biudžetai. Didžioji dalis savivaldybės sukaupytų nuosavų lėšų ir gautų valstybės biudžeto dotacijų atitenka švietimo funkcijai finansuoti, nes valstybės biudžeto dotacijos yra skiriamos taikant specializuotas lėšų skaičiavimo metodikas. Savivaldybei didesnis ugdymų vaikų skaičius yra naudingas, tačiau tai didina savivaldybės lėšų poreikį ugdymui, nes lėšos mokykloms skiriamos pagal mokinio krepšelio metodiką.

Neracionalus ugdymo įstaigų pastatų panaudojimas ir ikimokyklinio ugdymo vaikų skaičiaus didėjimas didina švietimo finansavimo poreikį, kuris daro įtaką mokyklų – daugafunkčių centrų steigimui, nes jie reikšmingi visais trimis aspektais: socialiniu aspektu – atsiranda naujų vietų ikimokyklinio ugdymo įstaigose, ekonominiu – mažesni komunaliniai mokesčiai ir finansiniu – jų steigimo išlaidos yra mažesnės. Mokyklos – daugiafunkčiai centrai yra naudingi visuomenei ir Kauno miesto savivaldybei dėl papildomų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičiaus, pastatų išsaugojimo ir investicijų pritraukimo.

3. ALTERNATYVŲ SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IŠLAIDŲ MAŽINIMUI NUSTATYMAS IR ĮVERTINIMAS

3.1. Švietimo finansavimas

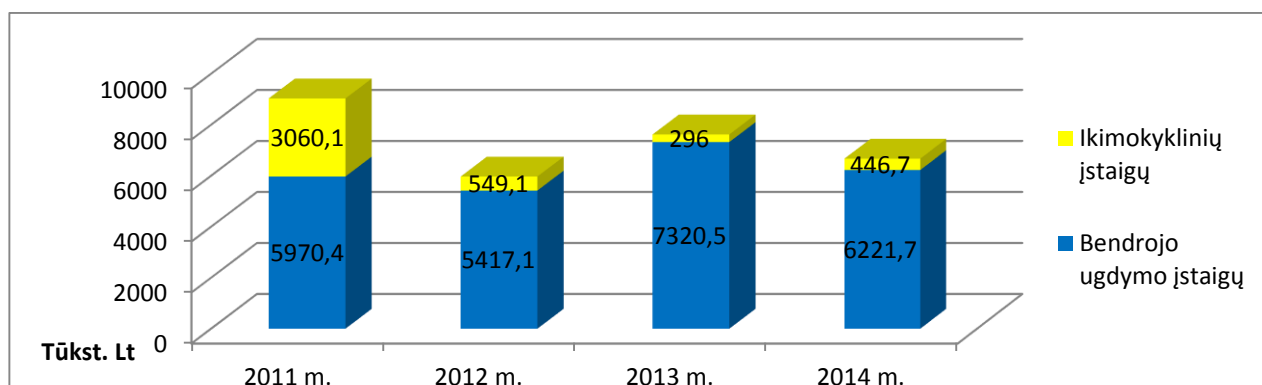
Svarbi Kauno miesto savivaldybės funkcija yra švietimo finansavimo organizavimas. Jai įgyvendinti skiriama didžioji savivaldybės biudžeto dalis. Norint suprasti švietimo finansavimo procesą reikia įvertinti švietimui skiriamų lėšų dalį. Savivaldybės ir Valstybės lėšų (Mokinio krepšelis) santykis pateiktas 28 paveiksle.

28 pav. Valstybės lėšos ir Savivaldybės lėšos, skirtos švietimui 2010 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Savivaldybės lėšų dalis bendrame švietimo biudžete kito netolygiai lyginant su Mokinio krepšelio (toliau MK) lėšomis. 2011 metais MK ir savivaldybės lėšos buvo didžiausios, MK lėšos siekė 207,23 mln. Lt, nes nuo šių metų pradėjo taikyti mokinio krepšelio principą ir ikimokyklinio ugdymo vaikams. Tik 2012 metais MK lėšos viršijo savivaldybės lėšas 15,93 mln. Lt. 2014 metais planuojamas skirtumas tarp Savivaldybės ir Mokinio krepšelio lėšų yra 11,93 mln. Lt, tačiau savivaldybės lėšos planuojamos didesnės.

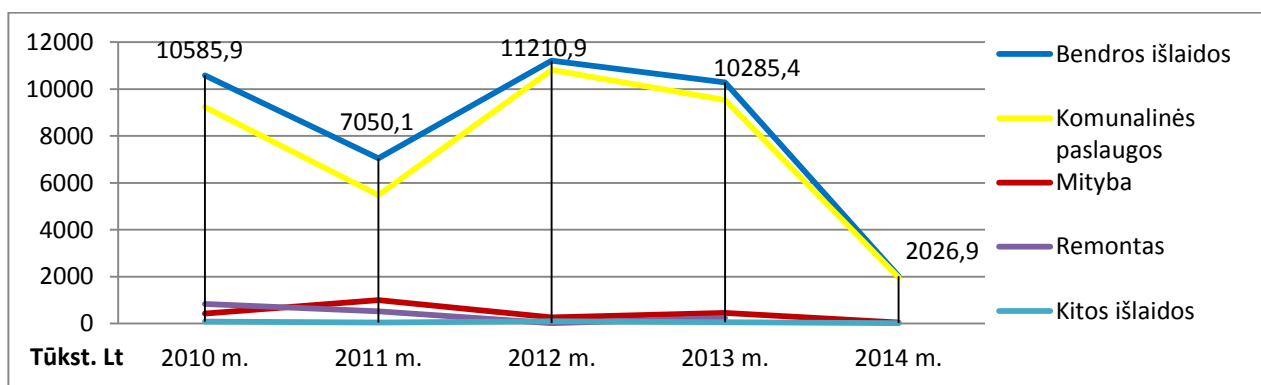
Mokinio krepšelio lėšos, paskaičiuotos pagal mokinių skaičių, nėra pakankamos kai kurioms mokykloms darbo užmokesčio ir įnašų socialiniam draudimui išmokėti. Tai matome 29 paveiksle.

29 pav. MK darbo užmokesčio ir įnašų socialiniam draudimui perskirstymas pagal tipus 2010 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Nuo 2011 metų MK situacija yra pagerėjusi bendrojo ugdymo mokyklose, bet pablogėjusi ikimokyklinėse įstaigose, tačiau bendroje sumoje siekė 9,03 mln. Lt ir yra didžiausia visu analizuojamu laikotarpiu. Nors 2012 metais mokinio krepšelio lėšos nebuvo mažiausios, tačiau jo išskirstymas buvo mažiausias, dėl sumažinto 2012 metų ikimokyklinio ugdymo vaikų krepšelio ir bendrojo ugdymo mokymosi reikmėm skirto MK. 2013 metais lyginant su 2012 metais darbo užmokesčio ir įnašų socialiniam draudimui perskirstymas bendroje sumoje išaugo 1,65 mln. Lt, dėl mokinio krepšelio nenaudojimo ugdymo reikmėms bendrojo ugdymo įstaigoms. 2014 metais Kauno miesto bendrojo ugdymo mokyklų tarp darbo užmokesčio ir įnašų socialiniam draudimui planuojama perskirstyti 948,1 tūkst. Lt mažiau MK lėšų nei 2013 metais. Tai įvyko dėl sumažėjusio mokinių vidurkio klasėse skaičiaus ir kitų MK lėšų taupymo būdų.

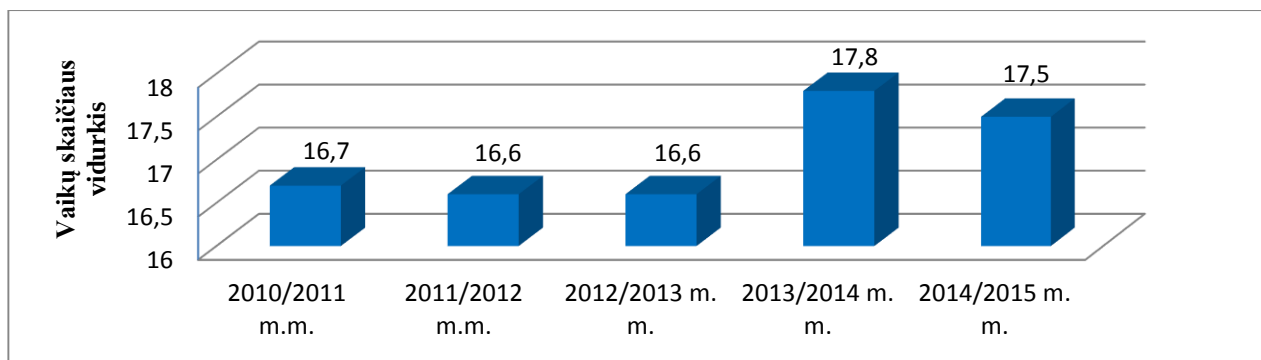
Dėl mokinio krepšelio lėšų ir trūkstamo finansavimo nepavyksta laiku atsiskaityti su tiekėjais ir išauga kreditiniai įsiskolinimai, kurių kaita pateikta 30 paveiksle.

30 pav. Kreditinių įsiskolinimų kaita 2010 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

2010 – 2014 metų laikotarpyje švietimo įstaigų kreditiniai įsiskolinimai kito netolygiai. Bendrųjų išlaidų kitimas analizuojamu laikotarpiu labiausiai priklausė nuo komunalinių paslaugų įsiskolinimų kitimo. 2010 metais įsiskolinimai siekė 10,58 mln. Lt, o 2011 metais sumažėjo 3,53 mln. Lt. 2012 metais, lyginant su 2011 metais, įsiskolinimai išaugo 4,16 mln. Lt. Lyginant su 2013 metais, 2014 metais planuojama kreditinius įsiskolinimus gerokai sumažinti – apie 8,25 mln. Lt. Visu analizuojamu laikotarpiu didžiausią kreditinių įsiskolinimų dalį t.y. 97 proc. sudaro komunalinės paslaugos, iš jų konkrečiai – šildymas. Pažymėtina, kad trejus pastaruosius metus nebuvo didelių įsiskolinimų už vandenį ir elektrą.

MK situacija ikimokyklinėse įstaigose blogėjanti, nes vaikų skaičiaus vidurkis priešmokyklinėse grupėse neatitinka normos, pagal kurią yra apskaičiuojamas mokinio krepšelis. Priešmokyklinių grupių norma kiekvienais metais nekinta ir yra 20 vaikų, normos vykdymas pateiktas 31 paveiksle.

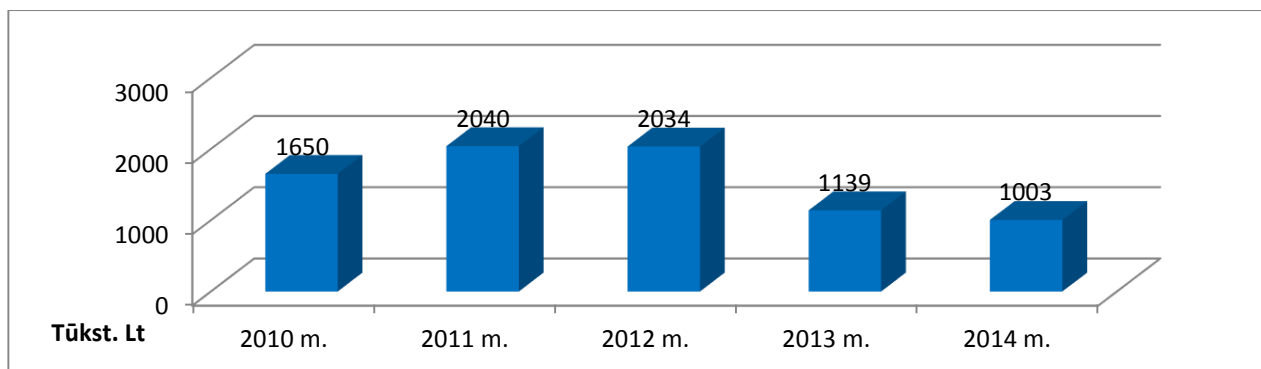

31 pav. Vaikų skaičiaus vidurkių priešmokyklinio ugdymo grupėse normos vykdymo kaita 2010 – 2015 m. m. (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Priešmokyklinėse grupėse norma nėra viršijama nei vienais analizuojamais metais. Priešmokyklinukų skaičiaus grupėje ar klasėje normos nėra užpildytos, nes ne visi vaikai vedami į paruošiamąsias grupes. Pažymėtina, kad pagal MK apskaičiavimo ir paskirstymo metodiką mokyklose nustatytas optimalus mokinių skaičius klasėje taip pat yra 20 mokinių, mokinių skaičiaus vidurkis ugdymo įstaigose pateiktas 18 priede. Lyginant su priešmokyklinukų normų vykdymu, ne visos bendrojo ugdymo įstaigos normas viršija ir tada trūksta MK lėšų ugdymo finansavimui. Bendrojo ugdymo mokyklos, kurioms trūko mokinio krepšelio lėšų per pastaruosius trejus metus, pateiktos 19 priede. Viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl trūksta mokinio krepšelio lėšų – per mažas mokinių skaičiaus vidurkis klasėse. Kai kuriose mokyklose šis trūkumas yra nuolatinis, nes mokinių skaičiaus vidurkis nesiekia net 20 mokinių klasėje. Šiose mokyklose taip pat pastebimas mokinių mažėjimas. Didžiausias MK trūkumas stebimas specialiosiose ir jaunimo mokyklose.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigos, surikiuotos pagal grupių skaičių, ir reitinguojamos pagal vieno vaiko išlaikymo kainą, reitingavimas pateiktas 20 priede. Vaiko išlaikymas finansuojamas iš MK ir savivaldybės lėšų. Pastebima, kad mažesnėse įstaigose vaikas kainuoja brangiau nei didesnėse įstaigose. Daugiausiai vaikas kainuoja darželiuose, turinčiuose daug specialiųjų poreikių vaikų. Bendrojo ugdymo mokyklų pagal 2012 – 2014 metų vieno vaiko išlaikymo kainą (MK + savivaldybės lėšos) finansavimas pateiktas 21 priede. Priede nėra specialiųjų mokyklų, kuriose vaiko kaina išauga dvigubai, tačiau šios įstaigos gauna papildomų dotacijų skiriamų iš savivaldybių mokykloms, turinčioms specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių. Lyginant bendrojo ugdymo mokyklų ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų vieno vaiko išlaikymo kainas, galime teigti, kad darželio vieno vaiko išlaikymas siekia 6,2 Lt, o mokyklos 4,1 Lt. Taigi mokykloje išlaikyti vaikus yra pigiau nei darželyje.

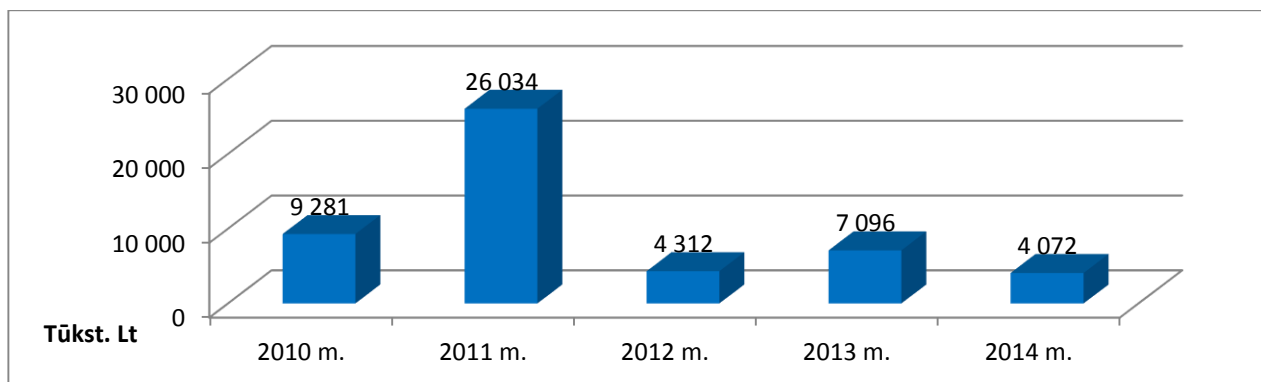
Kai trūksta finansavimo savivaldybių įstaigos teikia investicinius projektus gauti valstybės investicijų programos (toliau VIP) lėšoms, jų panaudojimas Kauno miesto savivaldybėje 2010-2014 metais pateiktas 32 paveiksle.

32 pav. Švietimo įstaigoms iš valstybės investicijų programos (VIP) skirtos lėšos 2010 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

VIP programoje yra numatomos lėšos, reikalingos valstybės remiamų programų investicijų projektams įgyvendinti. Programa sudaroma ne mažiau kaip trejiems metams. Kauno miesto savivaldybės įstaigos lėšos mažėja, jei 2012 metais buvo skirta 2,03 mln. Lt, tai 2014 metais 1 mln. Lt mažiau. VIP programoje 2014 metais dalyvavo 2 įstaigos ir įsisavino VIP skirtų lėšų sumą - 1 mln. Lt. VIP lėšos skirtos ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui sukurti, įsigyti arba jo vertei padidinti valstybės ir savivaldybių institucijoms, bei įstaigoms.

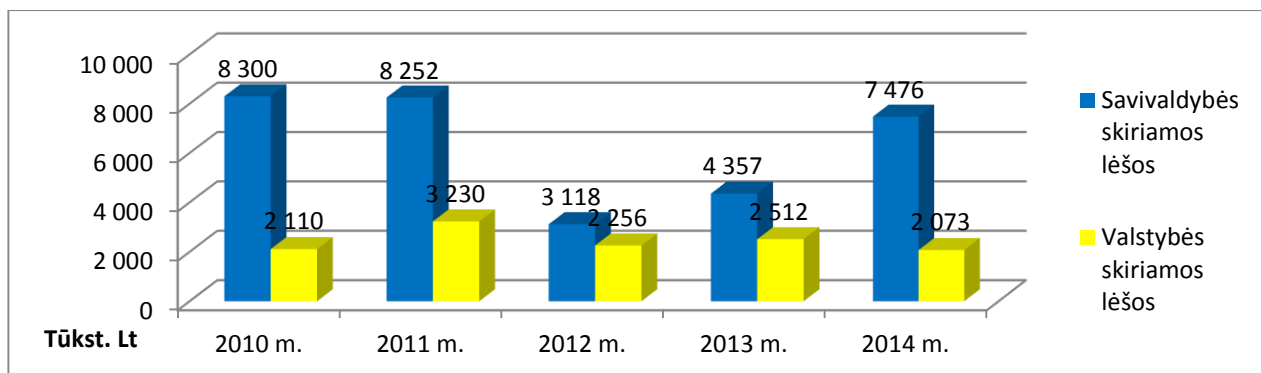
Prireikus papildomų lėšų, galima kreiptis į ES paramos lėšoms gauti. ES paramos lėšų įsisavinimas 2012 – 2014 metais pagal atskiras įstaigas pavaizduotas 33 paveiksle.

33 pav. ES paramos lėšų įsisavinimas 2010 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Didžiausia ES paramos lėšų suma buvo įsisavinta 2011 metais – 26,03 mln. Lt, o mažiausia 2014 metais 4,07 mln. Lt. Pažymėtina, kad šios lėšos yra skiriamos iš ES struktūrinių fondų, neįtraukiant savivaldybės ir valstybės kofinansuojamų lėšų. Už šių lėšų įsisavinimą ir pritaikymą reikia rengti ataskaitas, o neįvykdžius gražinti paramą. Kauno miestui iš ES programos skiriamos lėšos mažėja, nes įstaigos nesiryžta dalyvauti.

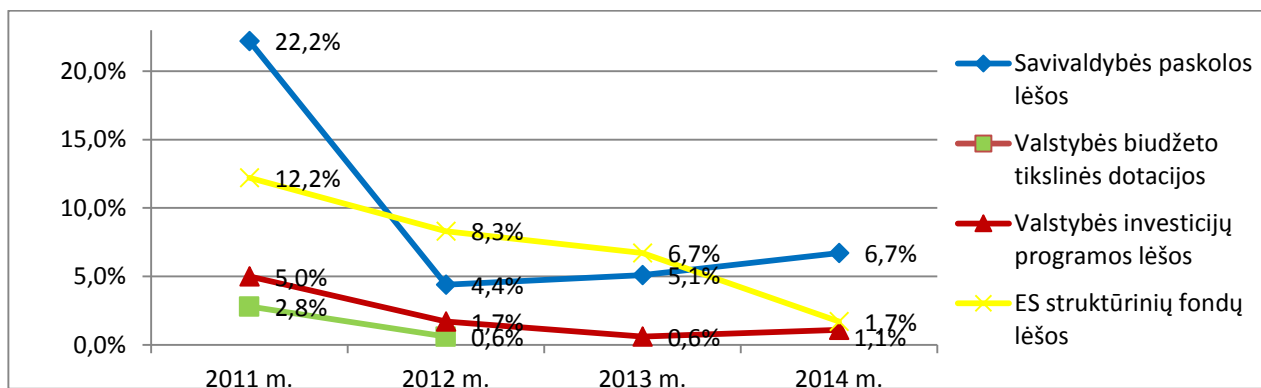
Be VIP ir ES lėšų, investicijoms į švietimo įstaigas panaudotos valstybės tikslinės dotacijos ir savivaldybės lėšos pateiktos 34 paveiksle.

34 pav. Valstybės ir savivaldybės skirtos lėšos švietimo įstaigoms 2010 – 2014 metais, tūkst. Lt (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Kauno miesto savivaldybės ir valstybės skiriamos lėšos švietimo įstaigoms 2010 – 2014 metais kito netolygiai. Didžiausia valstybės skiriama suma buvo 2011 metais 3,23 mln. Lt, o mažiausia 2014 metais 2,07 mln. Lt. Didžiausios savivaldybės skiriamos lėšos buvo 2010 – 2011 metais virš 8 mln. Lt, o 2012 metais sumažėjo ir siekė 3,11 mln. Lt, tačiau nuo 2012 metų skiriama suma išaugo 4,35 mln. Lt 2014 metais ir siekė 7,47 mln. Lt. 2014 metais švietimo įstaigoms Kauno miesto savivaldybės biudžeto lėšų skirta 112 tūkst. Lt iš Savivaldybės privatizavimo fondo, 2293 tūkst. Lt. paskolinių lėšų ir 5071 tūkst. litų įstaigų pastatų remontams atlikti, kreditiniams įsiskolinimams už atliktus remonto darbus padengti, avarinės būklės situacijoms šalinti.

Išanalizavus skirtingus investicinius šaltinius ir jų teikiamas paramas, 35 paveiksle pateiktas procentinis įstaigų, pritraukiančių skirtingus investicinius šaltinius, dalies kaita pasiskirstymas.

35 pav. Įstaigų, pritraukiančių skirtingus investicijų šaltinius, dalies kaita 2011 – 2014 metais, proc. (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Pritraukiamų investicijų dalis 2011 – 2014 metais mažėjo, išskyrus savivaldybės paskolos lėšas, kurios nuo 2012 metų iki 2014 metų išaugo 2,3 proc. Gerinant materialinę bazę, panaudojant ES struktūrinių fondų lėšas, atnaujinami 3 švietimo įstaigų pastatai, tai yra apie 1,7 proc. visų Kauno miesto švietimo įstaigų. Švietimo įstaigų materialiniam turtui atnaujinti 2014 m. buvo skirta 106,61 tūkst. Lt savivaldybės biudžeto lėšų.

Apibendrinant galima teigti, kad švietimo funkcijos finansuojama iš savivaldybės ir valstybės lėšų t.y. mokinio krepšelio, kurių dydis priklauso nuo vaikų skaičiaus mokymo įstaigose. MK dydis ikimokyklinio ugdymo darbo užmokesčiui ir įnašų socialiniam draudimui persikirstyti nuo 2011 metų iki 2014 metų sumažėjo 2,61 mln. Lt. Dėl mokinio krepšelio lėšų ir trūkstamo finansavimo švietimo įstaigų kreditiniai įsiskolinimai 2012 – 2013 metais viršijo 10 mln. Lt, o 2014 metais planuojama, kad bus 2,02 mln. Lt. Pritrūkus lėšų įstaigos pritraukia papildomą finansavimą iš investicinių šaltinių lėšų, kurie nuo 2010 metų mažėja, nes valstybės investicijų programos lėšos sumažėjo 3,9 proc., Europos Sąjungos paramos fondo – 10,5 proc., valstybės biudžeto dotacijų 2013 – 2014 metais negauta, išskyrus 2012 – 2014 metais išaugo 2,3 proc. savivaldybės paskolos lėšos.

3.2. Ikimokyklinių ugdymo įstaigų trūkumas Kauno mieste

Įvertinus Kauno miesto ekonominės ir demografinės padėties rodiklių kaitos dinamiką, kurios sudaro prielaidas vertinti bendrą vaikų ir mokinių skaičiaus kaitą Kauno miesto savivaldybės mokyklose, kuri pateikta 3 lentelėje. Duomenys pateikti nuo 2008 metų, nes matoma vaikų ir mokinių skaičiaus kaita prieš krizę 2009 metais ir pokrizinis laikotarpis.

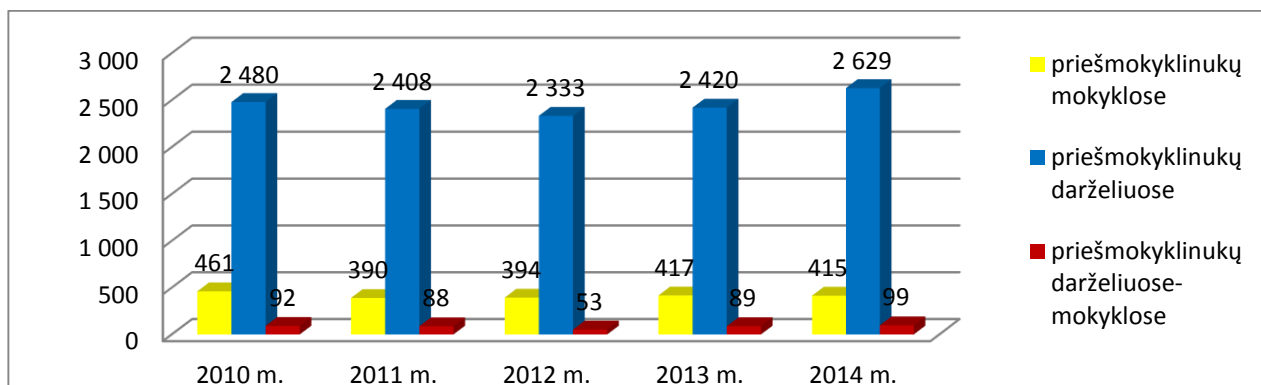
3 lentelė. Vaikų ir mokinių skaičiaus kaita 2008 – 2014 metais (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Įstaigos tipas	2008 m.	2009m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Ikimokyklinio ugdymo įstaigos	12 111	12 202	12 264	12 815	13 317	13 573	14 071
Neformalaus ugdymo įstaigos	7 162	9 757	9 569	9 932	9 095	9 010	8 965
Darželiai-mokyklos	556	531	487	474	477	642	633
Pradinės mokyklos	2 888	2 838	2 739	2 740	2 743	2 437	2 511
Progimnazijos				1 924	3 308	3 630	3 654
Pagrindinės mokyklos	1 368	2 325	2 647	2 675	3 053	4 824	3 242
Daugiafunkciai centrai						238	1 419
Jaunimo mokyklos	331	280	273	244	181	192	173
Vidurinės mokyklos	32 208	29 807	26 327	21 657	16 632	11 396	10 452
Suaugusiųjų mokyklos	2 287	2 179	1 579	1 052	951	799	759
Gimnazijos	6 744	6 153	7 434	7 853	8 893	8 331	8 224
Specialiosios mokyklos	46	36	522	514	486	487	483
Iš viso mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose:	46 428	44 149	42 008	39 133	36 724	32 976	31 550
Priešmokyklinio ugdymo vaikų skaičius mokyklose	393	413	461	390	394	417	415
Iš viso mokinių skaičius:	46 821	44 562	42 469	39 523	37 118	33 393	31 965

Visu analizuojamu laikotarpiu bendras vaikų ir mokinių skaičius mažėjo. Prieš krizę vaikų ir mokinių skaičius buvo didžiausias ir siekė 46821, o iki 2014 sumažėjo 14856. Tačiau ikimokyklinio

ugdymo vaikų skaičius analizuojamu laikotarpiu didėjo, 2008 metais buvo 12111 vaikų, o iki 2014 metų padaugėjo 1960 vaikų. 2014 m. rugsėjo 1 d. Kauno miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose mokinių skaičius buvo 31550 mokinių, be priešmokyklinukų ir suaugusiųjų – 30791 mokinių. Vidutiniškai kasmet Kauno mieste sumažėja apie 2000 mokinių, o 2013 metais toks didelis mokinių sumažėjimas sietinas su privačių mokyklų įsisteigimu, tokių kaip Kauno Sveikatos mokslų universiteto, Jono Pauliaus II ir Šv. Mato gimnazijomis, kurios priėmė apie 2000 mokinių.

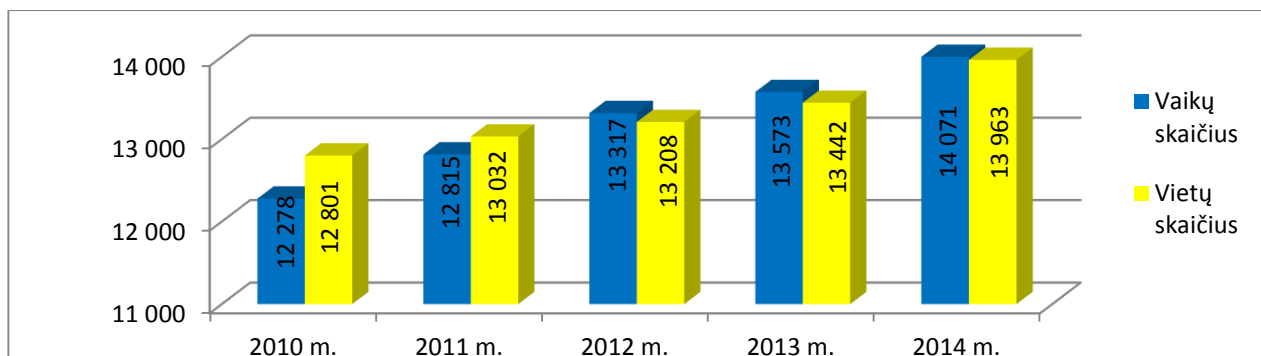
Priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičius Kauno mieste yra labai didelis ir jie pasiskirto į tris skirtingas įstaigas: darželius, darželius-mokyklas ir mokyklas. Jų pasiskirstymo kaita pavaizduota 36 paveiksle.

36 pav. Priešmokyklinėse grupėse ugdomų vaikų skaičiaus mokyklose ir darželiuose kaita 2010 – 2014 metais (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Institucijų, ugdančių priešmokyklinio amžiaus vaikus, pasiskirstymas 2010 – 2014 metais nebuvo tolygus, tačiau didžiausias vaikų skaičius yra ugdomas darželiuose, nes tėvai nenori keisti ugdymo įstaigos. 2010 – 2012 metais darželiuose ir darželiuose – mokyklose, išskyrus mokyklas, matomas vaikų skaičiaus mažėjimas darželiuose – 147 vaikais, o darželiuose – mokyklose sumažėjo 39 vaikais. Tik pradėjus veikti mokinio krepšelio principui nuo 2013 metų matomas vaikų skaičiaus padidėjimas, mokyklose – 39 vaikais, darželiuose – 296 vaikais, o darželiuose mokyklose – 46 vaikais. 2014 metais 5 metų vaikų buvo 2901, 6 metų – 2761. Iš viso 5662 vaikų. Lyginant su 2013 metais, padaugėjo 247 vaikų, t. y. nuo 5415 iki 5662 vaikų. Iš jų priešmokyklinės grupės ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo mokyklose renkasi 53,8 proc. to amžiaus Kaune esančių vaikų, t. y. beveik visi iš jų – šešiamečiai.

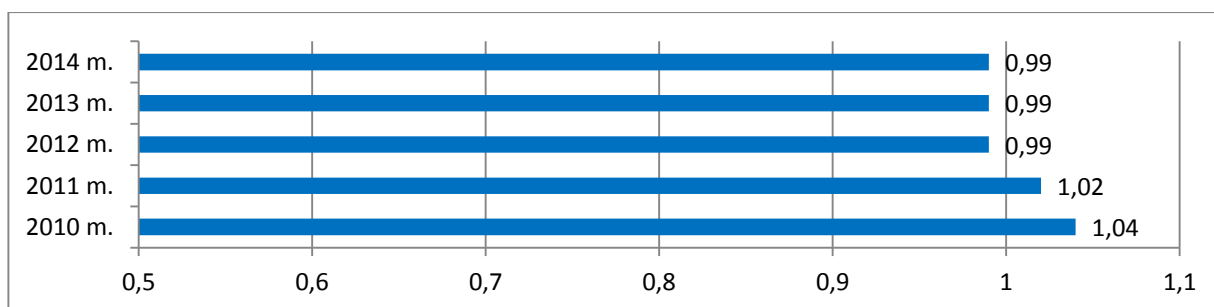
Išanalizavus priešmokyklinių vaikų kaitą galima pereiti prie bendro ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus analizės, į kurią patenka ir priešmokyklinio amžiaus vaikai. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ir įstaigose esančių vietų kaita pateikta 37 paveiksle.

37 pav. Ikimokyklinių įstaigų vaikų ir vietų skaičiaus kaita 2010 – 2014 metais (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Ikimokyklinėse įstaigose esančių vaikų skaičius kasmet didėja, jei 2010 metais buvo 12 278 vaikai, tai 2014 metais padaugėjo 1 793 ikimokyklinio amžiaus vaikais. Per 2014 metus padaugėjo apie 500 ikimokyklinio amžiaus vaikų ir siekė 14 071. Ikimokyklinių įstaigų vietų skaičius Kauno miesto nuolat didėja veiksmingai taikomo mokinio krepšelio principo ir papildomai steigiamų naujų grupių ir darželių – mokyklų reorganizavimo į ikimokyklinio ugdymo įstaigas, 2012 m. įkurta 76 naujos vietos, 2013 metais – 234 naujos vietos, 2014 metais sukurta 521 nauja vieta. Tačiau nuo 2012 metų vaikų skaičius mieste viršija vietų skaičių darželiuose ir šis skirtumas vis didėja, 2012 metais trūko 109 vietų, 2013 metais trūko 131 vietos, o 2014 metais rugsėjo 1 d. trūko 108 vietų vaikams. Taip yra, nes ikimokyklinėse įstaigose ugdo daugiau vaikų nei turi vietų.

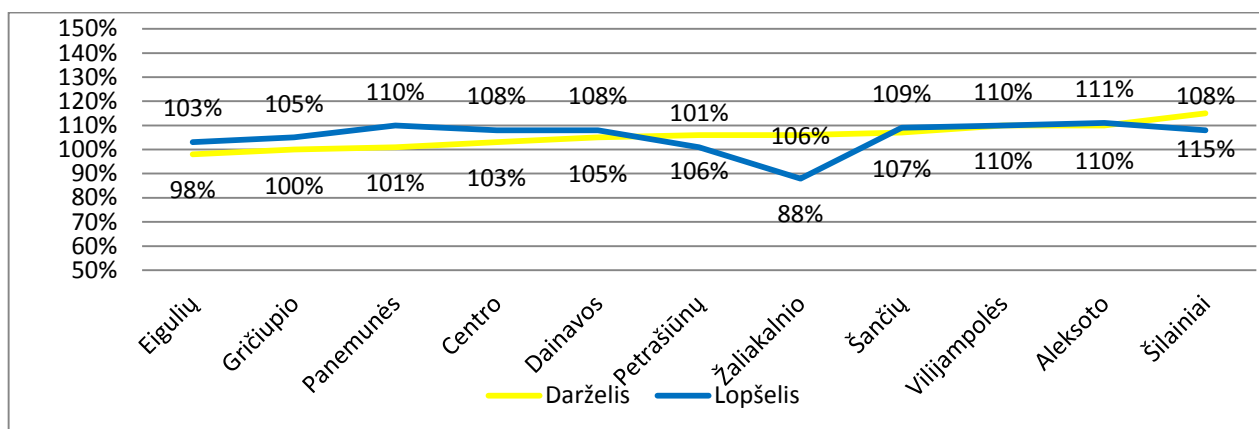
Vietų trūkumo darželiuose problema vis dar išlieka. Tiesa, kai kuriose seniūnijose dėl gyventojų apgyvendinimo tankumo darželiai perpildyti ir juose nėra vietų. Vietų skaičius tenkantis vienam vaikui pateiktas 38 paveiksle.

38 pav. Ikimokyklinių ugdymo įstaigų 1 vaikui tenkantis vietų skaičius Kauno miesto ikimokyklinėse įstaigose 2010 – 2014 metais (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Didėjančiam ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičiui įstaigose esančių vaikų ir vietų skaičiaus santykis mažėja. Kauno mieste 1 vaikui 2010 – 2011 metais teko virš 1 vietos, tačiau jau 2012 – 2014 metais vienam vaikui teko 0,99 vietos. Vienas vaikas darželyje neturi pilnai jam skiriamos vietos, o vaikų skaičius viršija vietų skaičių ikimokyklinio ugdymo įstaigoje.

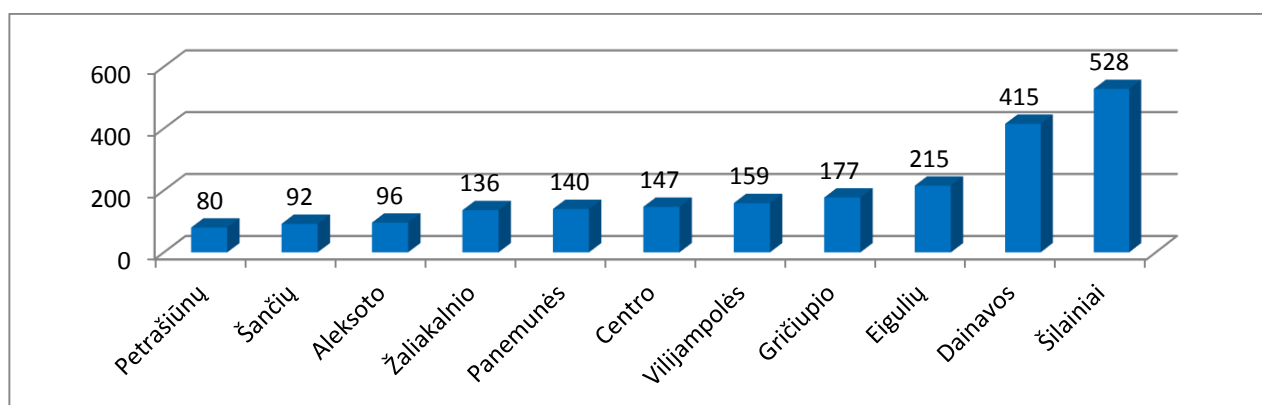
Ikimokyklinio ugdymo įstaigose vaikui tenkanti norma mažėja, nes lopšelių ir darželių grupės yra perpildytos. Kauno miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų užpildymas pagal atskiras seniūnijas išskirtas pavaizduotas 39 paveiksle.

39 pav. Seniūnijose esančių lopšelio ir darželio grupių užpildymas 2014 metais, proc. (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Duomenys rodo, kad lopšelio ir darželio grupės seniūnijose yra perpildytos išskyrus Žaliakalnio lopšelius, kuriems trūksta 12 proc. iki užpildymo dėl esančios renovacijos ir Eigulių darželius, kuriems trūksta tik 2 proc. iki užpildymo. Daugiausiai perpildytos lopšelių grupės yra Aleksoto, Panemunės ir Vilijampolės seniūnijose, o daugiausiai perpildytos darželių grupės yra Šilainių, Aleksoto ir Vilijampolės seniūnijose.

Nors vaikų ir vietų santykis mažėja nežymiai, tačiau šis santykis parodo tik esančių vaikų kiekį grupėse ir jų perpildymą, o dauguma ikimokyklinio ugdymo įstaigų turi didelį laukiančiųjų vaikų skaičiaus perviršį. 2014 metais laukiančiųjų eilėje į darželius vaikų skaičius pagal atskiras seniūnijas pateiktas 40 paveiksle.

40 pav. 2014 m. laukiančių eilėje į darželius vaikų skaičius pagal seniūnijas (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Kiekvienoje seniūnijoje laukiančiųjų į darželius skaičius viršija 50 vaikų rodiklį, tačiau didžiausias vietų stygius yra Eigulių, kuriame laukia 215 vaikų, Dainavos – 415 vaikų ir Šilainių – 528

vaikai. Šiuose rajonuose ir grupės yra perpildytos ir laukiančiųjų eilės didelės. Šiuose rajonuose eilės ir sąrašai pildomi net trejiems metams į priekį, tai patvirtina ne vienerius metus esanti praktika, kuomet vaikas, jam gimus, įrašomas į eilę artimiausioje ikimokyklinio ugdymo įstaigoje. Taip pat ikimokyklinio ugdymo įstaigų trūksta ypatingai sparčiai augančiuose naujuosiuose mikrorajonuose.

Jungtinių Tautų Vaiko teisių komitetas, vertindamas Lietuvos ataskaitą dėl Vaiko teisių konvencijos nuostatų įgyvendinimo, 2011 m. kovo 17 d. pateikė susirūpinimą dėl vaikų lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičiaus mažėjimą. Lietuvai buvo rekomenduotina pagerinti ikimokyklinio ugdymo prieinamumą šalyje, nes eilėje laukiančiųjų skaičius ir grupių perpildymas priklauso ir nuo įstaigų kiekio. Įstaigų skaičiaus kaita pateikta 4 lentelėje.

4 lentelė. Įstaigų kaita 2009 – 2014 metais (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Įstaigos tipas	2009m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Lopšeliai - darželiai	67	68	70	71	71	72
Vaikų darželiai	15	14	14	13	13	12
Darželiai - mokyklos	6	6	3	3	4	4
Pradinės mokyklos	12	11	11	11	9	9
Progimnazijos			3	6	7	7
Pagrindinės mokyklos	6	7	8	9	13	8
Mokyklos - daugiafunkciai centrai					1	4
Jaunimo mokyklos	3	3	3	2	2	2
Vidurinės mokyklos	38	35	30	26	17	16
Gimnazijos	8	10	11	12	11	12
Neformaliojo švietimo įstaigos	19	19	19	17	17	15
Kitos valdymo įstaigos (SM, KPKC)	3	9	10	9	10	10
Iš viso:	177	182	182	179	175	171

Pastaruoju metu didžiausią dalį tarp ikimokyklinio ugdymo įstaigų sudaro lopšeliai – darželiai Kauno miesto savivaldybės bendrasis įstaigų kiekis analizuojamu laikotarpiu kito netolygiai, tačiau lopšelių – darželių skaičius didėjo, nes 2009 metais buvo 67 įstaigos, o 2014 metais padaugėjo 5 ir buvo 72 įstaigos. Vaikų darželių skaičius mažėjo, nes 2009 metais buvo 15 darželių, o 2014 metais sumažėjo ir buvo 12 darželių. Darželių – mokyklų skaičiaus kaita buvo taip pat mažėjanti, nes 2009 metais buvo 6 įstaigos, o 2014 metais tik 4 įstaigos. Tai iš viso ikimokyklinių įstaigų 2009 metais buvo 82, o iki 2014 metų pritaikius mokinio krepšelį šių įstaigų padaugėjo dar 2 ir siekė 84 įstaigas. 2014 metais matomos 4 mokyklos – daugiafunkciai centrai, kurie ugdo ikimokyklinio amžiaus vaikus.

Apibendrinant galima teigti, kad ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičius analizuojamu laikotarpiu didėja, o vietų skaičius ugdymo įstaigose didėja nepakankamai. Nuo 2011 metų vienam vaikui darželyje tenka 0,99 vietos, nes lopšelių ir darželių grupės yra perpildytos, o laukiančiųjų į darželį eilės kasmet auga. Ikimokyklinių vaikų skaičius nuo 2010 metų iki 2014 metų išaugo 1793 vaikais, o ikimokyklinių ugdymo įstaigų tik 2. Akivaizdu, kad nepasitenkinimo ikimokyklinio ugdymo paslaugomis

problemai spręsti reikia daugiau ikimokyklinio ugdymo įstaigų, tačiau jų steigimui trūksta finansavimo dėl per didelių švietimo išlaidų.

3.3. Išlaidų mažinimo galimybės

Atlikus praktiką Kauno Bernardo Brazdžionio mokykloje – daugiafunkciam, centre padariau prielaidą, kad steigiant daugiafunkčius centrus bus sumažintos švietimo išlaidos. Tačiau nsteigiant mokyklos – daugiafunkcio centro gali būti išskiriamos 3 alternatyvos:

- 1) valstybiniai lopšeliai ir darželiai, kuriuos privatizuojant, ir sutvarkant esamus ir nenaudojamus įstaigų pastatus, kurie steigiami savivaldybės lėšomis, o jų išlaikymas finansuojamas mokinio krepšeliu ir tėvų įmokomis už maitinimą ir ugdymą;
- 2) valstybiniai lopšeliai ir darželiai statant naujas įstaigas, kurios steigiamos savivaldybės lėšomis, o jų išlaikymas finansuojamas mokinio krepšeliu ir tėvų įmokomis už maitinimą ir ugdymą;
- 3) privatūs lopšeliai ir darželiai, kurie steigiami steigėjo lėšomis, o jų išlaikymas finansuojamas 100 Eur kompensacija iš savivaldybės lėšų, o nuo 2015 metų, politikų teigimu, planuoja kompensuoti 200 Eur, ir tėvų įmokomis už maitinimą ir ugdymą;

Antrąjį pasirinkimą teko atmesti, nes jis netinkamas dėl naujos statybos išlaidų, kurių steigiant mokyklą – daugiafunkcij centrą nėra, nes jis nėra naujai statomas. Trečiąjį pasirinkimą taip pat teko atmesti, nes šis pasirinkimas netinkamas dėl per didelių kompensavimo sumų iš kurių nebus ilgalaikės investicijos, nes skyrus kompensavimą, įstaiga savivaldybei nepriklausys, ir grįžtamojo ryšio nebus, nes į biudžetą pajamos negrįš.

Valstybiniai lopšeliai ir darželiai, privatizuojant ir sutvarkant esamus ir nenaudojamus buvusių ikimokyklinių įstaigų pastatus, tapo tinkamiausiu pasirinkimu, palyginant mokyklos – daugiafunkcio centro efektyvumą išlaidų mažimo aspektu. Prielaidos alternatyvų pasirinkimas pateiktas 5 lentelėje.

5 lentelė. Alternatyvų išskyrimas

	I alternatyva	II alternatyva
Tiriamasis objektas	Apleistos darželio patalpos Partizanų gatvėje 34	Kauno Bernardo Brazdžionio mokykla – daugiafunkcis centras
Darželio talpinimas	4 grupės – 72 vaikai	4 grupės – 72 vaikai
Tiriamieji aspektai	1) ikimokyklinės įstaigos įkūrimo išlaidos 2) komunalinių paslaugų išlaidos 3) darbo užmokesčio išlaidos	1) mokyklos – daugiafunkcio centro steigimo išlaidos 2) komunalinių paslaugų išlaidos 3) darbo užmokesčio išlaidos

Tyrimui atlikti, kaip pirmoji alternatyva, buvo pasirinkta Kaune Dainavoje Partizanų gatvėje 34 esantis apleistas darželis – „Samurajus“. Nes ši ir dar vieną darželį esantį Žukausko gatvėje, savivaldybė savo iniciatyva, remiantis 2015 metų strateginiu planu, planuoja privatizuoti ir įkurti jame ikimokyklinio ugdymo grupes. O antroji alternatyva buvo Kauno Bernardo Brazdžionio mokykla – daugiafunkcis centras, kurio įkūrimas inicijuojamas įstaigos vadovo ir taip pat finansuojamas

savivaldybės. Darželis esantis Žukausko g. buvo atmetas kaip netinkamas, nes jame gali tilpti iki 12 grupių, o analizuojamose patalpose tilptų 4 lopšelio – darželio grupės, kaip ir įsteigtime mokykloje – daugiavilniame centre, todėl palyginimas nebūtų tinkamas vertinti.

I ir II alternatyvos tiriamieji objektai, tai steigimo išlaidos, komunalinių paslaugų mokesčių išlaidos ir darbo užmokesčio išlaidos, kurios leis pasirinkti tinkamą alternatyvą.

3.3.1. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų naujų vietų sukūrimo išlaidos

Laisvų vietų stoka ir grupių perpildymas ikimokyklinio ugdymo įstaigose tampa vis didėjančia problema ne tik Kauno miesto savivaldybėje. Tačiau, kaip teigia politikai, įkurti naujas ikimokyklinio ugdymo vietas yra didelės išlaidos, kurios gali siekti iki 3 mln. Lt, todėl tai atliekant reikia remtis skaičiavimais. Naujų vietų sukūrimo išlaidų palyginimas, kuris pateiktas 6 lentelėje, parengtas pagal statybas ir renovacijas atliekančios įmonės pateiktas sąmatas mokyklai – daugiavilniui centrui.

6 lentelė. I ir II alternatyvos įsteigimo sąnaudos, Lt

Eil. Nr.	Statybos objektų, darbų ir išlaidų aprašymas	Sąmatinė kaina (Lt)	
		I alternatyva	II alternatyva
Vidaus įrengimas		696 896,06	186 220,78
I.	Statinių ir jo dalių statyba bei įrengimas	609 205,91	182 501,48
I.1.	Remonto darbai pastato viduje	418 388,36	78 521,15
I.2	Lauko laiptų ir laiptų aikštelių remontas	53 384,23	8 898,31
I.3	Vandentiekis ir nuotekos	137 433,32	95 082,02
II.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	26 769,56	3 719,30
III.	Rezervas	60 920,59	0,00
Vidaus įranga		168 770,51	87 713,81
Lauko įrengimas		156 975,48	19 278,00
I.	Statinių ir jo dalių statyba bei įrengimas	142 704,98	19 278,00
I.1	Tako b9 rekonstravimas (sklypo tvarkymas)	88 396,55	1 659,41
I.2	Pėsčiųjų tako įrengimas	28 784,09	12 685,94
I.3	Tvoros įrengimas	25 524,35	4 932,65
II.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	0,00	0,00
III.	Rezervas	14 270,50	0,00
Išorės įrengimas		457 053,94	
I.	Statinių ir jo dalių statyba bei įrengimas	388 931,65	
I.1.	Remonto darbai pastato išorėje	388 931,65	
II.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	29 229,13	
III.	Rezervas	38 893,16	
Viso:		1 479 695,98	293 212,59

Atlikus vidaus įrengimo išsamų palyginimą, kuris pateiktas 22 priede, matome, kad įrengti darželio patalpas keturioms grupėms I alternatyvos atveju kainuotų 696 896,06 Lt, II alternatyva būtų sutaupoma 510 675,28 Lt. Didžiausią vidaus įrengimo išlaidų dalį sudaro statinių ir jo dalių statyba bei

įrengimas I alternatyvos atveju 87 proc., o II – 98 proc. vidaus įrengimo išlaidų. II alternatyvos sutaupymo atžvilgiu nėra mokamos naujos socialinio draudimo išlaidos (31%), statyb vietės išlaidos (9%), pridėtinės išlaidos (30%), pelno mokestis (5%) ir rezervas, kuriems sutaupyta 33 proc., t.y. 169 001,88 Lt vidaus įrengimo išlaidų sumos, nes darbai atliekami įstaigoje dirbančių žmonių jėgomis. Likę 67 proc. sutaupomi, nes mokyklos – daugiafunkcio centro pastato patalpos nėra apleistos ar nenaudojamos ir reikalauja mažiau išlaidų.

Vidaus įrangos išsamus palyginimas pateiktas 23 priede, kuriame matoma, kad pilnai apstatyti darželį keturioms grupėms I alternatyvos atveju kainuotų 168 770,51 Lt, II alternatyva būtų sutaupoma 81 056,70Lt. Lyginant I ir II alternatyvas daroma prielaida, kad įrangos keturioms grupėms reikės tokios pačios, išskyrus baldų administracijos kabinetams ir virtuvės įrangai. II alternatyvos atveju būtų sutaupoma bendriems baldams 19 825,58Lt ir virtuvės įrangos baldams ir indams 61 231,12 Lt, nes administracijos baldų nereikia pirkti, o virtuvės įrangos išlaidos labai mažos, nes maistas tiekiamas iš mokyklos – daugiafunkcio centro jau esančios įrengtos valgyklos, tokiu atveju reikalingi tik papildomi indai pervežimui ir tiekimui, bei nedidelė virtuvėlė bendriems higienos reikalavimams.

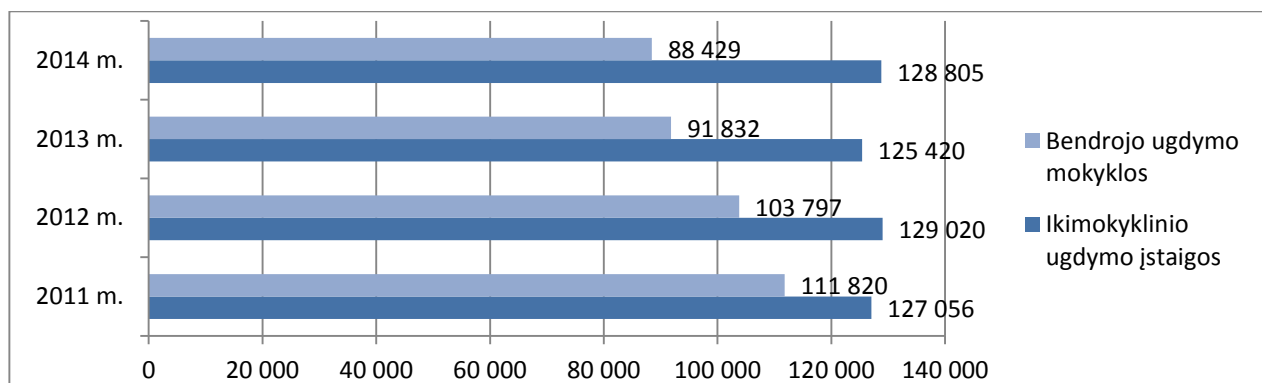
Atlikus lauko įrengimo išsamų palyginimą, kuris pateiktas 24 priede, matome, kad paruošti darželio lauko prieigą I alternatyvos atveju kainuotų 156 975,48 Lt, o II alternatyva lauko infrastruktūrai būtų sutaupoma 137 697,48 Lt. Didžiausią lauko įrengimo išlaidų dalį sudaro statinių ir jo dalių statyba bei įrengimas ir jo pagrindas sklypo tvarkymas ir takų rekonstravimas. I alternatyvos atveju sudaro 91 proc., o II – 100 proc. vidaus įrengimo išlaidų, nes į I alternatyvos išlaidas prisiskaičiuoja rezervas 9 proc.. II alternatyvos sutaupymo atžvilgiu, kaip ir vidaus įrengimo atveju, nėra socialinio draudimo, statyb vietės, pridėtinių, pelno mokesčio ir rezervo išlaidų, kurioms sutaupyta 29 proc., t.y. 39 297,10 Lt lauko įrengimo išlaidų sumos, nes taip pat naudojama esama darbo jėga. Likę 71 proc. sutaupomi, nes mokyklos – centro lauko teritorija yra mažesnė, neapleista ir turinti tvarkingą automobilių aikštelę, todėl išlaidos takui, aikštelei ir tvorai yra mažesnės.

Rengiant bendrąją naujų vietų įkūrimo sąmatą, II alternatyvai nebūtų atliekami išorės tvarkymo darbai, nes kai pastatas yra prižiūrimas ir naudojamas, tai išorės būklė yra gera. I alternatyvos išorės tvarkymui paskaičiuoti tik būtiniausi darbai, be kurių ji negautų higienos paso. Parengus išorės įrengimo sąmatą, kuri pateikta 25 priede, matoma, kad būtų išleidžiama 457 053,94 Lt durims, langams ir palangėms sutvarkyti.

Išanalizavus alternatyvas yra matoma, kad I alternatyvos atveju statybos ir remonto darbams būtų išleidžiama vidaus, lauko, išorės įrengimui, bei vidaus įrangai, o išlaidų suma siektų 1 479 695,98. II alternatyvos atveju statybos ir renovacijos išlaidos būtų mažesnės 1 186 483,39 Lt, nes mažiau išlaidų mokesčiams, patalpų įrengimui, vidaus įrangai, lauko sutvarkymui, o išlaidos pastato išorės darbams nebūtų skiriamos.

3.4. Komunalinių paslaugų išlaidos

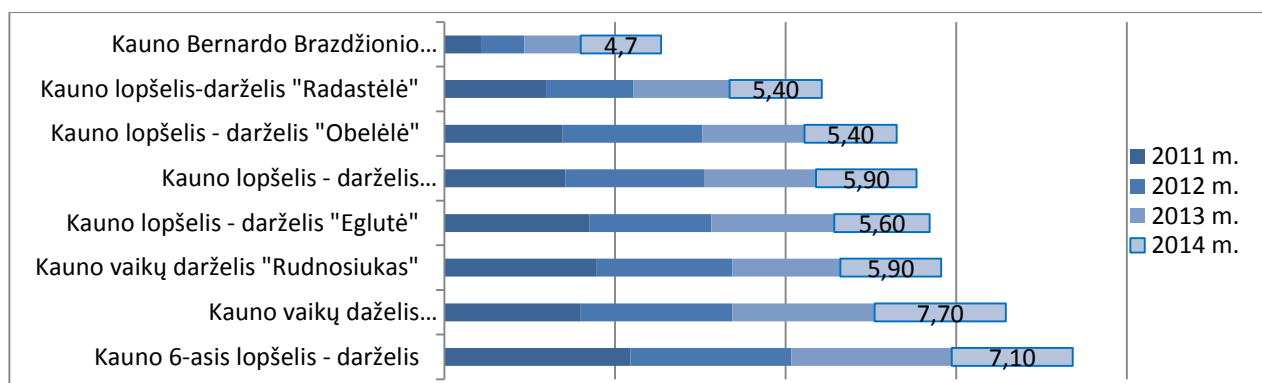
Kiekvienais metais analizuojamas energijos rūšių, tokių kaip vandens, elektros ir šilumos, vartojimo efektyvumas. Faktinis vandens vartojimas švietimo įstaigose pagal atskirus įstaigų tipus pateiktas 41 paveiksle.

41 pav. Vandens vartojimo tendencijos švietimo įstaigose 2011 – 2014 metais, m³ (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Švietimo ir ugdymo įstaigose 2011 metais vandens buvo suvartota 238876 m³, o 2012 metais išlaidos sumažėjo 659 m³. 2013 metais vandens buvo suvartota 217252 m³, o 2014 metais buvo suvartota 18 m³ vandens mažiau negu 2013 metais. Išaugusiam ikimokyklinio ugdymo įstaigų vandens vartojimui įtakos turėjo padidėjęs vaikų skaičius įstaigų grupėse, bei atidarytos 4 papildomos grupės ikimokyklinio ugdymo įstaigose. 2014 metais ikimokyklinio ugdymo įstaigose sunaudota 127056 m³, o vaikų skaičius 14 071, taigi vidutinė vandens norma vienam vaikui 9,03 m³/vaikui. O bendrojo ugdymo įstaigose sunaudota 111820 m³, o vaikų skaičius 31550, taigi vidutinė vandens norma vienam vaikui 3,54 m³/vaikui.

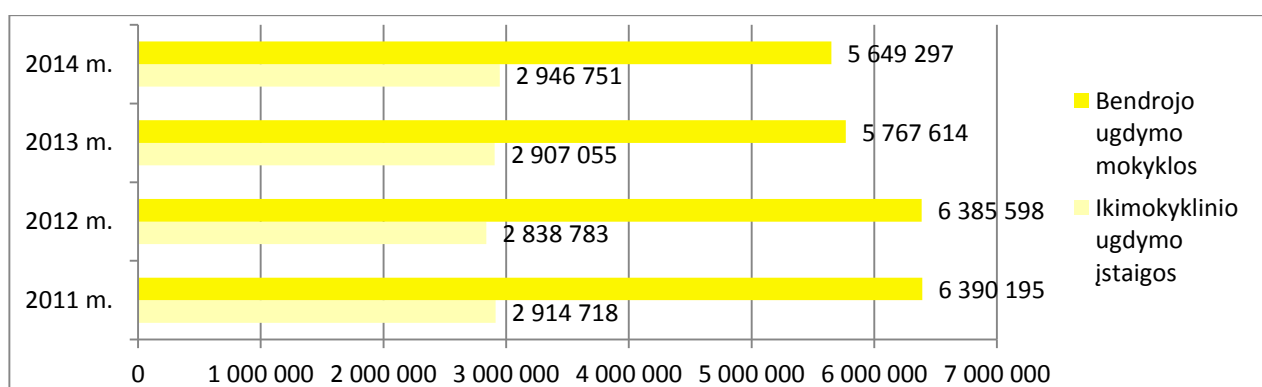
Atliktas palyginimas Kauno Bernardo Brazdžionio mokyklos – daugiafunkcio centro ir atrinktų Kauno miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų, kurios taip pat turi keturias grupes, vandens suvartojimą vienam vaikui, kuris pateiktas 42 paveiksle.

42 pav. Vandens vartojimo daugiafunkciame centre ir ikimokyklinio ugdymo įstaigoje kaita 2011 – 2014 metais, m³/vaikui (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Vidutinis 4 grupių vandens suvartojimas ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje siekia 6,14 m³/vaikui, o mokykloje – daugiafunkciame centre – 4,7 m³/vaikui. Ikimokyklinės įstaigos vidutiniškai per mėnesį vandens suvartoja – 442,08 m³, o mokykloje – daugiafunkciame centre suvartojama 338,4 m³. Remiantis mokyklos – daugiafunkcio centro 2014 metais pateiktų sąskaitų duomenimis vandens kaina buvo 2,8072 Lt/m³, o nuotekų kaina 2,2506 Lt/m³. Taigi ikimokyklinės įstaigos per metus vidutiniškai išleidžia vandeniui – 1241,01 Lt ir nuotekoms – 994,95 Lt, o mokykla – daugiafunkcius centras išleidžia vandeniui – 949,96 Lt ir nuotekoms – 746,38 Lt. I alternatyvos atveju vandens išlaidų išleidžia daugiau, negu II alternatyvos atveju.

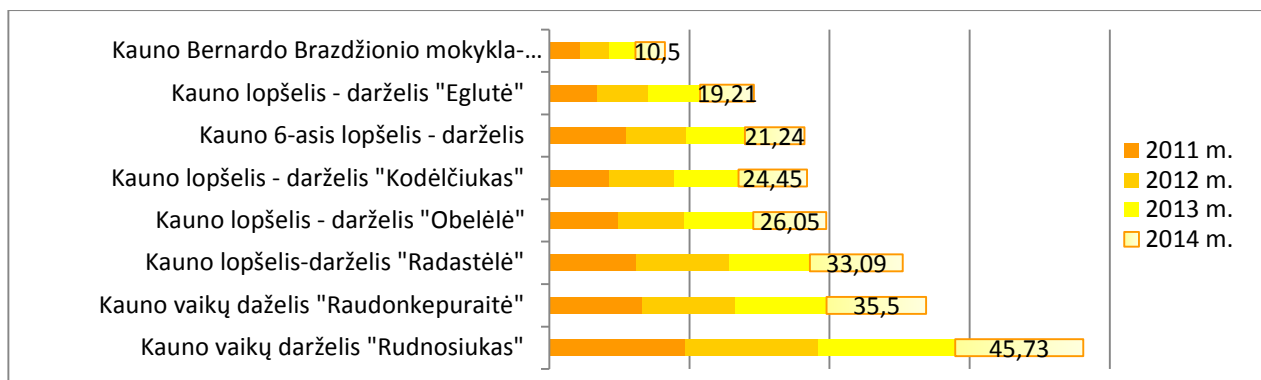
Kauno miesto faktinis elektros energijos naudojimo grafikas švietimo įstaigose pagal atskirus įstaigų tipus pateiktas 43 paveiksle.

43 pav. Elektros energijos naudojimo tendencijos švietimo įstaigose 2011 – 2014 metais, kWh (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Švietimo ir ugdymo įstaigose 2011 metais elektros energijos buvo sunaudota 238876 kWh, o 2012 metais išlaidos sumažėjo 80532 kWh. 2013 metais elektros energijos buvo sunaudota 8674669 kWh, o 2014 metais buvo sunaudota 78621 kWh elektros energijos mažiau. 2014 metais bendrojo ugdymo mokyklose elektros energijos sunaudota 118317 kWh mažiau nei 2013 metais. 2014 metais ikimokyklinio ugdymo įstaigose elektros energijos sunaudota 39696 kWh daugiau nei 2013 metais. 2014 metais ikimokyklinio ugdymo įstaigose sunaudota elektros 2914718 kWh, o vaikų skaičius 14 071, tai vidutinė elektros norma 207,14 kWh vaikui. Bendrojo ugdymo įstaigose sunaudota 6390195 kWh elektros, o vaikų skaičius 31550, kai vidutinė elektros norma 202,54 kWh /vaikui.

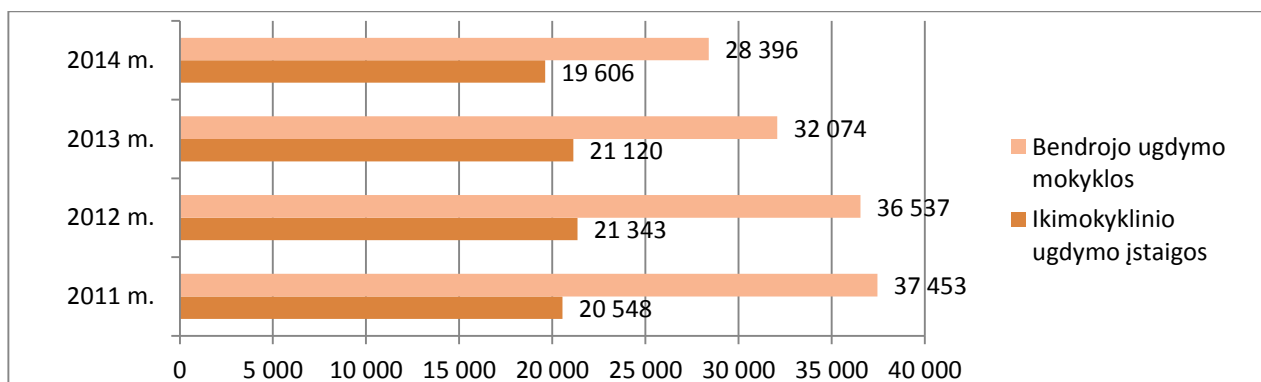
Atliktas, Kauno Bernardo Brazdžionio mokyklos – daugiafunkcio centro ir Kauno miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų, kurios taip pat turi 4 grupes, elektros energijos sunaudojimo, palyginimas vienam žmogui pateiktas 44 paveiksle.

44 pav. Elektros energijos naudojimo daugiavilniame centre ir ikimokyklinio ugdymo įstaigoje kaita 2011 – 2014 metais, kWh /vaikui (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Keturių grupių vidutinis ikimokyklinės ugdymo įstaigos suvartojimas siekia 29,32 kWh/vaikui, o daugiavilnio centro 10,5 kWh/vaikui. Ikimokyklinės įstaigos elektros energijos vidutiniškai per mėnesį sunaudoja – 2111,04 kWh, o mokykloje – daugiavilniame centre suvartojama 756 kWh. Remiantis mokyklos – daugiavilnio centro 2014 metais pateiktų sąskaitų duomenimis elektros energijos kaina buvo 4,9968 Lt/kWh. Taigi ikimokyklinės įstaigos per metus vidutiniškai elektros energijai išleidžia – 10548,44 Lt, o mokykla – daugiavilnius centras elektros energijai išleidžia – 3777,58 Lt. Taigi I alternatyvos atveju elektros energijai išlaidų išleidžia daugiau, negu II alternatyva.

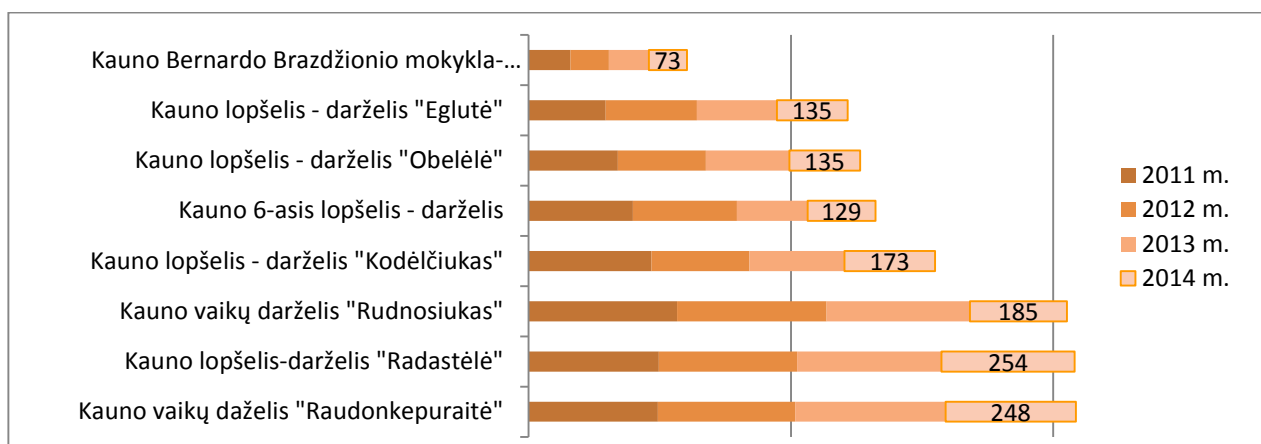
Kauno miesto švietimo įstaigose pagal atskirus įstaigų tipus faktinis šilumos energijos naudojimo grafikas pavaizduotas 45 paveiksle.

45 pav. Šilumos energijos naudojimo tendencijos švietimo įstaigose 2011 – 2014 metais, MWh

Visose Kauno miesto savivaldybės švietimo ir ugdymo įstaigose 2011 metais šilumos energijos buvo sunaudota 58001 MWh, o 2012 metais išlaidos sumažėjo 121 MWh. 2013 metais šilumos energijos buvo sunaudota 53194 MWh, o 2014 metais buvo sunaudota 5192 MWh šilumos energijos mažiau. Bendrojo ugdymo mokyklose šiluminės energijos sunaudota 3678 MWh mažiau negu 2013 metais. 2014 metais ikimokyklinio ugdymo įstaigose šiluminės energijos sunaudota 1514 MWh mažiau negu 2013 metais.

Atliktas Kauno Bernardo Brazdžionio mokyklos – daugiafunkcio centro ir Kauno miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų, kurios taip pat turi keturias grupes, šilumos energijos sunaudojimo palyginimas vienam žmogui pateiktas 46 paveiksle.

46 pav. Šilumos naudojimo daugiafunkciame centre ir ikimokyklinio ugdymo įstaigoje kaita 2011 – 2014 metais, Mwh/vaikui (sudaryta pagal Kauno miesto savivaldybės duomenis, 2015)

Ikimokyklinės įstaigos vidutinis 4 grupių šilumos sunaudojimas yra 179,85 Mwh/vaikui, o mokyklos – daugiafunkcio centro siekia 73 Mwh/vaikui. Ikimokyklinės įstaigos šilumos energijos vidutiniškai per mėnesį sunaudoja – 12949,2 Mwh, o mokykla – daugiafunkcių centras sunaudoja 5256 Mwh. Remiantis daugiafunkcio centro 2014 metų pateiktais sąskaitų duomenimis šilumos energijos kaina buvo 0,26136 Lt/Mwh + 35,03 Lt/Mwh pastovioji dalis. Taigi ikimokyklinės įstaigos per metus vidutiniškai išleidžia šilumai – 3384,40 Lt ir pastovioji dalis – 35,03 Lt, o mokykla – daugiafunkcių centras išleidžia šilumai – 1373,71 Lt ir pastovioji dalis – 35,03 Lt. Išlaidų šilumos energijai I alternatyvos atveju išleidžia daugiau, negu II alternatyvos atveju.

Išanalizavus alternatyvas švietimo ir ugdymo įstaigose vandens, elektros ir šilumos energijos 2014 metais buvo suvartota mažiau negu 2013 metais. O ikimokyklinio ugdymo įstaigose, I alternatyvos atveju, 2014 metais vandens ir elektros, išskyrus šilumos, energijos suvartota daugiau negu 2013 metais. Lyginant I ir II alternatyvos atveju, turinčio keturias grupes, vidutinį suvartojimą visais atvejais II alternatyva suvartoja ir savo išlaikymui išleidžia mažiau. Tačiau reikėtų paminėti, kad II alternatyvos atveju, esamos patalpos, jau yra šildomos ir jam šildyti papildomų mokesčių nereikėtų.

3.3.2. Darbo užmokesčio išlaidos

Didžiausią švietimo funkcijos išlaidų dalį sudaro išlaidos darbo užmokesčiui Kauno miesto savivaldybės biudžete. Darbo užmokesčio išlaidų palyginimas atliktas remiantis Kauno Bernardo Brazdžionio mokyklos – daugiafunkcio centro darbo užmokesčio analizės duomenimis, patvirtintais Kauno miesto savivaldybės. I ir II alternatyvos darbo užmokesčio palyginimas pateiktas 7 lentelėje.

7 lentelė. Darbo užmokesčio, I ir II alternatyvų, sąnaudos, Lt

Valdymo sritis	I alternatyva			II alternatyva		
	Etatų skaičius	Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis	Metinis bruto darbo užmokestis	Etatų skaičius	Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis	Metinis bruto darbo užmokestis
Valdymas	5	11 670,46	140 045,57	1,5	3 290,52	39 486,22
Personalas	16	23 485,95	281 831,35	10,0	15 213,04	182 556,44
Maitinimas	3	3 107,52	37 290,24	0,0	0,00	0,00
Viso:	23,5	38 263,93	459 167,16	11,5	18 503,56	222 042,66

Atlikus I ir II alternatyvos išsamų darbo užmokesčio palyginimą pateiktą 26 priede, matome, kad I alternatyvos atveju reikėtų 5 valdymo, 9 personalo ir 1 maitinimo pareigybės, tai iš viso 15 pareigybių arba 23,5 etato, tai valdymui metinis bruto darbo užmokestis kainuotų 459 167,16 Lt, o II alternatyvai reikėtų 4 valdymo ir 6 personalo pareigybių, tai 5 pareigybėmis arba 12 etatų mažiau, nes nereikės direktoriaus, slaugytojos, socialinio pedagogo, kiemsargio ir virėjų, tai metiniui bruto darbo užmokesčiui būtų sutaupoma 237 124,5 Lt.

Didžiausią darbo užmokesčio išlaidų dalį sudaro personalo darbo užmokestis, I alternatyvos atveju 61,4 proc., o II – 82 proc. išlaidų. I alternatyvoje personalo darbo užmokesčiui būtų išleidžiama 281831,35 Lt, II alternatyvai būtų sutaupoma 182556,44 Lt. II alternatyvos sutaupymo atžvilgiu nėra maitinimo darbuotojų išlaidų, nes maistą tiekia mokyklos – daugiafunkcio centro valgykla.

Ištaigose II alternatyvos atveju darbo užmokesčio išlaidoms būtų sutaupoma 237 124,5 Lt, tai yra dvigubai didesnė suma nei išleidžiama I alternatyvos atveju.

3.3.3. Gauti alternatyvų rezultatai

Išanalizavus švietimo funkcijos išlaidas ikimokyklinio ugdymo darbo užmokesčiui, komunalinėms paslaugoms ir nusidėvėjimui, bei remontui galima palyginti gautus duomenis, jų pateikimas pateiktas 8 lentelėje.

8 lentelė. Alternatyvų gautų rezultatų palyginimas, Lt

		I alternatyva	II alternatyva	Sutaupoma
4 grupių įkūrimo kaina		1 479 695,98	293 212,59	1 186 483,39
Komunalinių paslaugų išlaidos	Vanduo	26 831,52	20 356,08	6 475,44
	Elektra	126 581,28	45 330,96	81 250,32
	Šiluma	41 033,16	16 904,88	24 128,28
Darbo užmokesčio išlaidos		459 167,16	222 042,66	237 124,49
Viso:		2 133 309,10	597 847,17	1 535 461,92
Atsipirkimo laikas		3,2 m.	1,9 m.	

Suskaičiavus gautus rezultatus naudojant I alternatyvą ji atsipirktų po 3 metų ir 6 mėnesių, o II atsipirktų po 1 metų 1 mėnesio ir 10 dienų, neįskaitant sutaupomų sumų. O išanalizavus abiejų alternatyvų aspektus matome sutaupomas lėšas, kurios siekia 1,53 mln. Lt įskaitant įkūrimo, komunalinių paslaugų ir darbo užmokesčio išlaidas. Apskaičiavus šią investiciją ir susumavus komunalinių paslaugų ir darbo užmokesčio išlaidų sutaupyta lėšas, neįskaitant įkūrimo kainos, jos sieks 348 978,53 Lt, tačiau išlaidų II alternatyvos atveju šildymui nereikėtų skaičiuoti, nes jie yra šildomi ir kai įstaiga neturi ikimokyklinio ugdymo, tai sutaupoma suma išaugtų iki 365 883,41 Lt, o bendra sutaupoma suma siektų 1 552 366,8 Lt. Sutaupius sumą tik iš komunalinių ir darbo užmokesčio išlaidų būtų galima įsteigti II alternatyvą – mokyklą – daugiafunkcij centrą.

Rengiant naują investicinį projektą, savivaldybė gali finansuoti iki 300 000 Lt sumos iš nuosavų savivaldybės lėšų, o jei suma didesnė, tai trūkstamą dalį skolinasi. Projekto išlaidų finansavimo šaltiniai pateikti 9 lentelėje.

9 lentelė. Projekto išlaidų finansavimo šaltiniai, Lt

Projekto išlaidos	I alternatyva			II alternatyva	
	Nuosavos	Skolintos	Viso:	Nuosavos	Skolintos
Finansavimo reikalavimus atitinkančios išlaidos	300 000	1 250 477,74	1 550 477,74	293 212,59	0

Savivaldybės investicinio projekto paskolos palūkanos savivaldybės duomenimis siekia 6 proc. I alternatyvos finansavimas savivaldybei kainuotų 1 550 477,74 Lt išlaidų, o II alternatyvą būtų galima padengti ta pačia – 293 212,59 Lt suma tik iš nuosavų lėšų, nes suma neviršytų 300 000 Lt.

Išanalizavus alternatyvas pasirenkama II alternatyva – steigti mokyklą – daugiafunkcij centrą, nes I alternatyva – naujo darželio įkūrimas yra nepelninga investicija lyginant su II alternatyva, steigiant mokyklą – daugiafunkcij centrą, nes naujo darželio įkūrimas yra brangesnis 1,55 mln. Lt per metus. O bendroji projekto finansavimo išlaidų suma dar padidėtų I alternatyvos atveju, nes reikėtų skolintis lėšų su palūkanomis, kurios sumą padidintų 70781,76 Lt. Taigi bendroji metinė išlaidų suma, steigiant naują darželį, būtų penkis kartus didesnė už mokyklos – daugiafunkcio centro steigimo išlaidas.

3.5. Švietimo funkcijos išlaidų prognozavimas

Kauno miesto savivaldybė 2015 metų biudžete, remiantis 2015 metų strateginiu planu, numatė privatizuoti esamo darželio patalpas ir įkurti naują darželį, taigi 2015 metų švietimo funkcijos prognozuojamose pagrindinės veiklos sąnaudose yra numatytos naujo darželio įsteigimo sąnaudos. Pasirinkta alternatyva yra ikimokyklinio ugdymo grupių steigimas mokykloje – daugiafunkciame centre. Planuojamo biudžeto veiklos sąnaudos pateiktos 10 lentelėje. Prognozuojamos veiklos

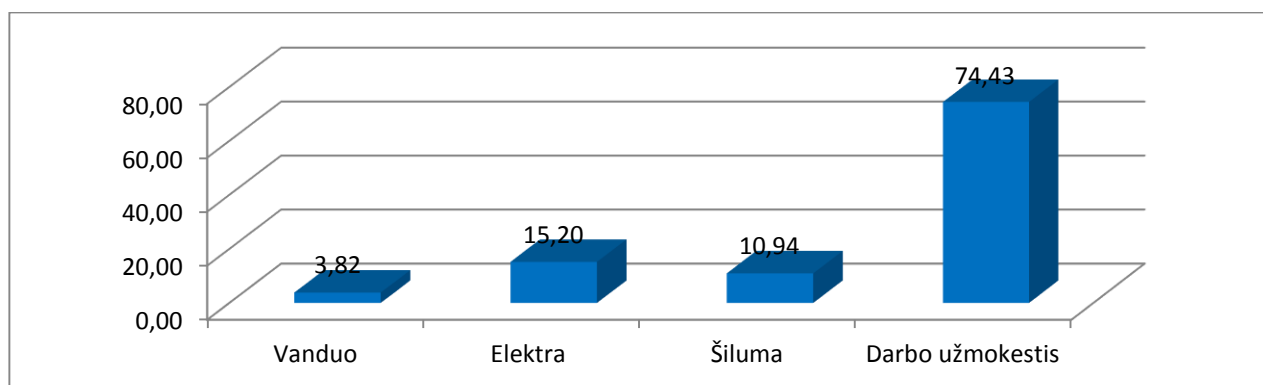
sąnaudos pateiktos dvejomis valiutomis litais ir eurai, nes Kauno miesto savivaldybės biudžetas ir alternatyvos buvo analizuojamos litais, o nuo 2015 metų įvestas euras ir biudžetas planuojamas eurai.

10 lentelė. Švietimo funkcijos pagrindinių veiklos sąnaudų prognozavimas 2015 metams, EUR

Eil. nr.	Finansinių ataskaitų straipsniai	I alternatyva		II alternatyva		Pokytis EUR	
		2015 m. EUR	2015 m. LT	2015 m. EUR	2015 m. LT	EUR	LT
1.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	130770,0	451523,0	130325,4	449987,6	444,6	1535,5
1.1.	Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo	96435,4	332972,1	96366,7	332735,0	68,7	237,1
1.2.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos	8034,8	27742,6	7691,2	26556,1	343,6	1186,5
1.3.	Komunalinių paslaugų ir ryšių	9588,9	33108,4	9556,5	32996,6	32,4	111,9
1.4.	Komandiruočių	142,3	491,2	142,3	491,2	0,0	0,0
1.5.	Transporto	238,2	822,3	238,2	822,3	0,0	0,0
1.6.	Kvalifikacijos kėlimo	221,7	765,6	221,7	765,6	0,0	0,0
1.7.	Paprastojo remonto ir eksploatavimo	867,5	2995,3	867,5	2995,3	0,0	0,0
1.8.	Nuvertėjimo ir nurašytų sumų	4054,3	13998,8	4054,3	13998,8	0,0	0,0
1.9.	Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	7732,5	26698,8	7732,5	26698,8	0,0	0,0
1.10.	Socialinių išmokų	665,0	2296,0	665,0	2296,0	0,0	0,0
1.11.	Nuomos	23,5	81,1	23,5	81,1	0,0	0,0
1.12.	Finansavimo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.13.	Kitų paslaugų	2585,4	8926,8	2585,4	8926,8	0,0	0,0
1.14.	Kitos	180,8	624,1	180,8	624,1	0,0	0,0

Steigiant mokyklą – daugiafunkcij centrą prognozuojamų veiklos sąnaudų pokytis matomas darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, nusidėvėjimo ir amortizacijos, bei komunalinių paslaugų ir ryšių finansinių ataskaitų straipsniuose, kuris savivaldybės švietimo funkcijos išlaidas 2015 metais sumažintų 444,6 EUR arba 1535,5 tūkst. Lt.

Atlikus 2015 metų švietimo funkcijos išlaidų prognozę galima pateikti vandens, elektros, šilumos sunaudojimo ir darbo užmokesčio normą vienam vaikui, kuris pateiktas 47 paveiksle.

47 pav. Vandens, elektros, šilumos sunaudojimo ir darbo užmokesčio norma vienam vaikui mokykloje - daugiafunkciame centre 2015 metais, norma/vaikui, EUR

Isteigus mokyklą – daugiafunkcij centrą 2015 metais vienam vaikui tenkanti vandens sunaudojimo norma per metus siektų 3,82 EUR, elektros sunaudojimo norma 15,2 EUR vaikui, šilumos sunaudojimo kaina 10,94 EUR vaikui, o darbo užmokestis siektų 74,43 EUR vaikui per metus. Bendras vieno vaiko išlaikymas mokykloje-daugiafunkciame centre kainuotų 104,39 EUR per metus, mėnesio išlaidos siektų 8,70 EUR vaikui. Šios suvartojimo normos vienam vaikui parodo, kad mokyklos – daugiafunkcio centro vieno vaiko išlaikymo išlaidos yra labai mažos.

Atlikus Kauno miesto savivaldybės išlaidų mažinimo tyrimą pateikiamos išvados, kad švietimo funkcijai finansavimas skiriamas iš savivaldybės ir valstybės lėšų, kurių dydis priklauso nuo vaikų skaičiaus ugdymo įstaigose. Ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičius analizuojamu laikotarpiu didėja, o vietų skaičius ugdymo įstaigose didėja nepakankamai. Nuo 2011 metų ikimokyklinę ugdymo įstaigą lankančiam vienam vaikui darželyje tenka 0,99 vietos, nes grupės yra perpildytos, o laukiančiųjų į darželį eilės kasmet auga. Ikimokyklinių vaikų skaičius 2010 – 2014 metais išaugo 1793 vaikais, o ikimokyklinių ugdymo įstaigų tik 2. Mokinio krepšelio dydis ikimokyklinio ugdymo darbo užmokesčiui ir įnašų socialiniam draudimui perskirstyti 2011 – 2014 metais sumažėjo 2,61 mln. Lt. Pritrūkus lėšų įstaigos stengiasi pritraukti papildomą finansavimą iš investicinių šaltinių lėšų, kurie nuo 2010 metų mažėja, išskyrus savivaldybės paskolos lėšas, kurios 2012 – 2014 metais išaugo 2,3 proc.

Ištyrus alternatyvas ir nustatius prielaidas išlaidų mažinimui ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų vietų didinimui atliekamas tyrimas atskleidė tris švietimo išlaidų mažinimo galimybes: naujų vietų kūrimo, komunalinių paslaugų ir darbo užmokesčio mažesnes išlaidas. I alternatyvos atveju būtų išleidžiama vidaus lauko ir išorės įrengimui, bei vidaus įrangai, kurių išlaidos siektų 1 479 695,98, o II alternatyvos atveju išlaidos būtų 1 186 483,39 Lt mažesnės, nes mažiau išlaidų mokesčiams, patalpų įrengimui, vidaus įrangai, lauko sutvarkymui, o pastato išorės darbams išlaidų išvis nebūtų. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose, I alternatyvos atveju, 2014 metais vandens ir elektros, išskyrus šilumos, energijos suvartota daugiau negu 2013 metais, tai 2015 metais būtų sutaupoma komunalinėms paslaugoms 128 758,92 Lt. Lyginant I ir II alternatyvos atveju, turinčio keturias grupes, vidutinį suvartojimą visais atvejais II alternatyva suvartoja ir savo išlaikymui išleidžia mažiau. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose II alternatyvos atveju darbo užmokesčio išlaidoms būtų sutaupoma 237 124,5 Lt, tai yra dvigubai didesnė suma nei išleidžiama I alternatyvos atveju.

Ištyrus alternatyvas pasirenkama II alternatyva – steigti mokyklą – daugiafunkcij centrą, nes I alternatyva – naujo darželio įkūrimas yra nepelninga investicija lyginant su II alternatyva steigiant mokyklą – daugiafunkcij centrą, nes naujo darželio įkūrimas yra brangesnis 1,55 mln. Lt per metus.

IŠVADOS

1. Išanalizavus Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto pajamas galima daryti išvadą, kad savivaldybės pajamos turi tendenciją svyruoti. 2012 – 2013 metais Kauno miesto savivaldybės biudžeto pajamos sumažėjo 3,59 proc. 2014 metais lyginant su 2013 metais planuojamas pajamų padidėjimas 2,17 proc., tačiau pagal patvirtintus duomenis matomas 11,12 proc. padidėjimas. Tam įtakos turėjo geresnis mokesčių surinkimas ir vidutinio bruto darbo užmokesčio didėjimas.

Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto pajamų didžiausią dalį t.y. apie 50 proc. sudaro mokesčiai ir apie 30 proc. dotacijos. Pajamų mokesčiai sudaro apie 24 proc. savivaldybės biudžeto pajamų dalį. Mokestinės pajamos kiekvienais metais turi tendenciją didėti 21 proc., o dotacijos bendroje savivaldybės biudžeto pajamų struktūroje turi tendenciją mažėti 21 proc., nes kasmet dotacijos valstybės funkcijoms atlikti, skirtos iš valstybės biudžeto, mažėja. Didėjančios mokestinės pajamos ir mažėjančios dotacijos rodo gerėjančią situaciją ir savarankiškumą planuojant ir vykdant Kauno miesto savivaldybės biudžetą, tačiau tiek mokestinių pajamų surinkimas, tiek dotacijų skyrimas priklauso nuo juos reglamentuojančių įstatymu ir teisės aktų nustatytos tvarkos.

2. Išanalizavus Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto išlaidas pagal valstybės funkcijų klasifikaciją, galima daryti išvadą, kad prioritetinga sritis yra švietimas, kuriai 2014 metais vidutiniškai skiriama apie 53 proc. išlaidų. Mažiausiai 2012 – 2014 metais biudžeto asignavimų pagal valstybės funkcijų klasifikaciją, t.y. apie 0,07 proc. skiriama gynybos funkcijai.

Išnagrinėjus Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto išlaidų pasiskirstymą pagal programas galima teigti, kad pasiskirstyme pagal programas 2014 metais skiriama virš 30 proc. visų biudžeto lėšų švietimo funkcijai, o lėšų perviršį turėjo dėl nepakankamų planuotų išlaidų, kurias sudarė skola švietimo įstaigų šilumos tiekėjams, socialinei paramai mokėti, už ilgalaikio materialiojo turto einamąjį remontą ir švietimo įstaigų darbo užmokesčiui išlaidas. Švietimo ir kultūros reikalų valdyba, kuri sudaro 33 proc. kaip išlaidų valdytoja 2012 – 2013 metais biudžetinių įstaigų įmokų į savivaldybės biudžetą, skiriamų programoms finansuoti įnešė didžiausią dalį t.y. 67 proc. Išlaidos švietimo funkcijos kasmet didėja, tačiau biudžeto išlaidų vykdymas atliekamas vadovaujantis reglamentuojančiais biudžeto teisės aktais.

2012 – 2014 metais biudžeto išlaidos viršija pajamas ir biudžetas yra nesubalansuotas, nes analizuojamu laikotarpiu deficitas išaugo 77,14 proc., tam įtakos turėjo, kad surenkama per mažai pajamų išlaidoms padengti ir savivaldybė turi skolintis dėl skolos švietimo įstaigoms padengti. Kauno miesto savivaldybė nuolat susiduria su trūkstamu lėšų poreikiu švietimui, kuris turi įtakos vis didėjančiam biudžeto deficitui, kuris 2014 metais planuojama, kad bus 60,06 mln. Lt.

3. Švietimo sistema yra prioritetinga ir valstybės remiama sritis, kuri apima mokymo procesą, kiekvieno žmogaus lavinimą, kompetencijų ugdymą ir saviugdos tobulinimą. Švietimo sistemos

struktūrą sudaro septynios programos iš kurių dvi yra privalomos, tai pradinis ir pagrindinis ugdymas, nes mokymasis Lietuvoje yra privalomas iki 16 metų.

Tikslinga pabrėžti, kad švietimo organizacija nuo verslo organizacijų skiriasi išskirtomis sritimis. Pirmoji apima vadybines sritis, kurioms priklauso kokybės vertinimas ir vadovų veikla, o antroji apima strateginio organizacijos valdymo dedamąsias dalis, tai tikslų formulavimą ir įgyvendinimą, finansinių išteklių valdymą.

4. Švietimo sistemos finansavimas yra sistemingas procesas ir gali būti klasifikuojamas trimis pagrindiniais aspektais. Pirmasis, kai išlaidos susijusios su vieta, kurioje naudojamos išlaidos, tai išlaidos skirtos tiesiogiai švietimo įstaigoms. Antrasis aspektas, kai klasifikuojamos prekės ir paslaugos, kurios yra perkamos ir reikalingos mokymosi reikmėms. Trečiasis, kai išlaidos klasifikuojamos pagal šaltinius, iš kurių finansavimas yra kilęs.

Švietimo sistemos pagrindiniai finansavimo šaltiniai yra valstybės ir savivaldybių biudžetai. Savivaldybė atlieka dvi pagrindines funkcijas švietime, tai sprendimų priėmimo laisvė ir veiklos pobūdis. Savivaldybės sukaupę nuosavų lėšų ir gautų valstybės biudžeto dotacijų didžioji dalis atitenka švietimo funkcijai finansuoti. Valstybės biudžeto dotacijos ir specialiosios tikslinės dotacijos yra skiriamos taikant specializuotas lėšų skaičiavimo metodikas. Didžiausią nepasitenkinimą, planuojant ir skirstant valstybės biudžetą, kelia švietimo įstaigų finansavimas. Lėšos švietimo įstaigos yra skiriamos pagal mokinio krepšelio metodiką.

Didėjantis švietimo finansavimo poreikis, neracionalus ugdymo įstaigų pastatų panaudojimas ir ikimokyklinio ugdymo vaikų skaičiaus didėjimas turėjo įtakos mokyklų – daugafunkčių centrų steigimui, kuris yra reikšmingas trimis aspektais: socialiniu aspektu, tai naujų vietų įstaigose kūrimas, ekonominiu – tai komunalinių mokesčių mažinimas ir finansiniu – tai steigimo išlaidų mažinimas.

5. Švietimo funkcijai finansuoti lėšos yra skiriamos iš savivaldybės ir valstybės lėšų, o papildomą finansavimą įstaigos gali pritraukti iš valstybės investicijų programos, Europos Sąjungos paramos fondo ir valstybės biudžeto dotacijų, tačiau šių investicinių šaltinių lėšos 2010 – 2014 metais mažėja, išskyrus savivaldybės paskolos lėšų, kurios išaugo 2,3 proc. Tačiau švietimo funkcijos finansavimo dydis priklauso nuo vaikų skaičiaus ugdymo įstaigose.

Ikimokyklinių ugdymo įstaigų vietų trūkumas tampa dažnėjančia problema, nes ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičius analizuojamu laikotarpiu išaugo 1793 vaikais, o vietų skaičius ugdymo įstaigose didėja nepakankamai t.y. 2 įstaigomis. Nuo 2011 metų vienam ikimokyklinę ugdymo įstaigą lankančiam vaikui darželyje tenka 0,99 vietos, nes įstaigų grupės perpildytos, o laukiančiųjų į darželį eilės auga. Švietimo funkcijos išlaidų mažinimui ir ikimokyklinio ugdymo paslaugų poreikio problemai spręsti reikia papildomų ikimokyklinio ugdymo įstaigų.

6. Išanalizavus išlaidų mažinimo alternatyvas, kuriant naują darželį ir steigiant mokyklą – daugiafunkcij centrą, galima daryti išvadą, kad naujo darželio įkūrimo kaina būtų 1 186 483,39 Lt

didesnė nei steigiamos mokyklos – daugiafunkcio centro, o komunalinių paslaugų išlaidos naujam darželiui būtų 128 758,92 Lt didesnės per metus, nes mažesnėje įstaigoje vieno vaiko išlaikymo kaina yra didesnė. Įsteigus mokyklą – daugiafunkcij centrą būtų sutaupoma 237 124,49 Lt darbo užmokesčio išlaidų per metus, nei įkuriant naują darželį.

7. Palyginus analizuojamas alternatyvas buvo pasirinkta steigti mokyklą – daugiafunkcij centrą, nes naujo darželio įkūrimas dar labiau padidins švietimo funkcijos išlaidas ir privers savivaldybę skolintis, o steigiant mokyklą – daugiafunkcij centrą būtų sutaupoma 1,55 mln. Lt bendrųjų išlaidų per metus. Taigi, galima teigti, kad sutaupytos lėšos darbo užmokesčiui ir komunalinėms paslaugoms, padengs steigimo išlaidas. Pasirinkus steigti mokyklą – daugiafunkcij centrą būtų panaudojamas savivaldybės turtas, skiriamos mažesnės lėšos į investiciją, kuri turėtų naudą 2015 metų savivaldybės švietimo funkcijos biudžete. Rekomenduojama rinktis naujas ikimokyklinio ugdymo vietas steigiant mokyklą – daugiafunkcij centrą, nes:

- 1) sumažėtų išlaidos įrengimui ir lauko infrastruktūrai, bei būtų panaudoti savivaldybei priklausantys pastatai ir sukurtos 72 ar daugiau naujų ikimokyklinio ugdymo vietų;
- 2) būtų sumažintos išlaidos komunalinių paslaugų išlaidoms, o labiausiai šildymui, nes būtų šildomi esami pastatai, o ne nauji.
- 3) padėtų sumažinti išlaidas darbo užmokesčiui, nes nereiktų kurti viso naujo personalo, o tik papildyti esamą.

NAUDOTA LITERATŪRA

1. Ališauskas R. (2009). Lietuvos švietimas: sėkmės įrodymų paieškos. *Pedagogika*. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, balandžio 28, adresu: <http://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2009~1367169311681/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>. ISSN 1392-0340.
2. Bivainis J., Butkevičius A. (2003). Pinigų studijos. *Ekonomikos teorija ir praktika* [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, gegužės 3, adresu: http://www.lb.lt/bivainis_3.
3. Bučys J. (2009). Daugiafunkčių didmiesčio centrų formavimo bendrieji uždaviniai. *Mokslas – Lietuvos ateitis*. VO. 1, Nr. 2. p. 17-21. ISSN 2029-2341.
4. Civinskas R., Tolvaišis L. (2006). Tarpbiudžetinis lėšų perskirstymas Lietuvoje: instituciniai interesai ir savivaldybių finansinis savarankiškumas. *Kaunas*. Nr. 16. p. 87-99. ISSN 1648-2603.
5. Davulis G. (2006). Lietuvos savivaldybių finansai: struktūra, raida, perspektyvos. Vilnius. 13 p.
6. Education at a Glance. (2011). OECD Indicators. OECD Publishing. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, gegužės 5, adresu: <http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/48631582.pdf> ISBN 978-92-64-11420-3.
7. Jovaiša, L. (2002), *Pedagogikos terminai*. Kaunas: Šviesa.
8. Jucevičienė P. (1994). *Organizacijos elgsena*. Pedagogika.
9. Jucevičius, R. (1998). *Strateginis organizacijų vystymas*. Kaunas: Pasaulio lietuvių kultūros, mokslo ir švietimo centras.
10. Jucevičius, R.; Jucevičienė P.; Janiūnaitė B.; Cibulskas G. (2003). *Mokyklos strategija. Strateginio vystymo vadovas*. Kaunas: Žinių visuomenės institutas.
11. Globaliojo švietimo koncepcija. (2015). [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, balandžio 27, adresu: <http://www.lvjc.lt/uploads/File/GLOBALAUS%20SVIETIMO%20KONCEPCIJA/KONCEPCIJA%20PROJEKTAS.pdf>.
12. Kauno Bernardo Brazdžionio mokykla-daugiafunkcis centras. [Interaktyvus] Peržiūrėta adresu: <http://www.brazdzionis.kaunas.lm.lt/>.
13. Kauno miesto savivaldybės biudžeto duomenys. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, vasario 16, adresu: http://www.lrs.lt/pls/proj/dokpaieska.rezult_l?p_nr=&p_nuo=2010-01-02&p_iki=2015-05-25&p_org=425&p_drus=&p_kalb_id=1&p_title=&p_text=%20biud%FEeto%20vykdymo&p_pub=&p_met=&p_lnr=&p_denr=&p_es=&p_rus=1&p_tid=&p_tkid=&p_t=0&p_tr1=2&p_tr2=2&p_gal=&p_fix=y&p_gov=n.
14. Kauno miesto savivaldybės duomenys. [Interaktyvus] Peržiūrėta adresu: <http://www.kaunas.lt>.

15. Kauno visuomenės sveikatos biuro statistikos duomenys. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, kovo 29, adresu <http://www.kaunovsb.lt/Sveikatos-statistika.html>.
16. Laužikas J. (1993). Pedagoginiai raštai.
17. Lazdynas R. (2005). Savivalda: filosofija, teorija, praktika. Šiauliai: Saulės delta. 279 p. ISBN 99559522-72-0.
18. Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centras. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, gegužės 5, adresu: <http://www.lmnsc.lt/>.
19. Lietuvos Respublikos 2012 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas. Valstybės žinios, 2011.
20. Lietuvos Respublikos 2013 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas. Valstybės žinios, 2012.
21. Lietuvos Respublikos 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas. Valstybės žinios, 2013.
22. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas. Nr. I-430. Aktuali redakcija 2014.04.04. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, kovo 25, adresu:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=468453.
23. Lietuvos Respublikos finansų ministerija. Aktualūs valstybės finansų duomenys. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, vasario 28, adresu: http://www.finmin.lt/web/finmin/aktualus_duomenys.
24. Lietuvos Respublikos Konstitucija. (1992). [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, balandžio 22, adresu: <http://www3.lrs.lt/home/Konstitucija/Konstitucija.htm>.
25. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas Nr. VIII-450. Aktuali redakcija 2015.01.01. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, balandžio 22, adresu:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=493982.
26. Lietuvos Respublikos seimo nutarimas Nr. 149-7630 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausybės programos“. Valstybės žinios, 2012.
27. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, kovo 28, adresu: <https://www.smm.lt/web/lt/>.
28. Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas. Nr. I-1489. Aktuali redakcija 2013.11.01. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, balandžio 2, adresu:
http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=458774.
29. Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatymas. Nr. X-1722. Aktuali redakcija 2008.11.29. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, kovo 12, adresu:
http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=332066.
30. Lietuvos savivaldybių asociacija. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, balandžio 19, adresu:
<http://www.lsa.lt/lt/naujienos/naujienu-archyvas>.

31. Lietuvos standartizuotas švietimo klasifikatorius švietimo programoms pagal lygius klasifikuoti. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2013 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. V-1232. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, gegužės 2, adresu:
<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:vN34BreGVjgJ:www.smm.lt/teisine-informacija/2013-12-13-V-1232%283%29.doc+%&cd=1&hl=lt&ct=clnk&gl=lt>.
32. Lietuvos valstybinė švietimo strategijos analizė 2003–2012 metų. (2013). [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, balandžio 28, adresu: <http://www.smm.lt/veikla/svietimo-istorija/20032012-metu-valstybine-svietimo-strategija-ir-rezultatai>.
33. Lietuvos valstybinė švietimo strategijos analizė 2013–2022 metų. (2013). [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, balandžio 28, adresu:
<https://www.etar.lt/portal/legalAct.html?documentId=b1fb6cc089d911e397b5c02d3197f382>.
34. Merfeldaitė O., Petronienė O. (2009). Universalių daugiafunkcių centrų veiklos galimybės: savivaldybės darbuotojų požiūris. *Pedagogika*. Nr. 96. 129-135 p. ISSN 1392-0340.
35. Pearce, C. L., Manz, C. C., Sims, H. P. (2009). Is Shared leadership the Key to Team Success? *Organizational Dynamics*, 3, p. 234–238.
36. Planning Policy Statement 6: Planning for Town Centres. (2005). London. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, gegužės 1, adresu:
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20120919132719/http://www.communities.gov.uk/documents/planningandbuilding/pdf/147399.pdf>. ISBN 0117539392.
37. Purvaneckienė G. (2005). Švietimo politika ir ikimokyklinio bei priešmokyklinio ugdymo plėtra. *Acta Paedagogica Vilnensia*. 187 p. ISSN 1392–5016.
38. Savivaldybės teisės aktų dokumentų paieška. Informacijos centras. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, vasario 16, adresu: <http://www3.lrs.lt>.
39. Švietimo raidos Lietuvoje įžvalgos. (2013). Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija. Vilnius. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, gegužės 1, adresu:
https://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/687_40dbcd36fe7aaba1746b7a8271f8f004.pdf. ISBN 978-9986-03-0668-5.
40. Universalių daugiafunkcinių centrų (UDC) steigimas ir plėtra. (2008) Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerija. Tyrimo ataskaita. [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, balandžio 29, adresu:
https://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/368_692d56dd8d88fd7d31f098d003b0f578.pdf.
41. Valdymas, atitinkantis vaiko poreikius. Vaiko teisių konvencijos bendrųjų priemonių įgyvendinimas Lietuvoje nacionaliniu ir vietos lygiu. . [Interaktyvus] Peržiūrėta 2015, gegužės 11, adresu: http://www.bevaikunamu.lt/wp-content/uploads/2013/12/Lithuania_lt-web.pdf.
42. Vasiliauskas, A. (2010). Strateginis valdymas. Technologija: Kaunas.

43. Wood K. (2011). Education – The Basics. New York.
44. Želvys, R. (2012). Švietimo organizacijų vadyba. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
45. Jenkins P. G., Kuo Chun-Yan, Harberger C. A. (2011). Cost-benefit analysis for investment decisions, Chapter 8: The economic opportunity cost of capital. p. 30.

PRIEDAI

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto pajamų ir išlaidų analizė

Eil. Nr.	Straipsniai	2012 m.		2013 m.		2014 m.
		Planas	Faktas	Planas	Faktas	Planas
A.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	744.854,30	745.682,50	718.148,30	692.531,60	733.740,00
I.	FINANSAVIMO PAJAMOS	314.465,60	311.804,90	281.930,00	281.902,80	234.081,80
II.	PAGRINDINĖS VEIKLOS KITOS PAJAMOS	430.388,70	433.877,60	436.218,30	410.628,80	499.658,20
II.1.	Mokesčių pajamos	370.038,00	372.845,80	377.574,00	362.904,90	451.781,00
II.1.1.	Pelno ir pajamų	309.758,00	312.518,50	313.263,00	300.441,10	385.302,00
II.1.2.	Prekių ir paslaugų	11.620,00	12.107,80	14.811,00	13.076,00	14.355,00
II.1.3.	Kitų mokesčių	48.660,00	48.219,50	49.500,00	49.387,80	52.124,00
II.2.	Socialinių įmokų pajamos					
II.3.	Pagrindinės veiklos kitos pajamos	60.350,70	61.031,80	58.644,30	47.723,90	47.877,20
B.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	798.355,60	759.414,60	758.019,10	736.766,50	793.806,00
I.	BENDRŲ VALSTYBĖS PASLAUGŲ	107.561,50	105.661,20	74.823,80	71.834,50	102.976,80
II.	GYNYBOS	364,10	357,50	464,50	454,7	529,4
III.	VIEŠOSIOS TVARKOS IR VISUOMENĖS APSAUGOS	27,20	17,30	30,00	26,10	14,90
IV.	EKONOMIKOS	68.898,80	55.151,20	70.088,60	64.859,70	74.444,12
V.	APLINKOS APSAUGOS	9.011,80	7.575,00	5.988,60	7.264,10	8.518,20
VI.	BŪSTO IR KOMUNALINIO ŪKIO	23.743,00	20.024,40	24.277,60	21.743,80	32.250,90
VII.	SVEIKATOS APSAUGOS	4.122,60	3.641,60	3.665,90	4.154,80	4.602,40
VIII.	SĄNAUDOS, SUSIJUSIOS SU POILSIU, KULTŪRA IR RELIGIJA	41.359,20	37.670,30	33.880,40	31.801,50	32.525,18
IX.	ŠVIETIMO	408.666,50	398.563,70	416.759,00	406.181,00	413.417,30
X.	SOCIALINĖS APSAUGOS	134.387,90	130.539,40	127.680,80	128.086,40	124.526,80
	Kitoms savivaldybėms perduoti	213,00	213,00	359,90	359,90	
C.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	-53.501,30	-13.732,10	-39.870,80	-44.234,90	-60.066,00

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto planuojamų veiklos rezultatų horizontali analizė

Eil. Nr.	Straipsniai	2012 m.	2013 m.	2014 m.	Pasikeitimai (+/-)		Pasikeitimai proc.	
					2013-2012	2014-2013	2013-2012	2014-2013
A.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	744.854,30	718.148,30	733.740,00	-26.706,00	15.591,70	-3,59	2,17
I.	FINANSAVIMO PAJAMOS	314.465,60	281.930,00	234.081,80	-32.535,60	-47.848,20	-10,35	-16,97
II.	PAGRINDINĖS VEIKLOS KITOS PAJAMOS	430.388,70	436.218,30	499.658,20	5.829,60	63.439,90	1,35	14,54
II.1.	Mokesčių pajamos	370.038,00	377.574,00	451.781,00	7.536,00	74.207,00	2,04	19,65
II.1.1.	Pelno ir pajamų	309.758,00	313.263,00	385.302,00	3.505,00	72.039,00	1,13	23,00
II.1.2.	Prekių ir paslaugų	11.620,00	14.811,00	14.355,00	3.191,00	-456,00	27,46	-3,08
II.1.3.	Kitų mokesčių	48.660,00	49.500,00	52.124,00	840,00	2.624,00	1,73	5,30
II.2.	Socialinių įmokų pajamos							
II.3.	Pagrindinės veiklos kitos pajamos	60.350,70	58.644,30	47.877,20	-1.706,40	-10.767,10	-2,83	-18,36
B.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	798.355,60	758.019,10	793.806,00	-40.336,50	35.786,90	-5,05	4,72
I.	BENDRŲ VALSTYBĖS PASLAUGŲ	107.561,50	74.823,80	102.976,80	-32.737,70	28.153,00	-30,44	37,63
II.	GYNYBOS	364,10	464,50	529,4	100,40	64,90	0,00	13,97
III.	VIEŠOSIOS TVARKOS IR VISUOMENĖS APSAUGOS	27,20	30,00	14,90	2,80	-15,10	10,29	-50,33
IV.	EKONOMIKOS	68.898,80	70.088,60	74.444,12	1.189,80	4.355,52	1,73	6,21
V.	APLINKOS APSAUGOS	9.011,80	5.988,60	8.518,20	-3.023,20	2.529,60	-33,55	42,24
VI.	BŪSTO IR KOMUNALINIO ŪKIO	23.743,00	24.277,60	32.250,90	534,60	7.973,30	2,25	32,84
VII.	SVEIKATOS APSAUGOS	4.122,60	3.665,90	4.602,40	-456,70	936,50	-11,08	25,55
VIII.	SĄNAUDOS, SUSIJUSIOS SU POILSIU, KULTŪRA IR RELIGIJA	41.359,20	33.880,40	32.525,18	-7.478,80	-1.355,22	-18,08	-4,00
IX.	ŠVIETIMO	408.666,50	416.759,00	413.417,30	8.092,50	-3.341,70	1,98	-0,80
X.	SOCIALINĖS APSAUGOS	134.387,90	127.680,80	124.526,80	-6.707,10	-3.154,00	-4,99	-2,47
	Kitoms savivaldybėms perduoti	213,00	359,90		146,90	-359,90	68,97	-100,00
C.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	-53.501,30	-39.870,80	-60.066,00	13.630,50	-20.195,20	-25,48	50,65

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto įvykdytų veiklos rezultatų horizontali analizė

Eil. Nr.	Straipsniai	2012 m.	2013 m.	Pasikeitimai (+/-)	Pasikeitimai proc.
				2013-2012	2014-2013
A.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	745.682,50	692.531,60	-53.150,90	-7,13
I.	FINANSAVIMO PAJAMOS	311.804,90	281.902,80	-29.902,10	-9,59
II.	PAGRINDINĖS VEIKLOS KITOS PAJAMOS	433.877,60	410.628,80	-23.248,80	-5,36
II.1.	Mokesčių pajamos	372.845,80	362.904,90	-9.940,90	-2,67
II.1.1.	Pelno ir pajamų	312.518,50	300.441,10	-12.077,40	-3,86
II.1.2.	Prekių ir paslaugų	12.107,80	13.076,00	968,20	8,00
II.1.3.	Kitų mokesčių	48.219,50	49.387,80	1.168,30	2,42
II.2.	Socialinių įmokų pajamos				
II.3.	Pagrindinės veiklos kitos pajamos	61.031,80	47.723,90	-13.307,90	-21,80
B.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	759.414,60	736.766,50	-22.648,10	-2,98
I.	BENDRŲ VALSTYBĖS PASLAUGŲ	105.661,20	71.834,50	-33.826,70	-32,01
II.	GYNYBOS	357,50	454,7	97,20	0,00
III.	VIEŠOSIOS TVARKOS IR VISUOMENĖS APSAUGOS	17,30	26,10	8,80	50,87
IV.	EKONOMIKOS	55.151,20	64.859,70	9.708,50	17,60
V.	APLINKOS APSAUGOS	7.575,00	7.264,10	-310,90	-4,10
VI.	BŪSTO IR KOMUNALINIO ŪKIO	20.024,40	21.743,80	1.719,40	8,59
VII.	SVEIKATOS APSAUGOS	3.641,60	4.154,80	513,20	14,09
VIII.	SĄNAUDOS, SUSIJUSIOS SU POILSIU, KULTŪRA IR RELIGIJA	37.670,30	31.801,50	-5.868,80	-15,58
IX.	ŠVIETIMO	398.563,70	406.181,00	7.617,30	1,91
X.	SOCIALINĖS APSAUGOS	130.539,40	128.086,40	-2.453,00	-1,88
	Kitoms savivaldybėms perduoti	213,00	359,90	146,90	68,97
C.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	-13.732,10	-44.234,90	-30.502,80	222,13

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto vykdymo veiklos rezultatų analizė

Eil. Nr.	Straipsniai	2012 m.		Proc.	2013 m.		Proc.	2014 m.
		Planas	Faktas	Vykdymas	Planas	Faktas	Vykdymas	Planas
A.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	744.854,30	745.682,50	100,11	718.148,30	692.531,60	96,43	733.740,00
I.	FINANSAVIMO PAJAMOS	314.465,60	311.804,90	99,15	281.930,00	281.902,80	99,99	234.081,80
II.	PAGRINDINĖS VEIKLOS KITOS PAJAMOS	430.388,70	433.877,60	100,81	436.218,30	410.628,80	94,13	499.658,20
II.1.	Mokesčių pajamos	370.038,00	372.845,80	100,76	377.574,00	362.904,90	96,11	451.781,00
II.1.1.	Pelno ir pajamų	309.758,00	312.518,50	100,89	313.263,00	300.441,10	95,91	385.302,00
II.1.2.	Prekių ir paslaugų	11.620,00	12.107,80	104,20	14.811,00	13.076,00	88,29	14.355,00
II.1.3.	Kitų mokesčių	48.660,00	48.219,50	99,09	49.500,00	49.387,80	99,77	52.124,00
II.2.	Socialinių įmokų pajamos							
II.3.	Pagrindinės veiklos kitos pajamos	60.350,70	61.031,80	101,13	58.644,30	47.723,90	81,38	47.877,20
B.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	798.355,60	759.414,60	95,12	758.019,10	736.766,50	97,20	793.806,00
I.	BENDRŲ VALSTYBĖS PASLAUGŲ	107.561,50	105.661,20	98,23	74.823,80	71.834,50	96,00	102.976,80
II.	GYNYBOS	364,10	357,50	98,19	464,50	454,7	97,89	529,4
III.	VIEŠOSIOS TVARKOS IR VISUOMENĖS APSAUGOS	27,20	17,30	63,60	30,00	26,10	87,00	14,90
IV.	EKONOMIKOS	68.898,80	55.151,20	80,05	70.088,60	64.859,70	92,54	74.444,12
V.	APLINKOS APSAUGOS	9.011,80	7.575,00	84,06	5.988,60	7.264,10	121,30	8.518,20
VI.	BŪSTO IR KOMUNALINIO ŪKIO	23.743,00	20.024,40	84,34	24.277,60	21.743,80	89,56	32.250,90
VII.	SVEIKATOS APSAUGOS	4.122,60	3.641,60	88,33	3.665,90	4.154,80	113,34	4.602,40
VIII.	SĄNAUDOS, SUSIJUSIOS SU POILSIU, KULTŪRA IR RELIGIJA	41.359,20	37.670,30	91,08	33.880,40	31.801,50	93,86	32.525,18
IX.	ŠVIETIMO	408.666,50	398.563,70	97,53	416.759,00	406.181,00	97,46	413.417,30
X.	SOCIALINĖS APSAUGOS	134.387,90	130.539,40	97,14	127.680,80	128.086,40	100,32	124.526,80
	Kitoms savivaldybėms perduoti	213,00	213,00	100,00	359,90	359,90	100,00	
C.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	-53.501,30	-13.732,10	25,67	-39.870,80	-44.234,90	110,95	-60.066,00

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto pajamų paskirstymo
horizontali analizė

Eil. Nr.	Pajamos	2012 m.	2013 m.	2014 m.	Pasikeitimai (+/-)		Pasikeitimai proc.	
					2013- 2013	2014- 2013	2013- 2013	2014- 2013
1.	MOKESČIAI	372.845,8	362.904,9	451.781,0	-9.940,90	88.876,10	-2,67	19,65
2.	Gyventojų pajamų mokestis	312.518,5	300.441,1	385.302,0	-12.077,40	84.860,90	-3,86	23,00
3.	Turto mokesčiai	48.219,50	49.387,80	52.124,00	1.168,30	2.736,20	2,42	5,30
4.	Žemės mokestis	4.162,00	3.265,30	5.574,00	-896,70	2.308,70	-21,54	11,48
5.	Paveldimo turto mokestis	679,40	503,10	550,00	-176,30	46,90	-25,95	10,00
6.	Nekilnojamojo turto mokestis	43.378,10	45.619,40	46.000,00	2.241,30	380,60	5,17	4,55
7.	Prekių ir paslaugų mokesčiai	12.107,80	13.076,00	14.355,00	968,20	1.279,00	8,00	-3,08
8.	Mokesčiai už aplinkos teršimą	2.084,50	2.121,30	2.100,00	36,80	-21,30	1,77	0,00
9.	Rinkliavos	10.023,30	10.954,70	12.255,00	931,40	1.300,30	9,29	-3,59
10.	KITOS PAJAMOS	57.181,20	43.652,80	45.827,20	-13.528,40	2.174,40	-23,66	-17,83
11.	Turto pajamos	25.015,10	10.650,20	10.330,00	-14.364,90	-320,20	-57,42	-35,64
12.	Dividendai	14.217,20	53,30		-14.163,90	-53,30	0,00	-100,00
13.	Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius	10.259,60	10.243,90	10.000,00	-15,70	-243,90	-0,15	-10,87
14.	Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	538,30	353	330,00	-185,30	-23,00	-34,42	0,00
15.	Pajamos už prekes ir paslaugas	28.873,30	32.070,10	33.947,20	3.196,80	1.877,10	11,07	-10,29
16.	Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	731,10	672,70	550,00	-58,40	-122,70	-7,99	-21,43
17.	Kitos neišvardytos pajamos	2.561,70	259,80	1.000,00	-2.301,90	740,20	-89,86	-15,09
18.	MATERIALIOJO IR NEMATERIALIOJO TURTO REALIZAVIMO PAJAMOS	3.850,60	4.071,10	2.050,00	220,50	-2.021,10	5,73	-28,67
19.	Žemė	3.067,70	3.526,50	2.050,00	458,80	-1.476,50	14,96	-18,00
20.	Kito ilgalaikio turto realizavimo pajamos	770,70	519,40		-251,30	-519,40	-32,61	-100,00
21.	Atsargų realizavimo pajamos	12,20	25,20		13,00	-25,20	106,56	-100,00
22.	IŠ VISO	433.877,6	410.628,8	499.658,2	-23.248,80	89.029,40	-5,36	14,54
23.	SPECIALI TIKSLINĖ DOTACIJA	296.326,4	281.583,4	234.081,8	-14.743,00	-47.501,60	-4,98	-16,88
24.	Aglomeracijų strateginiams triukšmo žemėlapiams parengti	108,40			-108,40	0,00	-100,00	0,00
25.	Iš apskričių perduotoms įstaigoms išlaikyti	10.098,50	9.460,20	6.289,60	-638,30	-3.170,60	-6,32	-33,52
26.	Mokinio krepšeliui finansuoti	195.262,5	190.436,2	191.602,0	-4.826,30	1.165,80	-2,47	0,51
27.	Savivaldybės mokykloms (klasėms), skirtoms mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, išlaikyti		413,30	434,10	413,30	20,80		5,03
28.	Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	82.728,80	77.702,70	34.326,10	-5.026,10	-43.376,60	-6,08	-55,93
29.	Valstybės investicijų programoje numatytoms kapitalo investicijoms finansuoti	6.760,80	1.597,50	1.430,00	-5.163,30	-167,50	-76,37	-10,51
30.	Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	1.367,40	1.619,80		252,40	-1.619,80	18,46	-100,00
31.	Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos, kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos		353,70		353,70	-353,70		
32.	IŠ VISO MOKESČIŲ, DOTACIJŲ, PAJAMŲ IR SANDORIŲ	730.204,0	692.212,2	733.740	-37.991,80	41.527,80	-5,20	2,22
33.	Apyvartos lėšos	15.171,70	46.395,20	60.066,20	31.223,50	13.671,00	205,80	50,65
34.	Įmokėtų į Savivaldybės biudžetą, bet nepanaudotų biudžetinių įstaigų pajamų lėšų likučiams grąžinti	7.713,30			-7.713,30	0,00	-100,00	0,00
35.	Biudžeto lėšų stygiui dengti (skolintos lėšos)	7.458,40	46.395,20	60.066,20	38.936,80	13.671,00	522,05	50,65
36.	Iš kitų savivaldybių gautos mokinio krepšelio lėšos	306,80	319,40		12,60	-319,40	4,11	
37.	IŠ VISO	745.682,5	738.926,8	793.806,2	-6.755,70	54.879,40	-0,91	4,72

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto pajamų paskirstymo vertikali analizė

Eil. Nr.	Pajamos	2012 m.		2013 m.		2013-2012 m.	2014 m.		2014-2013 m.
		Vykdymas	Proc.	Vykdymas	Proc.	Proc.	Planas	Proc.	Proc.
1.	MOKESČIAI	372.845,80	51,06	362.904,90	52,43	1,37	451.781,00	61,57	9,15
2.	Gyventojų pajamų mokestis	312.518,50		300.441,10			385.302,00		
3.	Turto mokesčiai	48.219,50		49.387,80			52.124,00		
4.	Žemės mokestis	4.162,00		3.265,30			5.574,00		
5.	Paveldimo turto mokestis	679,40		503,10			550,00		
6.	Nekilnojamojo turto mokestis	43.378,10		45.619,40			46.000,00		
7.	Prekių ir paslaugų mokesčiai	12.107,80		13.076,00			14.355,00		
8.	Mokesčiai už aplinkos teršimą	2.084,50		2.121,30			2.100,00		
9.	Rinkliavos	10.023,30		10.954,70			12.255,00		
10.	KITOS PAJAMOS	57.181,20	7,83	43.652,80	6,31	-1,52	45.827,20	6,25	-0,06
11.	Turto pajamos	25.015,10		10.650,20			10.330,00		
12.	Dividendai	14.217,20		53,30					
13.	Nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandens telkinius	10.259,60		10.243,90			10.000,00		
14.	Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	538,30		353			330,00		
15.	Pajamos už prekes ir paslaugas	28.873,30		32.070,10			33.947,20		
16.	Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	731,10		672,70			550,00		
17.	Kitos neišvardytos pajamos	2.561,70		259,80			1.000,00		
18.	MATERIALIOJO IR NEMATERIALIOJO TURTO REALIZAVIMO PAJAMOS	3.850,60	0,52	4.071,10	0,55	0,03	2.050,00	0,26	-0,29
19.	Žemė	3.067,70		3.526,50			2.050,00		
20.	Kito ilgalaikio turto realizavimo pajamos	770,70		519,40					
21.	Atsargų realizavimo pajamos	12,20		25,20					
22.	IŠ VISO	433.877,60		410.628,80			499.658,20		
23.	SPECIALI TIKSLINĖ DOTACIJA	296.326,40	40,58	281.583,40	40,68	0,10	234.081,80	31,90	-8,78
24.	Aglomeracijų strateginiams triukšmo žemėlapiams parengti	108,40							
25.	Iš apskričių perduotoms įstaigoms išlaikyti	10.098,50		9.460,20			6.289,60		
26.	Mokinio krepšeliui finansuoti	195.262,50		190.436,20			191.602,00		
27.	Savivaldybės mokykloms (klasėms), skirtoms mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, išlaikyti			413,30			434,10		
28.	Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti	82.728,80		77.702,70			34.326,10		
29.	Valstybės investicijų programoje numatytoms kapitalo investicijoms finansuoti	6.760,80		1.597,50			1.430,00		
30.	Kitos dotacijos ir lėšos iš kitų valdymo lygių	1.367,40		1.619,80					
31.	Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos, kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos			353,70					
32.	IŠ VISO MOKESČIŲ, DOTACIJŲ, PAJAMŲ IR SANDORIŲ	730.204,00	99,99	692.212,20	99,99		733.740,00	99,98	

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto mokestinių pajamų paskirstymo vertikali analizė

Eil. Nr.	Pajamos	2012 m.		2013 m.		2013-2012 m.	2014 m.		2014-2013 m.
		Vykdymas	Proc.	Vykdymas	Proc.	Proc.	Planas	Proc.	Proc.
1.	MOKESČIAI	372.845,80	100,00	362.904,90	100,00		451.781,00	100,00	
2.	Gyventojų pajamų mokestis	312.518,50	83,82	300.441,10	82,79	-1,03	385.302,00	85,29	2,50
3.	Turto mokesčiai	48.219,50	12,93	49.387,80	13,61	0,68	52.124,00	11,54	-2,07
4.	Žemės mokestis	4.162,00		3.265,30			5.574,00		
5.	Paveldimo turto mokestis	679,40		503,10			550,00		
6.	Nekilnojamojo turto mokestis	43.378,10		45.619,40			46.000,00		
7.	Prekių ir paslaugų mokesčiai	12.107,80	3,25	13.076,00	3,60	0,35	14.355,00	3,18	-0,42
8.	Mokesčiai už aplinkos teršimą	2.084,50		2.121,30			2.100,00		
9.	Rinkliavos	10.023,30		10.954,70			12.255,00		

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto išlaidų pagal funkcijas vertikali analizė

Eil. Nr.	Straipsniai	2012 m.		2013 m.		2013-2012 m.	2014 m.		2014-2013 m.
		Vykdymas	Proc.	Vykdymas	Proc.	Proc.	Planas	Proc.	Proc.
B.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	759.414,60	100,00	736.766,50	100,00		793.806,00	100,00	
I.	BENDRŲ VALSTYBĖS PASLAUGŲ	105.661,20	13,91	71.834,50	9,75	-4,16	102.976,80	12,97	3,22
II.	GYNYBOS	357,50	0,05	454,7	0,06	0,01	529,4	0,07	0,00
III.	VIEŠOSIOS TVARKOS IR VISUOMENĖS APSAUGOS	17,30	0,00	26,10	0,00	0,00	14,90	0,00	0,00
IV.	EKONOMIKOS	55.151,20	7,26	64.859,70	8,80	1,54	74.444,12	9,38	0,57
V.	APLINKOS APSAUGOS	7.575,00	1,00	7.264,10	0,99	-0,01	8.518,20	1,07	0,09
VI.	BŪSTO IR KOMUNALINIO ŪKIO	20.024,40	2,64	21.743,80	2,95	0,31	32.250,90	4,06	1,11
VII.	SVEIKATOS APSAUGOS	3.641,60	0,48	4.154,80	0,56	0,08	4.602,40	0,58	0,02
VIII.	SĄNAUDOS, SUSIJUSIOS SU POILSIU, KULTŪRA IR RELIGIJA	37.670,30	4,96	31.801,50	4,32	-0,64	32.525,18	4,10	-0,22
IX.	ŠVIETIMO	398.563,70	52,48	406.181,00	55,13	2,65	413.417,30	52,08	-3,05
X.	SOCIALINĖS APSAUGOS	130.539,40	17,19	128.086,40	17,38	0,20	124.526,80	15,69	-1,70
XI.	Kitoms savivaldybėms perduoti	213,00	0,03	359,90	0,05	0,02		0,00	-0,05
C.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	-13.732,10		-44.234,90			-60.066,00		

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 – 2014 metų biudžeto veiklos rezultatų horizontali analizė

Eil. Nr.	Straipsniai	2012 m.	2013 m.	2014 m.	Pasikeitimai (+/-)		Pasikeitimai proc.	
					2013-2012	2014-2013	2013-2012	2014-2013
A.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PAJAMOS	745.682,50	692.531,60	733.740,00	-53.150,90	41.208,40	-7,13	5,95
I.	FINANSAVIMO PAJAMOS	311.804,90	281.902,80	234.081,80	-29.902,10	-47.821,00	-9,59	-16,96
II.	PAGRINDINĖS VEIKLOS KITOS PAJAMOS	433.877,60	410.628,80	499.658,20	-23.248,80	89.029,40	-5,36	21,68
II.1.	Mokesčių pajamos	372.845,80	362.904,90	451.781,00	-9.940,90	88.876,10	-2,67	24,49
II.1.1.	Pelno ir pajamų	312.518,50	300.441,10	385.302,00	-12.077,40	84.860,90	-3,86	28,25
II.1.2.	Prekių ir paslaugų	12.107,80	13.076,00	14.355,00	968,20	1.279,00	8,00	9,78
II.1.3.	Kitų mokesčių	48.219,50	49.387,80	52.124,00	1.168,30	2.736,20	2,42	5,54
II.2.	Socialinių įmokų pajamos							
II.3.	Pagrindinės veiklos kitos pajamos	61.031,80	47.723,90	47.877,20	-13.307,90	153,30	-21,80	0,32
B.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	759.414,60	736.766,50	793.806,00	-22.648,10	57.039,50	-2,98	7,74
I.	BENDRŲ VALSTYBĖS PASLAUGŲ	105.661,20	71.834,50	102.976,80	-33.826,70	31.142,30	-32,01	43,35
II.	GYNYBOS	357,50	454,7	529,4	97,20	74,70	0,00	16,43
III.	VIEŠOSIOS TVARKOS IR VISUOMENĖS APSAUGOS	17,30	26,10	14,90	8,80	-11,20	50,87	-42,91
IV.	EKONOMIKOS	55.151,20	64.859,70	74.444,12	9.708,50	9.584,42	17,60	14,78
V.	APLINKOS APSAUGOS	7.575,00	7.264,10	8.518,20	-310,90	1.254,10	-4,10	17,26
VI.	BŪSTO IR KOMUNALINIO ŪKIO	20.024,40	21.743,80	32.250,90	1.719,40	10.507,10	8,59	48,32
VII.	SVEIKATOS APSAUGOS	3.641,60	4.154,80	4.602,40	513,20	447,60	14,09	10,77
VIII.	SĄNAUDOS, SUSIJUSIOS SU POILSIU, KULTŪRA IR RELIGIJA	37.670,30	31.801,50	32.525,18	-5.868,80	723,68	-15,58	2,28
IX.	ŠVIETIMO	398.563,70	406.181,00	413.417,30	7.617,30	7.236,30	1,91	1,78
X.	SOCIALINĖS APSAUGOS	130.539,40	128.086,40	124.526,80	-2.453,00	-3.559,60	-1,88	-2,78
	Kitoms savivaldybėms perduoti	213,00	359,90		146,90	-359,90	68,97	-100,00
C.	PAGRINDINĖS VEIKLOS PERVIRŠIS AR DEFICITAS	-13.732,10	-44.234,90	-60.066,00	-30.502,80	-15.831,10	222,13	35,79

Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto išlaidų pagal funkcijas priklausančio nuo darbo užmokesčio horizontali analizė

Segmentai	2012 m.	2013 m.	2014 m.	Pasikeitimai (+/-)		Pasikeitimai proc.	
				2013-2012 m.	2014-2013 m.	2013-2012 m.	2014-2013 m.
Bendros valstybės paslaugos	22.285,36	25.870,29	28.341,29	3.584,93	2.471,00	16,09%	9,55%
Sveikatos apsauga	131.829,14	78.237,96	78.251,96	-53.591,18	14,00	-40,65%	0,02%
Švietimas	303.200,10	305.815,00	306.182,08	2.614,90	367,08	0,86%	0,12%
Socialinė apsauga	13.905,87	14.637,74	15.685,94	731,87	1.048,20	5,26%	7,16%
Poilsis, kultūra ir religija	27.051,88	27.393,45	27.861,55	341,57	468,10	1,26%	1,71%

Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto išlaidų švietimo funkcijai horizontali analizė

Eil. nr.	Finansinių ataskaitų straipsniai	2012 m.	2013 m.	2014 m.	Pasikeitimai (+/-)		Pasikeitimai proc.	
					2013-2012	2014-2013	2013-2012	2014-2013
1.	PAGRINDINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS	398.563,7	406.181,0	413.417,4	7.617,3	7.236,4	1,9	1,8
1.1.	Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo	303.200,1	305.815,0	306.182,1	2.614,9	367,1	0,9	0,1
1.2.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos	12.793,9	27.082,0	20.852,6	14.288,1	-6.229,4	111,7	-23,0
1.3.	Komunalinių paslaugų ir ryšių	31.454,2	29.673,2	30.454,6	-1.781,0	781,4	-5,7	2,6
1.4.	Komandiruočių	493,5	399,2	242,1	-94,2	-157,1	-19,1	-39,4
1.5.	Transporto	831,6	811,3	894,4	-20,4	83,1	-2,4	10,2
1.6.	Kvalifikacijos kėlimo	756,2	668,9	735,2	-87,3	66,3	-11,5	-267,9
1.7.	Paprastojo remonto ir eksploatavimo	2.664,3	4.476,1	2.684,3	1.811,8	-1.791,8	68,0	266,0
1.8.	Nuvertėjimo ir nurašytų sumų	13.595,0	743,3	12.648,8	-12.851,7	11.905,5	-94,5	1.601,7
1.9.	Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	19.939,7	26.333,0	27.628,7	6.393,2	1.295,8	32,1	4,9
1.10.	Socialinių išmokų	2.168,5	1.461,2	2.178,1	-707,3	716,8	-32,6	49,1
1.11.	Nuomos	31,5	5,2	70,0	-26,3	64,8	0,0	1.238,4
1.12.	Finansavimo	0,0	43,4	0,0	43,4	-43,4	0,0	-100,0
1.13.	Kitų paslaugų	9.973,4	8.118,3	8.184,7	-1.855,1	66,4	-18,6	0,8
1.14.	Kitos	662,0	551,0	662,0	-111,0	111,0	-16,8	20,1

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2012 metų biudžeto išlaidų pagal programas analizė

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų valdytojo pavadinimas	Iš viso	iš jų		
				išlaidoms		turtui įsigyti
				iš viso	darbo užmokesčiui	
1	Miesto plėtros ir verslo skatinimo programa		2423,6	1136	0	1287,6
		Savivaldybės administracija	2136,8	1013,5		1123,3
		Švietimo ir kultūros reikalų valdyba	286,8	122,5		164,3
2	Miesto įvairzdžio kūrimo ir turizmo programa		3886,4	3886,4	0	0
		Savivaldybės administracija	3886,4	3886,4		
3	Socialinių paslaugų ir kitos paramos teikimo programa		67148,1	66973,3	6326,8	174,8
		Savivaldybės administracija	64107,7	63932,9	6326,8	174,8
		Švietimo ir kultūros reikalų valdyba	3040,4	3040,4		
4	Švietimo ir ugdymo programa		170142,5	169734,3	91157,4	408,2
		Savivaldybės administracija	220	220		
		Švietimo ir kultūros reikalų valdyba	169922,5	169514,3	91157,4	408,2
5	Kultūros programa		16319,4	16273,9	7498,6	45,5
		Savivaldybės administracija	3188,2	3188,2		
		Švietimo ir kultūros reikalų valdyba	13131,2	13085,7	7498,6	45,5
6	Sporto programa		27161,3	27032,6	11016	128,7
		Kūno kultūros ir sporto skyrius	27114,4	26985,7	11016	128,7
		Savivaldybės administracija	46,9	46,9		
7	Sveikatos apsaugos programa		2925,6	2467,9	1386	457,7
		Savivaldybės administracija	2925,6	2467,9	1386	457,7
8	Teritorijų planavimo programa		2533,1	258,7	0	2274,4
		Savivaldybės administracija	2533,1	258,7		2274,4
9	Miesto aplinkos tvarkymo programa		27601,2	27510,2	0	91
		Savivaldybės administracija	27601,2	27510,2		91
10	Statinių projektų rengimo ir įgyvendinimo programa		17893,7	3528,6	0	14365,1
		Savivaldybės administracija	12377,6	3528,6		8849
		Švietimo ir kultūros reikalų valdyba	5516,1			5516,1
11	Miesto susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros projektų rengimo ir įgyvendinimo programa		23866,2	6542,3	0	17323,9
		Savivaldybės administracija	23866,2	6542,3		17323,9
12	Aplinkos apsaugos programa		3153,6	2658,9	0	494,7
		Savivaldybės administracija	3153,6	2658,9		494,7
13	Informacinių sistemų diegimo ir tobulinimo programa		934,6	796	0	138,6
		Savivaldybės administracija	885,5	796		89,5
		Švietimo ir kultūros reikalų valdyba	49,1			49,1
14	Savivaldybės veiklos programa		111213,2	46012,8	23213,5	65200,4
		Savivaldybės administracija	111213,2	46012,8	23213,5	65200,4
15	Valstybinių funkcijų vykdymo programa		278085,1	277307,1	146773,8	778
		Savivaldybės administracija	82728,8	82728,8	3749,4	
		Švietimo ir kultūros reikalų valdyba	195356,3	194578,3	143024,4	778
Bendrosios dotacijos kompensacija, grąžinama valstybės biudžetui		Savivaldybės administracija	3914	3914		
Kitoms savivaldybėms perduotos mokinio krepšelio lėšos		Savivaldybės administracija	213	213		
	Iš viso		759414,60	656246,00	287372,10	103168,60

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2013 metų biudžeto išlaidų pagal programas analizė

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų valdytojo pavadinimas	Iš viso	iš jų		
				išlaidoms		turtui įsigyti
				iš viso	darbo užmokesčiui	
1	Miesto darnaus vystymosi programa		4189,4	1644,2	251,1	2545,2
		Savivaldybės administracija	3918,9	1569,3	251,1	2349,6
		Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba	270,5	74,9		195,6
2	Investicijų programa		52366,5	25380,3	0	26986,2
		Kūno kultūros ir sporto skyrius	200			200
		Savivaldybės administracija	46697,4	25380,3		21317,1
		Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba	5469,1			5469,1
3	Viešųjų paslaugų teikimo programa		68705	68493,7	35	211,3
		Kūno kultūros ir sporto skyrius	919,4	919,4		
		Savivaldybės administracija	65096,5	64885,2	35	211,3
		Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba	2689,1	2689,1		
4	Savivaldybės finansuojamų įstaigų veiklos programa		230385	229316,2	124524	1068,8
		Kūno kultūros ir sporto skyrius	21879,7	21589,3	12289,9	290,4
		Savivaldybės administracija	14525,7	14260,2	8609,4	265,5
		Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba	193979,6	193466,7	103624,7	512,9
		Švietimui	188097,9	188097,9		
5	Miesto aplinkos kokybės gerinimo programa		30600	30301,6	0	298,4
		Savivaldybės administracija	30600	30301,6		298,4
6	Savivaldybės veiklos programa		82062,1	46798,8	25577,3	35263,3
		Savivaldybės administracija	82062,1	46798,8	25577,3	35263,3
7	Valstybinių funkcijų vykdymo programa		268098,6	267403,9	145576	694,7
		Savivaldybės administracija	77702,9	77702,9	4270,4	
		Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba	190395,7	189701	141305,6	694,7
Kitoms savivaldybėms perduotos mokinio krepšelio lėšos			359,9	359,9		
	Iš viso		736766,50	669698,60	295928,40	67067,90

Kauno miesto savivaldybės patvirtinto 2014 metų biudžeto išlaidų pagal programas analizė

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų valdytojo pavadinimas	Iš viso	iš jų		
				išlaidoms		turtui įsigyti
				iš viso	darbo užmokesčiui	
1	Miesto darnaus vystymosi programa		5631,5	2593,5	316,8	3038
		Savivaldybės administracija	4988,5	2558,5	316,8	2430
		Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba	643	35		608
2	Investicijų programa		69707,5	18247,5	0	51460
		Kūno kultūros ir sporto skyrius	1200			1200
		Savivaldybės administracija	60900,3	18247,5		42652,8
		Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba	7607,2			7607,2
3	Viešųjų paslaugų teikimo programa		106839,1	106809,1	0	30
		Kūno kultūros ir sporto skyrius	1152,9	1152,9		
		Savivaldybės administracija	103024,2	102994,2		30
		Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba	2662	2662		
4	Savivaldybės finansuojamų įstaigų veiklos programa		236448	235038,7	121143,2	1409,3
		Kūno kultūros ir sporto skyrius	25108,7	24723,6	13101,5	385,1
		Savivaldybės administracija	13226,3	13043,3	7458,9	183
		Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba	198113	197271,8	100582,8	841,2
		Švietimui	212100,00	212100,00		
5	Miesto aplinkos kokybės gerinimo programa		34383,90	34015,30	48,00	368,60
		Kūno kultūros ir sporto skyrius	24,00	24,00		
		Savivaldybės administracija	34359,90	33991,30	48,00	368,60
6	Savivaldybės veiklos programa		114668,1	60560,5	30966,8	54107,6
		Savivaldybės administracija	114668,1	60560,5	30966,8	54107,6
7	Valstybinių funkcijų vykdymo programa		225928,1	225918,1	147645,4	10
		Savivaldybės administracija	34326,1	34326,1	5445,4	
		Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdyba	191602	191592	142200	10
Kitoms savivaldybėms perduotos mokinio krepšelio lėšos			200	200		
	Iš viso		793806,20	683382,70	300120,20	110423,50

Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžetinių įstaigų pajamų įmokos į savivaldybės biudžetą, skiriamos programoms finansuoti horizontali analizė

Asignavimų valdytojas	2012 m.	2013 m.	2014 m.	Pasikeitimai (+/-)		Pasikeitimai proc.	
				2013-2012 m.	2014-2013 m.	2013-2012 m.	2014-2013 m.
Kūno kultūros ir sporto skyrius	1.646,90	2.789,70	1.200,00	1.142,80	-1.589,70	69,39%	-56,98%
Savivaldybės administracija	7.830,90	7.935,20	54.436,00	104,30	46.500,80	1,33%	586,01%
Švietimo ir kultūros reikalų valdyba	19.314,80	21.185,20	4.430,20	1.870,40	-16.755,00	9,68%	-79,09%
Iš viso	28.792,60	31.910,10	60.066,20	3.117,50	28.156,10	10,83%	88,24%

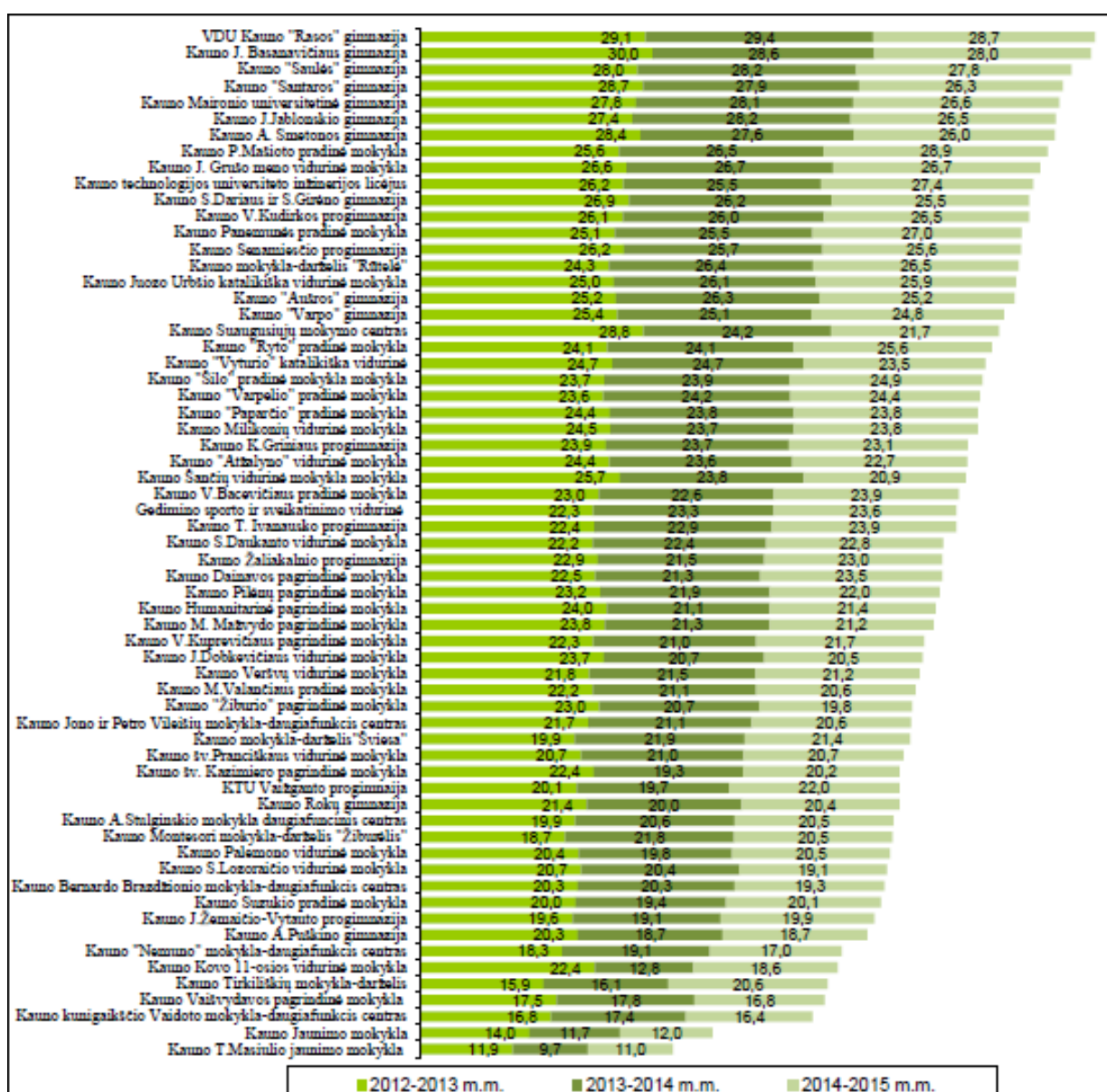
Kauno miesto savivaldybės patvirtintų 2012 – 2014 metų skolinimosi limitai ir skolų dydžiai

	2012 m.			2013 m.			2014 m.		
	Suma tūkst. Lt	Limitas	Vykdymas	Suma tūkst. Lt	Limitas	Vykdymas	Suma tūkst. Lt	Limitas	Vykdymas
Savivaldybės skola	174.379,10	70%	45%	185.782,70	75%	44%	171.426,10	70%	38%
Metinio savivaldybės grynojo skolinimosi suma	36.188,70	20%	9%	11.403,70	20%	3%	14.356,60	15%	3%
Savivaldybės garantijų suma	11.560,90	10%	3%	33.954,90	10%	8%	32.164,90	10%	7%

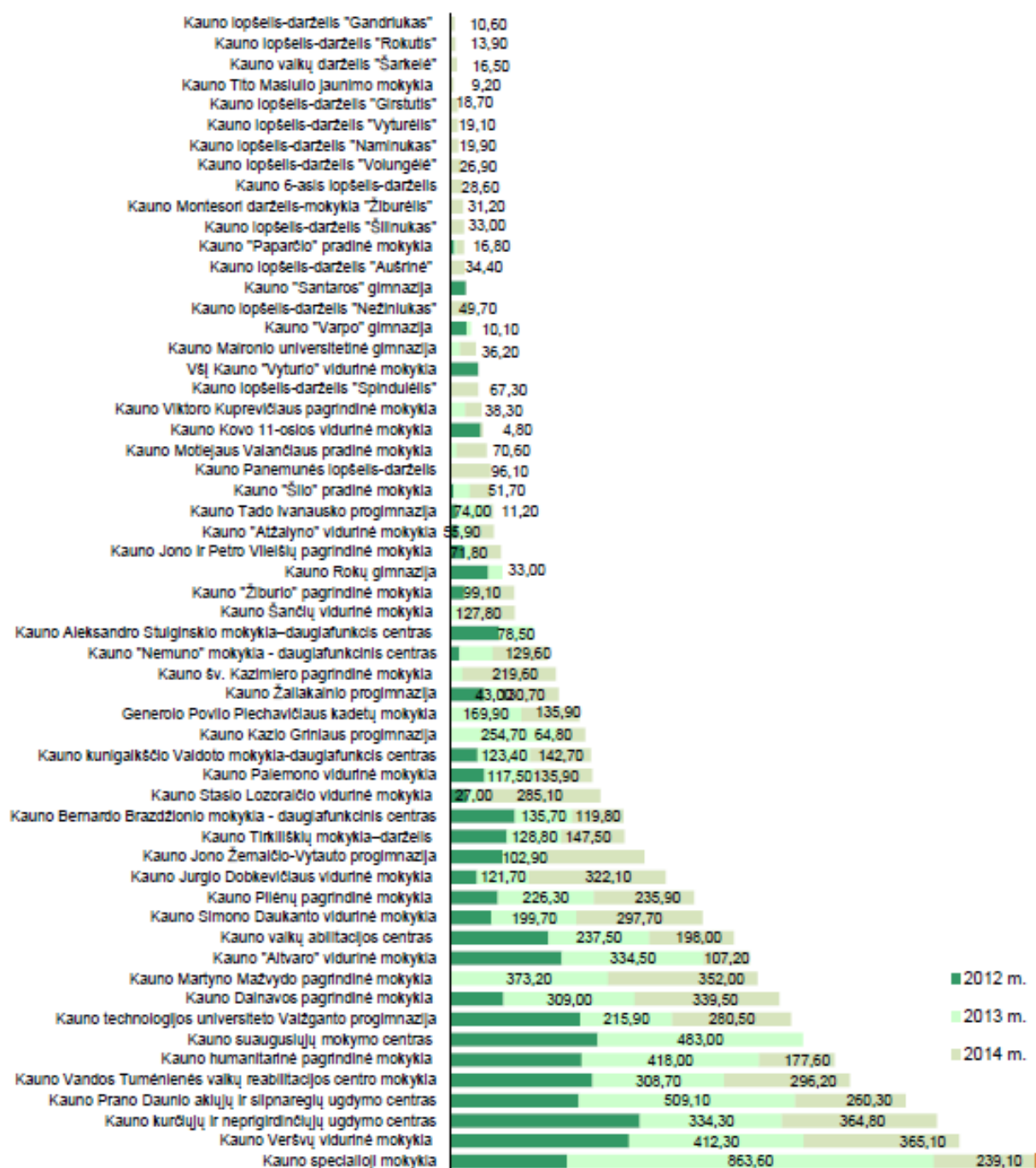
Kauno miesto savivaldybės 2012 – 2014 metų biudžeto laisvo skolos ir garantijų limito horizontali analizė

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	Pasikeitimai (+/-)		Pasikeitimai proc.	
				2013-2012 m.	2014-2013 m.	2013-2012 m.	2014-2013 m.
Laisvas skolos limitas	104.842,10	134.167,70	280.479,90	29.325,60	146.312,20	27,97%	109,05%
Laisvas garantijų limitas	28.328,00	13.888,90	419.741,10	-14.439,10	405.852,20	-50,97%	2922,13%

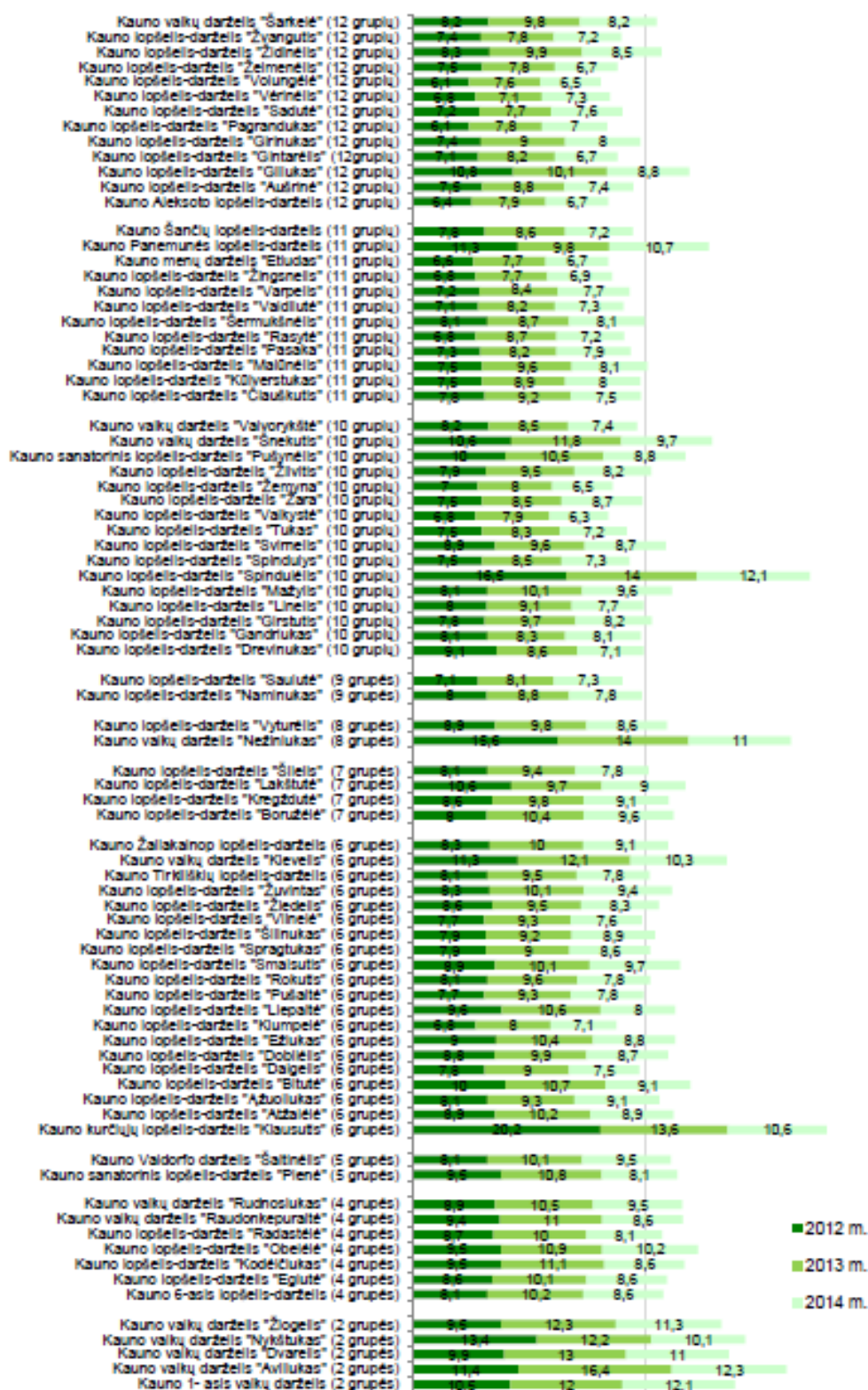
Kauno miesto mokinių skaičiaus vidurkis klasėse

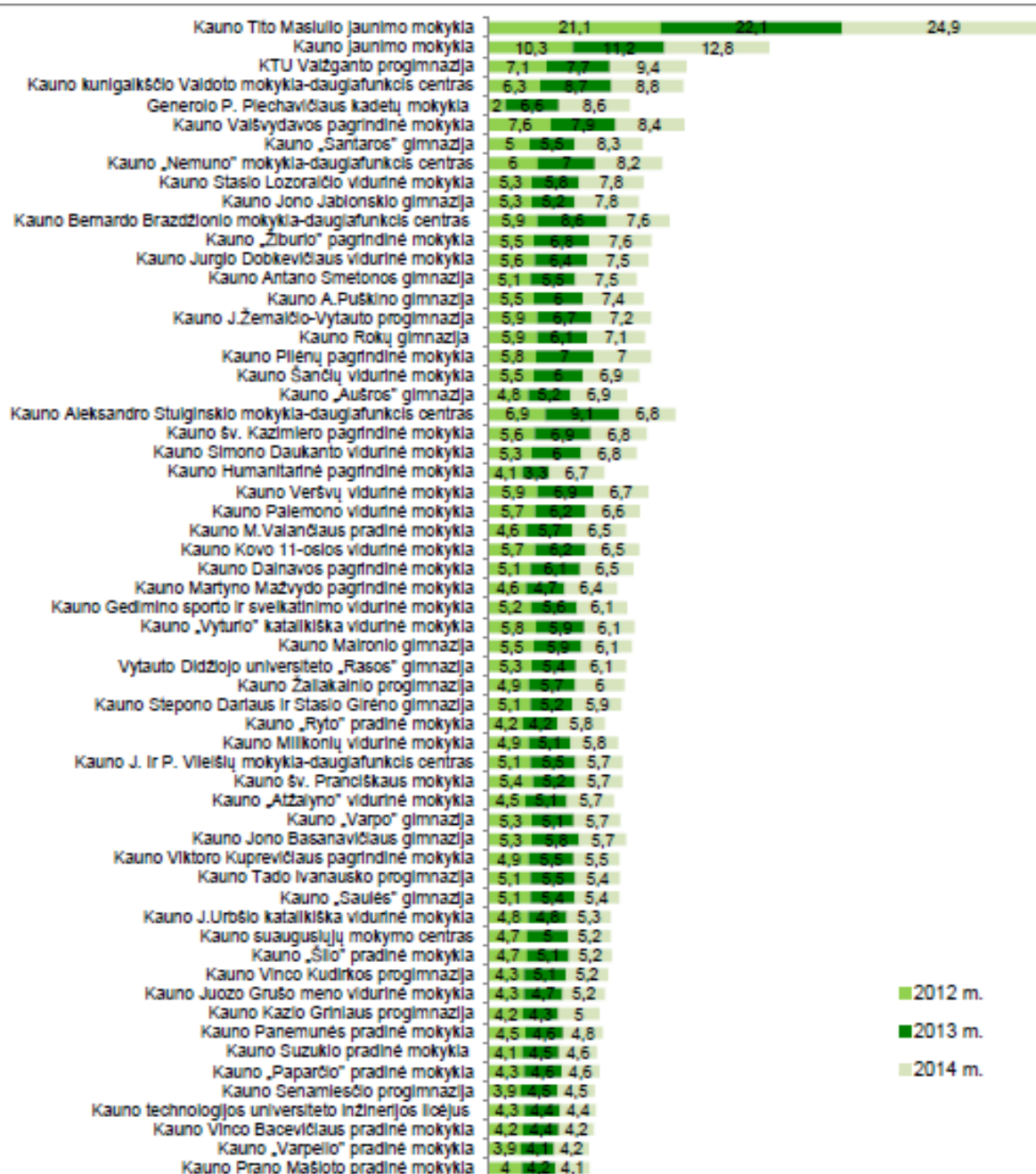
Kauno miesto bendrojo ugdymo mokyklos, kurioms trūko Mokinio krepšelio lėšų

Kauno miesto vieno vaiko išlaikymo kaina ikimokyklinėse įstaigose

Kauno miesto vieno vaiko išlaikymo kaina bendrojo ugdymo mokyklose

I ir II alternatyvos išsamios vidaus įrengimo sąmatos palyginimas

Eil. Nr.	Statybos objektų, darbų ir išlaidų aprašymas	Sąmatinė kaina (Lt)		Skirtumas
		I	II	
I.	Statinių ir jo dalių statyba bei įrengimas	609 205,91	182 501,48	426 704,43
I.1.	Remonto darbai pastato viduje	418 388,36	78 521,15	339 867,21
I.1.1	Ardymo darbai	9 471,80	7 473,79	
I.1.2	Sienos, pertvaros	17 486,30	10 467,87	
I.1.3	Durys, vitrinos	14 774,50	9 033,06	
I.1.4	Lubų apdaila	22 556,30	3 817,79	
I.1.5	Sienų apdaila	175 821,30	10 161,67	
I.1.6	Grindų apdaila	37 505,00	23 900,71	
I.1.7	Palangių remontas	4 314,70		
I.1.8	Kiti darbai	254,80		
I.1.9	Papildomos išlaidos	7 727,20		
I.1.10	Soc. draudimo išlaidos (31%)	16 695,90		
I.1.11	Statybvietės išlaidos (9%)	13 828,10		
I.1.12	Pridėtinės išlaidos (30%)	16 157,70		
I.1.13	Pelnas (5%)	9 181,90		
I.1.14	PVM (21 %)	72 612,86	13 666,26	
I.2	Lauko laiptų ir laiptų aikštelių remontas	53 384,23	8 898,31	44 485,92
I.2.1	Ardymo darbai	4 646,40	665,86	
I.2.2	Lauko laiptai Nr. 1	3 873,60	4 470,72	
I.2.3	Lauko laiptai Nr. 2	4 243,20		
I.2.4	Lauko laiptai Nr. 3	3 405,60		
I.2.5	Lauko laiptai Nr. 4	1 779,60	2 255,99	
I.2.6	Lauko laiptai Nr. 5	11 552,40		
I.2.7	Papildomos išlaidos	2 154,00		
I.2.8	Soc. draudimo išlaidos	3 651,60		
I.2.9	Statybvietės išlaidos (9%)	3 177,60		
I.2.10	Pridėtinės išlaidos (30%)	3 534,00		
I.2.11	Pelnas (5%)	2 101,20		
I.2.12	PVM (21 %)	9 265,03	1 505,74	
I.3	Vandentiekis ir nuotekos	137 433,32	95 082,02	42 351,30
I.3.1	Vandentiekis V1, T3, T4	45 254,80	33 243,91	
I.3.2	Nuotekos F1	29 453,76	22 142,51	
I.3.3	Statybiniai ardymo ir apdailos darbai inžinerinių sistemų remonto metu	2 934,80	23 193,76	
I.3.4	Papildomos išlaidos	2 071,16		
I.3.5	Soc. draudimo išlaidos	3 578,40		
I.3.6	Statybvietės išlaidos (9%)	7 496,36		
I.3.7	Pridėtinės išlaidos (30%)	24 987,88		
I.3.8	Pelnas (5%)	4 164,65		
I.3.9	PVM (21 %)	17 491,51	16 501,84	
II.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	26 769,56	3 719,30	23 050,26
III.	Rezervas	60 920,59	0,00	60 920,59
Viso:		696 896,06	186 220,78	510 675,28

I ir II alternatyvos išsamios vidaus įrangos sąmatos palyginimas

Eil. Nr.	Priemonės	I	II	Skirtumas
1.	Baldai	59 476,73	39 651,15	19 825,58
2.	Gesintuvai	182,32	182,32	0,00
3.	Organizacinė technika	1 963,81	1 963,81	0,00
4.	Kiliminė danga	2 170,53	2 170,53	0,00
5.	Lauko žaidimo aikštelės	9 700,00	9 700,00	0,00
6.	Patalynė, rankšluosčiai ir čiužiniai	12 587,00	12 587,00	0,00
7.	Papildomos išlaidos (lempos, lentynos ir kt.)	3 219,01	3 219,01	0,00
8.	Raštinės reikmenys ir knygos	1 225,00	1 225,00	0,00
9.	Signalizacija ir kameros	3 312,99	3 312,99	0,00
10.	Skalbinių reikmenys + vaistinė	593,02	593,02	0,00
11.	Valymo priemonės	835,60	835,60	0,00
12.	Virtuvės baldai ir indai	66 480,61	5 249,49	61 231,12
13.	Žaliuzės	7 023,89	7 023,89	0,00
Viso:		168 770,51	87 713,81	81 056,70

I ir II alternatyvos išsamios lauko įrengimo sąmatos palyginimas

Eil. Nr.	Statybos objektų, darbų ir išlaidų aprašymas	Sąmatinė kaina (Lt)		Skirtumas
		I	II	
I.	Statinių ir jo dalių statyba bei įrengimas	142 704,98	19 278,00	123 426,98
I.1	Tako b9 rekonstravimas (sklypo tvarkymas)	88 396,55	1 659,41	86 737,14
I.1.1	Ardymo darbai	6 181,00	1 371,41	
I.1.2	Statybos darbai	46 703,00		
I.1.3	Papildomos išlaidos	3 630,00		
I.1.4	Soc. draudimo išlaidos (31%)	3 876,00		
I.1.5	Statybvietės išlaidos (9%)	5 435,00		
I.1.6	Pridėtinės išlaidos (30%)	3 751,00		
I.1.7	Pelnas (5%)	3 479,00		
I.1.8	PVM (21 %)	15 341,55	288,00	
I.2	Pėsčiųjų tako įrengimas	28 784,09	12 685,94	16 098,14
I.2.1	Ardymo darbai	1 069,00		
I.2.2	Statybos darbai	17 068,50	10 484,25	
I.2.3	Papildomos išlaidos	1 044,00		
I.2.4	Soc. draudimo išlaidos (31%)	1 230,00		
I.2.5	Statybvietės išlaidos (9%)	1 325,00		
I.2.6	Pridėtinės išlaidos (30%)	1 190,00		
I.2.7	Pelnas (5%)	862,00		
I.2.8	PVM (21 %)	4 995,59	2 201,69	
I.3	Tvoros įrengimas	25 524,35	4 932,65	20 591,70
I.3.1	Naujos tvoros įrengimas	16 551,70	4 076,57	
I.3.2	Papildomos išlaidos	664,20		
I.3.3	Soc. draudimo išlaidos (31%)	643,70		
I.3.4	Statybvietės išlaidos (9%)	1 607,20		
I.3.5	Pridėtinės išlaidos (30%)	623,20		
I.3.6	Pelnas (5%)	1 004,50		
I.3.7	PVM (21 %)	4 429,85	856,08	
II.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	0,00	0,00	0,00
III.	Rezervas	14 270,50	0,00	14 270,50
Viso:		156 975,48	19 278,00	137 697,48

I alternatyvos išsami išorės įrengimo sąmata

Eil. Nr.	Statybos objektų, darbų ir išlaidų aprašymas	Sąmatinė kaina (Lt)	Sąmatinė kaina (Lt)
		I	
I.	Statinių ir jo dalių statyba bei įrengimas	388 931,65	388 931,65
I.1.	Remonto darbai pastato išorėje	388 931,65	388 931,65
I.1.1	Durys	8 166,04	
I.1.2	Langų ir palangių remontas	303 865,79	
I.1.3	Papildomos išlaidos	4 717,10	
I.1.4	Soc. draudimo išlaidos (31%)	1 476,00	
I.1.5	Statybvietės išlaidos (9%)	1 435,32	
I.1.6	Pridėtinės išlaidos (30%)	1 275,12	
I.1.7	Pelnas (5%)	1 479,00	
I.1.8	PVM (21 %)	66 517,28	
II.	Projektavimas ir inžinerinės paslaugos	29 229,13	29 229,13
III.	Rezervas	38 893,16	38 893,16
Viso:		457 053,94	457 053,94

I ir II alternatyvos išsamus darbo užmokesčio sąmatos palyginimas

Valdymo sritis	Pareigybė	I alternatyva			II alternatyva			Skirtumas
		Etatų skaičius	Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis	Viso:	Etatų skaičius	Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis	Viso:	
Valdymas	Direktorius	1	3 345,76	3 345,76	0	3 345,76	0,00	3 345,76
	Direktoriaus pavadootojas ugdymui	1	2 938,33	2 938,33	0,5	2 938,33	1 469,17	2 512,83
	Direktoriaus pavadootojas ūkio reikalams	1	1 899,04	1 899,04	0,5	1 899,04	949,52	1 624,04
	Raštvedė - archyvarė	1	1 104,90	1 104,90	0,25	1 104,90	276,22	1 024,90
	Buhalteris	1	2 382,43	2 382,43	0,25	2 382,43	595,61	2 209,93
Personalas	Slaugytoja	1	1 208,48	1 208,48	0	0,00	0,00	1 208,48
	Vyr. auklėtojas	1	2 054,42	2 054,42	1	2 054,42	2 054,42	1 459,42
	Auklėtojas	4	1 757,48	7 029,90	4	1 757,48	7 029,90	4 993,90
	Auklėtojo padėjėjas	4	1 035,84	4 143,36	4	1 035,84	4 143,36	2 943,36
	Menų pedagogas	2	1 356,95	2 713,90	0,5	1 356,95	678,48	2 517,40
	Logopedas	1	2 527,45	2 527,45	0,25	3 218,01	804,50	2 294,45
	Socialinis pedagogas	0,5	2 499,83	1 249,91	0	2 499,83	0,00	1 249,91
	Psichologas	0,5	2 009,53	1 004,76	0,25	2 009,53	502,38	859,26
Maitinimas	Kiemsargis	1,5	1 035,84	1 553,76	0	1 035,84	0,00	1 553,76
	Virėjos	3	1 035,84	3 107,52	0	1 035,84	0,00	3 107,52
Viso:		23,5	28 192,11	38 263,93	11,5	27 674,19	18 503,56	32 904,93